

Til en hyrdinne

Budskap til en misjonærkvinne

Av Jean Dye Johnson

Til en hyrdinne

Praktiske opplysninger for en misjonærkvinne

Forelest ved New Tribes Mission
Språk og Lingvistikk Institutt

av
Jean Dye Johnson

Oversatt av Bodil Røsvik

Til vår datter og svigerdatter, spesielt for oss.
Da datteren vår, Margie, var nesten tr

to unge hyrdinner:

Margie Schatter
og
Denny Johnson

Litt bakgrunnsstoff

Bare Gud kunne greie å forandre mitt selviske hjerte til et hyrdinne-hjerte.

Da mannen min, Bob Dye, ble drept av ayorèindianerne i Bolivia*, hadde jeg bare så vidt begynt å venne meg til å leve som pioner. Omtrent tre uker før han ble drept, var han sammen med meg i Santo Corazòn, Bolivia, hvor vi "bygget vårt rede" som nygifte. Mens Bob ventet på beskjed om å dra tilbake til jungelen, så han nødvendigheten av å lære chiquitano-språket som de snakket i området. Jeg var "altfor opptatt" med husarbeid til å bli med ham den på første formelle språktimen - iallfall var det det jeg hadde som unnskyldning. Som nygift syntes jeg det var gøy å være dronning i mitt eget rike. Jeg elsket utfordringen med å få det beste ut av de primitive omstendighetene.

Neste gang Bob ordnet seg for å gå til undervisning, stoppet han i døren for å se om jeg kom. Men jeg hadde en annen unnskyldning.

"Å, Bob" sa jeg unnvikende, "jeg må stoppe sokkene dine - så de er hele til du skal ut i jungelen igjen!" (Klart jeg måtte stoppe sokker akkurat da!)

Et snev av skuffelse gikk over ansiktet til Bob i det han tok slåen fra døren for å gå. "Jeg trodde du skulle hjelpe meg!" sa han og gikk til timen.

Det ble aldri til at Bob gikk til den tredje timen. Beskjeden kom og han dro sammen med de andre inn i jungelen. Men blikket hans, og de ordene, "jeg trodde du skulle hjelpe meg!" ble redskap den Hellige Ånd brukte til å vise meg forskjellen mellom virkelig å hjelpe og å hjelpe når det passet for meg - til å vise meg hvor selvisk jeg var i mitt hjerte.

Å, tenk om mitt liv som misjonær hadde fulgt et så begrenset mønster for tjeneste for resten av livet! Sakte og tålmodig begynte Gud å lære meg å dømme mine prioriteringer i forhold til Hans.

*Fortalt om i God Plantet Five Seeds av samme forfatter; Brown Gold Publications.

Innhold:

1. **PRIORITERINGER for en hyrdinne:**

Plikter skaper aldri konflikter; For mange jern i ilden; Kjøpslå med dem til jeg kommer igjen; Prioriteringer blir gjort i bønn; Strategisk bønn; En sunn balanse.

2. **HYRDINNEN OG HENNES TID FOR BIBELLESING OG BØNN:**

Når og hvor ofte?; Hvor lenge er nok?; Planer og forandring av planer; Hva er 'lovtrelldom' i forhold til andaktstunden?; Hvordan har en en personlig andaktstund?; Andaktstund sammen med andre; Improvisert bønn.

3. **LEDELSE for hyrdinnen:**

Hvorfor en ikke får klar beskjed straks; Noen positive måter Gud leder oss på.

4. **DEN ENSLIGE HYRDINNE:**

Hvordan aksepterer du stillingen du er i nå?; Din tjeneste som enslig; Forbered deg nå; Du og ditt team

5. **KORREKT OPPFØRSEL OVERFOR MENN ute på misjonsmarken:**

Når menn kommer innom; Advare våre barn; Noen råd i forbindelse med forelskelse.

6. **HYRDINNEN SOM HUSHOLDER:**

Å låne ut; I hvilken utstrekning skal en gi?; Byttehandel-kulturen; Mannen som bringer varer; Hyrdinnen og gjestfrihet; Gå forlangt; Systematisk givertjeneste; Lære å ha rikelig; Mine første skritt i tro; Advarsel mot overmøt; Vær hyrdinne for dine barn.

7. **HUSHJELP for hyrdinnen:**

Tanker omkring det å ansette hushjelp; Noen råd for dem som har hushjelp; Gutt som hushjelp hos damer, jenter hos menn; Hva om hushjelpen vil tjene Herren?

8. **FESTER - Overvære og observere ved forskjellige anledninger:**

Halloween - hjemme kontra ute på misjonsmarken; Lære våre barn om julenissen; Gi gaver; Spesielle fridager

9. **HYRDINNEN OG HENNES SAMTALER:**

Åpenhet - hjelpsom eller sårende; Holde på en hemmelighet; Delta ved møte

10. **ÅNDELIGE GAVER:**

Hva gjør oss forvirret?; Gud kan helliggjøre våre naturlige utrustninger eller vi må opplæres; Problemer på grunn av usikkerhet om hva som er våre gaver; Åndelige gaver manifesterer seg selv i tjenesten; Et vitne fra Guds folk

- 11. SUPER- ELLER HYPER-ÅNDELIG - La hyrdinnen være oppmerksom på:**
Utseende; Er der hyperåndelig å faste og be? Er der åndelig fordi det er naturlig?; For åndelig til å synde?; Åndelig modenhet

- 12. SE FIENDENS TAKTIKK:**
Refse eller motstå Satan; Skrifttro kontra ikke-skrifttro motstand; Satan vil ha kontakt med oss; Kan vi anklage Satan for vår synd?; Demoner i virksomhet; Nødvendigheten av å be i tro.

- 13. HVA ER DET VIKTIGSTE I ØYEBLIKKET for hyrdinnen?**

Prioriteringer for en hyrdinne

"Tror du det er rett å sette tjenesten eller familien først?"

Dette spørsmålet, stilt av en misjonskandidat, ble lagt på meg. Straks var det som alle misjonærkvinnene jeg kjente fra misjonsmarken - enslige og gifte - passerte revy for meg. Det var en god blanding av menneskelig natur i dem jeg hadde møtt eller kjent: "Tjenesten først" typen, "familien først" typen og alle de som hadde funnet Guds svar på en lykkelig balanse.

Spørsmålet uroet meg, det passet liksom ikke sammen. Det var som å spørre: "Vil du bo i byen eller om vinteren?" Hvordan kunne vi skille tjenesten vår fra familien vår, eller motsatt, når Gud har gitt oss begge deler? På den ene siden kunne jeg se den ekstreme muligheten å finne på en tjeneste som Han ikke har pålagt oss, og så mene at vi satte tjenesten først. Det andre ekstreme tilfellet ville være å sette barna først - bruke dem som en unnskyldning for å leve som vi selv ville. Dette var, uten tvil, den måten jeg tok det på til å begynne med.

Tror du Gud, som formaner oss eldre kvinner til å lære de yngre å elske sine menn og sine barn (Titus 2,4), mener at vi skal slutte med å ta oss av dem for å ta på oss en eller annen "tjeneste"? Eller ville Han som ønsker at vi skal ha "godt vitnesbyrd om gode gjerninger..." (1.Tim.5,10) nekte oss å få være med i tjenesten? Eller kan det være at bare når familien vår blir tatt godt vare på, ja, dullet med, at tiden vi har til overs kan bli gitt til Gud? Rester! til Ham som skapte oss og eier oss!

Den enslige kvinne møter like alvorlige spørsmål: Hvor mye av fritiden skulle hun bruke på ting etter eget ønske? Hvor mye tid til fellesskap med andre misjonærer? Er tjenesten slutt når kontoret stenger eller skoledagen er over? Er hun ferdig når hun har hatt den fastsatte tid med språkstudie? Kan hun nå gjøre det hun selv ønsker?

For å besvare vårt opprinnelige spørsmål, tar vi her med en firedelt formel fra ei mor: Gud først, så ektemannen, så barna og så tjenesten til slutt. (Vanligvis inngår språkstudier i tjenesten!) Problemet er logikken. Hvis Gud virkelig kommer først, er Han da utelatt av de andre prioriteringene? Absurd! sier du. Men ville vi ikke likt å ha et fire-buds Skriftavsnitt som viste oss hva som er Guds lov for ei misjonærmor? Det er mye lettere å følge en lov enn selv å finne svarene hos Herren!

Det er bare det at det er et problem ved å underlegge seg en lov. Verne D. Roberts, en misjonærveteran i Bolivia, advarte oss: "Dersom du underlegger deg en lov, er du dømt til å synde!" Synde? Ja, før vi vet det bryter vi loven vi har lagt oss inn under. La oss se på hvordan vi "bryter loven" å sette Gud først, ektemann på 2.plass, barn på 3. og tjenesten til slutt.

Har du noen gang hatt tre eller fire like viktige ting som krever din oppmerksomhet samtidig? Mannen din spør etter ren skjorte; det banker på døren; telefonen ringer ; og babyen faller med hodet først ned i toalettet!

Ditt problem: Hva vil være "Gud først"? Og om du berget babyen før du rasket frem ei skjorte til mannen din, har du ikke da brutt loven du nettopp hadde lagt deg selv inn under? Videre, du roper automatisk "Kom inn!" og tar telefonen, før du får tak i ren skjorte til mannen. Men du visste ikke at begge disse var deler av tjenesten, som egentlig skulle komme til slutt!

Phu! Du klarte kanskje å komme ut av det noenlunde bra. Ingen tvil om at du gjorde den riktige tingen først. Det eneste som var galt var din lille smarte prioriteringsliste, som plutselig føk ut vinduet.

Plikter skaper aldri konflikter

En av mine bibellærere torde en gang uttale dette: "Plikter skaper aldri konflikter." Vanskelig å tro! Likevel er det sant utfra Guds synspunkt. Bare en ting er det en er pliktig å gjøre den timen, det øyeblikket, det sekundet. Andre ting kan vente.

Herren viser seg for Abraham i Mamres terebintelund (1. Mos. 18,1). Med en gang skyver Abraham sine egne prioriteringer i bakgrunnen, og en høyere prioritet tar over. Hele oppmerksomheten er plutselig rettet mot de tre fremmede som er kommet på besøk. Han sørger for at de får en god mottakelse, vann til å vaske føttene sine, velger selv ut den beste "stek". Han blir hos dem for å gå i forbønn for Sodoma helt til Herren er ferdig med det Han vil si. Den allvitende Gud svarer på Abrahams bønn ved å spare Lot.

Elisa går til enken i Sarepta. Hun hadde allerede lagt sin egen plan, men Elisa forandret den. "Bak et lite brød til meg først!" Det var lett for han å si det, men umulig for henne å gjøre det. Men hennes lydighet - skal vi si hennes fleksibilitet også - lønnet seg virkelig.

To bønner kommer ofte over mine lepper. Den ene er en regelmessig bønn: "Herre, bevar meg fra uaktsomme øyeblikk i dag." Disse uaktsomme øyeblikk ville bli mange om jeg ikke hele tiden sto i konstant forbindelse med Herren. Et uovertenkt ord eller feil reaksjon på en forstyrrelse, kunne resultere i at et hungrig hjerte gikk tomt bort. Med andre ord, "La meg ikke bli tatt i å være uaktsom, men la meg vandre med Deg, ledet av Din Hellige Ånd."

Den andre bønnen ber jeg når alt synes å komme til meg på en gang. Plikter synes virkelig å skape konflikter, eller det er rett og slett mer enn jeg tror jeg kan klare på en gang. Men 1. Kor. 10,13 forsikrer meg om at Gud alltid har en utvei, så jeg må ikke snu ryggen til og løpe min vei. Da ber jeg slik: "Herre, vil Du la ting falle på plass?!" Gang etter gang har Han gjort det på en vidunderlig måte. Han har vendt forvirring til et nøyaktig mønster. Han går aldri ut av veien for å ordne opp i situasjoner.

Når omstendighetene tårner seg opp for oss, er vår naturlige fristelse å bli frustrert. Fienden ville elske å ta freden bort fra våre tanker og sinn. Dette i seg selv gir meg frimodighet til å gå til Gud. I det jeg ber blir også troen styrket. Jeg sier til Gud at ved Hans nåde skal ingenting klare å ta freden fra meg, og da tar Han over.

For mange jern i ilden

Nå for tiden, når vi har så mange bøker om familien, er det få mødre som gjør seg skyldig i å gi for mye tid til tjeneste. Likevel er det en og annen som går for langt. Hva er det som skjer med hennes sans for plikter og ansvar når hun tar på seg mer enn Gud har tiltenkt henne? Det kan være at hun tror at andre venter så mye av henne, eller at motivasjonen er å konkurrere med andre. Samme hva det måtte være "...øyentjeneste, som de som vil tekkes mennesker..." og ikke "gjør Guds vilje av hjertet" (Ef. 6,6). Jesus sier klart fra hva resultatet vil bli - "...De har allerede fått sin lønn" (Matt. 6,2) - her i dette livet, kun!

D. L. Moody, i den tiden han ikke lot den Hellige Ånd kontrollere livet sitt, gikk på utallige besøk i forbindelse med Søndagsskolen han arbeidet i. Det er sagt at han en gang gikk på to hundre besøk på en dag. Biografi-skriveren kommenterte dette med, "...en kjødelig virksomhet som en ikke må rose eller ta etter!"

Når jeg hører at en misjonær er en "arbeids-holiker" eller en "stor-besøker", frykter jeg noen ganger at hun kanskje vandrer i kjødet. Hvis det er tilfelle, vil hun kanskje dra mennesker til seg selv i stede for til Herren. Men gjør hun dette arbeidet i lydighet til Kristus "gjør Guds vilje av hjertet," vil Gud bli herliggjort og hjerter vil bli ført til Ham.

For den enslige kvinne kan fristelsene være annerledes, men prinsippet er det samme. Hun kan bli med i et arbeid for andre og være til velsignelse, eller hun kan finne på en rekke ting å være opptatt med og bruke det som en unnskyldning for å holde seg unna andre mennesker. Ei jente ute på misjonsmarken brukte unødvendig mye tid sammen med barnet til et misjonærpar. Både moren og denne enslige kvinnen brukte tiden til å passe denne søte lille toåringen, så ingen av dem fikk tid til å ta seg av andre mennesker. Denne enslige kvinnen syntes å mene at dette var hennes oppgave!

Så har vi kvinnen - gift eller ugift - som elsker bøker, enten det er språkstudie-bøker, andre studie bøker eller helt andre "lovlige" bøker. (Kan du tenke deg å ha lyst til å lese lingvistikk?) Hun kan leve i en annen verden i navn av å tjene, midt imellom mennesker som trenger hennes hjelp. Eller, til og med en kvinne med et hyrdehjerte kan fylle tiden med så mye for å nå ut til andre, at det blir ingen tid til fellesskap med partneren.

Etterhvert som barna våre ble større, gikk jeg ganske uskyldig inn i dette "altfor mange jern i ilden" området. Det som var et godt opplegg for et år, var ikke det for det neste. Jeg hadde vært med våre to barn på sangøvelse til kirken onsdagskveldene. Senere følte de seg for gamle til å være med på dette. De fikk mere hjemmelekser, så de var hjemme mens jeg fortsatte med å kjøre inn til byen for å være med i en tjeneste jeg hadde tatt på meg (etter en travel dag med undervisning). Videre, hadde Larry og jeg blitt med i en gruppe som drev vitnetjeneste tirsdagskveldene, og mandagskveldene underviste jeg ved en bibelstudiegruppe for kvinner. Jeg var sen til å oppdage at barna behøvde meg mer nå enn før. De kunne klare en kveld uten meg, men ikke tre på rad! Gud hjalp meg til å kutte ut en, så to og til slutt alle tre oppgavene jeg hadde tatt på meg.

Det er viktig at vi revurderer våre prioriteringer fra tid til annen. Mener vi for alvor at vi vil sette første ting først, kan det være god hjelp i å studere våre nødvendigheter - hva som må gjøres, og hva vi kan kutte ut - disse "små rever" som eter opp dagen før vi vet av det. Hvor lenge koser jeg meg nytteløst med en kopp kaffe? Kunne jeg gjøre noe nyttig den tiden også - kanskje ved å kutte den ned fra ti til fem minutter? Kunne jeg lage en enklere lunch? Kan badehandduken bli brukt mer enn en gang? Er det nødvendig å lage dessert hver dag? Og hva med unødvendig synging? Overdreven lesing? Personlig må jeg ha spesiell tillatelse fra Herren (en reell grunn) for å lese sekulært stoff, fordi jeg vet om min svakhet på det området.

Ei mor som revurderte sine prioriteringer, oppdaget at husarbeidet kom før barna. Hun hentet dem i barnehagen og skyndte seg hjem "for å få gjort husarbeidet". Men så oppdaget hun at etter at barna hadde vært så mange timer sammen med andre barn, ønsket de å være sammen med henne. Viselig la hun om bruken av ettermiddagene. Hun snakket med barna på veien hjem, lot den lille få stoppe å se på en løvetann og brukte tiden til å fortelle om Guds vakre skaperverk. Når de kom hjem, gav hun dem et knekkebrød eller et eple og satte seg ned i sofaen for å lese for dem. Med det var barna glad og fornøyd og sprang ut for å leke. Hun fortalte oss at fra da av gjorde hun det til en vane å studere det enkelte barns behov, og spurte ofte Gud om tid til å være alene med dem, en om gangen, etterhvert som de vokste og ble eldre.

Kjøpslå med dem til jeg kommer igjen

Du er på ute på feltet, klar til å ta fatt på tjenesten, men har ikke fått nok oppgaver. Hvordan kan du da ta et slikt ord som "Kjøpslå med dem til jeg kommer igjen". (Luk. 19,13) eller "Alt det din hånd er i stand til å gjøre med din kraft, det skal du gjøre!" (Pred. 9,10)? Hvis du ikke er et tenkende menneske, vil du bruke den 'ledige' tiden bare til din egen nytelse.

Noen ganger finner man at enslige kvinner som er med i tilbringertjenesten, tror at det "ikke er noe å gjøre." Ei som jeg snakket med, måtte ha mer som hun kunne kalle sin oppgave, enn arbeidet sammen med teamet. For oss andre så det ikke ut til at hun var oppmerksom på at hun kunne ha barnemøter i byen, besøke hjem, lære språket bedre, hjelpe teamene som arbeidet

i stammeområder, besøke sykehus eller avlaste overarbeidede medlemmer av sitt eget team. Hun var ikke klar over at hun selv kunne spørre Herren om oppgaver. Det er plass for kreativitet, ideer eller et brennende ønske om å gjøre noe for Gud, "Herre, vis meg et behov; gi med en idé!"

En verdslig professor foreleste engang om å vise kjærlighet til de eldre. Etter forelesningen spurte en student ham: "Hva er det som skal gjøres?" Professoren tok ham med til et aldershjem for å vise ham at det var mye som kunne gjøres. "Gå og bli venner med en ensom dame," sa han for å gi studenten noe å begynne med.

Studenten gikk bort til damen og ble møtt med et avvisende blick. "Er du en av mine slektninger?" slyngte hun mot ham. "Du er her bare fordi du må !" Men studenten kunne se igjennom problema hennes og ble utfordret til å vinne hennes vennskap. Så gikk han til neste, og neste. Professoren fortalte at høydepunktet i hans liv kom en dag senere da han så denne studenten krysse universitetsplassen. Bak ham kom et helt følge av halte og skakke gamle mennesker som sprudlet av livslyst. De var på vei til en fotballkamp!

Det er alltid noe vi kan gjøre om vi kan sope til side noe av vår egen komfort. Verden sier: "Ta deg av deg selv! Du fortjener det beste!" Men dette er langt fra Skriftens idealer. Hvis du venter på at Herren skal vise deg hvordan du kan begynne, vil Han nok vise deg masse du kan gjøre. Tenk om han som hadde de ti talenter sa: "Det er ikke noe jeg kan gjøre med disse talentene". Den trofaste tjeneren fulgte formaningen om å "kjøpslå med dem til jeg kommer igjen."

Om det virkelig ikke er noe å gjøre, så la det ikke fortsette å være slik! Sjelefienden vil fort fylle våre tomme stunder. Å slappe av sammen med andre misjonærer er godt for fellesskapet. Men la Gud være Herre over våre ledige stunder så vel som over de opptatte! Om vi kveld etter kveld kaster bort fritiden, vil ikke resultatet bli "tre, høy og strå"?

Prioriteringer blir gjort i bønn

Det finnes en hemmelighet. Det er en løsning på alle "prioriterings krasj." Denne finnes ved føttene til den store Hyrde, i bønn - enten i det øyeblikk en "krasjer" eller før, når en overgir dagen til Herren. Det ser ut som apostelen Paulus hadde et "prioriterings krasj" i Apostlenes gjerninger kap. 16. Han er "nektet av den Hellige Ånd i å forkynne Ordet i Asia" (vers 6). Så forsøker han i Bitynia, men han søker den Hellige Ånds ledelse (hvordan, om det ikke var gjennom bønn). Han får ikke lov til å dra dit heller. Til sist taler Gud til ham igjennom en visjon - om å dra til Makedonia.

Vårt daglige bønneliv kan ofte dirigere våre prioriteringer: Når jeg ber for en nyomvendt, blir jeg gjerne minnet om å skrive et brev til henne. Eller for en fange, "Far, tilgi meg; jeg skulle ha besøkt henne forrige uke." Eller når jeg ordner med billetter for studenter som forlater språkskolen, hender det at Herren minner meg på enkelte og ber meg finne ut om de har nok penger til å komme seg hjem.

Slik er det også når jeg ber for familien min; jeg må ta tid til å la Gud snakke til meg. Jeg skriver "Familien" nederst på min daglige bønne-liste av to grunner: 1) Dette hjelper meg til å be for andre først, siden jeg vil ha naturlig motivasjon til å be for familien min. 2) Jeg vil gjerne ha god tid til å be for hver enkelt familiemedlem og lytte etter hva Gud sier jeg skal gjøre for dem. For eksempel, da barna vokste opp, måtte jeg ofte sjekke meg selv: Har en kommet i bakgrunnen for en annen? Var jeg på god talefot med dem? Hvor viktig det var å følge med dem i bønn!

Når jeg ber for mannen min er, må jeg av og til sjekke om jeg møter hans behov. For eksempel, når han hadde det veldig travelt, var det noe jeg kunne gjøre for å avlaste ham? Beste måten jeg kunne gjøre dette på var å snakke med Gud om det i bønn - ingenting er for stort eller for smått til å bære det frem for Ham. Møter jeg de daglige behov til mannen min? Hans seksuelle behov? (Misjonærkvinner har betrodd meg at de ikke visste at mennene deres hadde seksuelle behov, akkurat som om en manns drifter betyr at han er begjærlig. 1. Kor. 7,5 gjør det

klart at vi ikke har noen rett til å avvise vår ektemenn - og bruke tjenesten, pliktene eller andre ting som unnskyldning.) Kan jeg være til større oppmuntring for ham enn jeg har vært? Gud gir oss ideer i gjennom bønner.

Om vi bare ber for de nærværende og fysiske problemer, kommer vi sannsynligvis til å få temmelig magre svar for det åndelige. Og bruker vi for mye tid til å be for oss selv, virker det som våre behov bare øker, og vi kommer aldri i gang med å gå i forbønn for andre eller for Herrens gjerninger andre steder.

Strategisk bønn

Akkurat som våre bønner for enkeltpersoner kan påvirke våre prioriteringer for dagen, så kan også vårt totale syn på Guds program påvirke våre prioriteringer i hva vi leser og hva vi legger vekt på når vi underviser, formaner eller oppmuntrer andre.

Studer bønnene som er bedt i det Nye Testamentet. Paulus ber for forskjellige personer og spør også om forbønn for seg selv. Han ber også for Guds arbeid alle steder og formaner andre om å be "...om at Guds Ord må ha fremgang, og bli forherliget..." (2. Tess. 3,1), og "...at Gud må oppløse oss en dør for ordet..." (Kol. 4,3). Denne type bønner liker jeg å kalle strategiske bønner - vi ser hva Gud ønsker å gjøre og ber for arbeidet i det store og hele. Jesus sier at vi skal be til Høstens Herre "...at han må sende arbeidere ut til sin høst" (Matt. 9,38).

Vi er kanskje så snevre i vår tanke at vi ber mer for en enkeltperson som irriterer oss enn for hele stammen vi arbeider blant. Da glemmer vi å be "For konger og for alle i høy verdighet..." (1. Tim. 2,2) både i vårt eget land og i landet vi har vår tjeneste. Eller vi glemmer å se på våre medarbeidere som en del av teamet og be for teamet sitt arbeid eller for det totale arbeidet på misjonsmarken og misjonens virksomhet.

Våre daglige bønner skulle vise at Guds interesse er vår interesse - at Hans prioriteringer er våre prioriteringer. På den måten vil vi alle merke Hans veiledning og vite hva som er det strategisk riktige å gjøre, når en må ta en avgjørelse som berører hele teamet, stammen eller misjonen.

En sunn balanse

Må Gud bevare oss fra å konkurrere med andre!

Gud ser på oss som et hele, og Han tar oss med alle våre sider akkurat der vi er. I Hans plan er noen enslige når de starter på misjonsutdannelsen, og de har ikke noe familieansvar. Andre forbereder seg til å dra ut på misjonsmarken med små barn som krever en god del av mors tid. Nivået for arbeid, tid og energi varierer. Gud forlanger ikke av oss at vi skal være som Debora eller Føbe, heller ikke som Priskilla. Men ved livets avslutning skulle vi alle bli regnet for trofaste. "...det kreves av husholdere (de som har fått ansvar) at de må finnes tro" (1. Kor. 4,2).

De fleste av mine år ute på misjonsmarken - etter at min første ektemann hadde blitt drept av ayoré indianerne - var jeg enke uten barn. Sakte gikk det opp for meg hva jeg egentlig var der for. Etter at jeg på nytt la alt mitt i Guds hand så det ut som jeg kom i gang. Først begynte jeg med å gå på husbesøk i byen og på gårdene; senere underviste jeg seks misjonærbarne om dagen, og kunne gå på besøk bare om kveldene. Da jeg ikke kunne gå på besøk om dagen lenger, ba jeg til Gud om å sende hungrige hjerter til meg. Og det gjorde Han. De som kom innom nå så jeg på som "de hungrige," og brukte tiden til å prøve og gi dem åndelig mat.

Så spørsmålet vi stilte - Setter vi tjenesten eller familien først? - kan neppe få noe fasitsvar. Noen mødre vitner om hvordan de klarte å få balanse i sine prioriteringer. Alle er forskjellige.

"Jeg så det som min oppgave å la mannen min få fri til å studere språket," sa den ene. "Det betydde at jeg måtte ta meg av alle som kom på besøk; at jeg måtte ta med meg barna og

gå til de syke som trengte hjelp. Dette ga meg alltid anledning til å lese noe til de innfødte og fortelle dem det jeg kunne om Jesus. Når de eldre barna var hjemme på ferie, gikk de sammen med meg også, og hjalp til." (Får jeg skyte inn, da disse to jentene var hjemme sammen med familien på ferieår, ble det overhørt at de snakket sammen på en restaurant og sa: "Jenta der borte ser så ensom ut. La oss prøve å få kontakt med henne." De gikk bort og håpet på en anledning til å vitne for henne! Gjett hvor de hadde lært det?!)

I et annet land fortalte to mødre om hvordan de klarte å få tid til å studere språket. De passet hverandres barn på skift annenhver dag, og avla rapport for sine menn om hvor mye de hadde lært hver uke. De to mødrene klarte etterhvert å lære språket og ble til stor nytte for teamet.

For oss alle er det en balanse vi kan bli tilfreds med. Legg merke til at jeg ikke sier en "tilfredsstillende" balanse. Ordet "tilfredsstillende" ville være flott her, men slik det blir brukt i dag, har den en overtone av selv-sentrerthet.

Jesus sa om Maria: "Hun gjorde det hun kunne..." (Mark. 14,8). For en utfordring for oss! Når vi ber om muligheter til å tjene, vil Gud enten sende mennesker til oss, eller Han vil vise oss hvem vi bør gå til. La oss sjekke våre hjerter om hvordan vi bruker fritiden; altfor ofte blir den brukt selvisk. En av mine bibellærere pleide å si: "Når tankene våre er fri for plikter, skulle Gud være hjemmet hvor de oppholdt seg." Det er i slike stunder sammen med Ham at Han viser måter vi kan tjene på.

Jesus sa mer om Maria: "...Hvor som helst evangeliet forkynnes i all verden, skal også det hun gjorde omtales til minne om henne" (vers 9).

Ute i Nigeria, Vest Afrika, står det ei gravstøtte med inskripsjonen: "Hun har tjent sin generasjon i samsvar med Guds vilje." Før tenkte jeg at dette ville ikke være godt nok for min mor - som jeg aldri har kjent. Det er ikke mye som kan kalle på trommelyd eller høye utrop i inskripsjonen over, heller ikke i ordene: "Hun gjorde det hun kunne."

Nå, når jeg tenker over det, spør jeg: "Hva mer kunne jeg ønske å få på min egen gravstøtte enn en av disse: "Hun gjorde det hun kunne," eller "Hun tjente sin generasjon i samsvar med Guds vilje"!"

Hyrdinnen og hennes tid for bibellesning og bønn

Behovet å ha tid alene med Gud, er like naturlig for den kristnes sjel som behovet for mat for kroppen. Hvem har nedlagt dette i oss? Ikke vår erkefiende!

Her er noen knep Satan bruker for å hindre oss i å ta tid sammen med Gud:

1) Han prøver å gjøre oss for opptatt til å be og lese Ordet.

2) Han overbeviser kristne om at "under nåden" er det ikke nødvendig.

3) Han forteller oss at dersom vi går etter en timeplan, er vi under loven, eller i trelldom. (Legg merke til at han ikke prøver å kalle måltidene lovtrelldom!) En av studentene på språkskolen mente at han var for opptatt med å ha tid sammen med Gud, så han sluttet helt med det. Etter noen måneder følte han seg helt uthungret. Da så han at fienden hadde seiret. Han kom seg ut av det, og takket Gud for frihet til å nyte samfunnet med Ham.

4) Han sier at å ta tid sammen med Herren må være svært krevende - i det minste en time eller to med konsentrert bibelstudie, akademisk vanskelig. Så den unge Kristi soldat utsetter det dag etter dag som noe uoverkommelig, og føler seg mer og mer fordømt, men tar ikke tid til å få sin "marsj ordre"...sammen med Herren.

5) Han vil overbevise oss om at vi ikke får noe ut av det...så hvorfor fortsette?

En misjonær som lever godt med Gud, vil fort merke når det blir slurv i forholdet, og vil på nytt ta seg tid til å få åndelig føde, på samme måte som hun regelmessig metter sine fysiske behov.

Når og hvor ofte?

Bibelen finner vi mange beretninger om mennesker som var alene med Gud. Salmene uttrykker Davids vitnesbyrd om en som nyter fellesskapet med Ham. Kanskje noen retningslinjer fra Salmene kan hjelpe oss. Legg merke til de forskjellige tidene (når og hvor ofte) han brukte med Guds Ord:

"...grunner på hans lov dag og natt" (Salme 1,2). "Tenk etter i deres hjerte på deres leie og vær stille" (dvs. om natten) (Salme 4,5).

Herre, tidlig om morgenen hører du min røst!" (Salme 5,4)

"Jeg vil love Herren til enhver tid, hans pris skal alltid være i min munn" (Salme 34,2)

"Aften og morgen og middag vil jeg klage og sukke, så hører han min røst. (i trengsler) (Salme 55,18).

"Når jeg kommer deg i hu på mitt leie, tenker jeg på deg gjennom nattvaktene." Salme 63,7)

"...og om morgenen kommer min bønn deg i møte." (Salme 88,14).

"Det er godt å prise Herren og å lovsynge ...å kunngjøre din miskunnhet om morgenen og din trofasthet om nettene." (Salme 92,2 - 3).

"Jeg kom om natten ditt navn i hu, Herre..." (Salme 119,55).

"Midt på natten står jeg opp for å prise deg..." (Salme 119,62).

"Hvor jeg har din lov kjær! Hele dagen grunner jeg på den." (Salme 119,97).

"Jeg var tidlig oppe i morgenlysningen og ropte om hjelp; jeg ventet på dine ord." (Salme 119,147).

"Mine øyne var oppe før nattvaktene, for at jeg kunne grunne på ditt ord." (Salme 119,148).

(Med andre ord, mine øyne var åpne gjennom nattvaktene...)

"Syv ganger om dagen har jeg priset deg..." (Salme 119,164).

Her var en mann etter Guds hjerte, en som elsket Guds Ord, mediterte over det, ba og priste Gud "i tide og utide," ved de merkeligste tider. David hadde hverken det Nye eller det Gamle Testamentet.

Så har vi Daniel, en mann som er "høyt elsket" av Gud (Dan. 9,23; 10,11 og 19), som hadde det for vane å knele i bønn tre ganger om dagen: "... og tre ganger om dagen bøyde han sine knær med bønn og lovprisning for sin Guds åsyn, aldeles som han hadde gjort før." (Dan. 6,11). (Forestill deg Daniel som takker Gud mens fiendene spionerer på ham!) Men Daniels bønner var ikke begrenset til disse tre gangene. Et gjennomgående studie av hans bønneliv ville lære oss mye.

Det Nye Testamentet setter heller ikke opp noe mønster for bønn. Paulus sier til Timoteus: "Tenk på dette, lev i dette..." (1.Tim. 4,15).

Jesus selv gikk ut for å be, "Og tidlig om morgenen, mens det ennå var aldeles mørkt..." (Mark. 1,35). Han går også for seg selv for å be om kvelden, etter å ha mett de fem tusen (Mark. 6,46) - for ikke å nevne Hans improviserte bønner, når Han var midt i en tale eller samtale.

Hvor lenge er nok?

Dette er et vanskelig spørsmål å svare på. Kvalitet er bedre enn kvantitet her. Det vil si, fem til ti minutter med virkelig konsentrasjon, er mer verdt enn en time der tankene flyr omkring. På samme måte er fem til ti minutter med oppriktig forbønn, der en konsentrerer seg om hva som er Guds vilje for hver enkelt en ber for, mer verdt enn å ramse opp en halvtimes liste uten egentlig å be.

Vi må i hvert fall bruke noen stunder der vi har god tid sammen med Herren - stunder der Herren kan tale til oss mens vi leser og ber. Abraham gav Herren all den tid Han ville ha. "Så gikk Herren bort, da han hadde talt ut med Abraham..." (1. Mos. 18,33). (Se også 1.Mos. 17,22 og 35,13.) Hvor mange av oss hadde gått lenge før Gud var ferdig med å si det Han ville til oss!

Planer og forandring av planer

Når en flytter inn i et nytt miljø, under utdannelsen eller i tjenesten, må en først be Gud om å få avsatt tid til personlig andaktsstund. Det vil si at en legger frem for Gud de tider på dagen som kan passe. En oversikt over dagen vil kanskje gi deg noen overraskelser.

Den første tiden, da vi bosatte oss sammen med ayorèindianerne i Bolivia, fikk jeg så lite søvn at jeg ba til Gud om å forandre timen jeg brukte alene sammen med Ham. Lenge hadde jeg foretrukket en tidlig morgentime. (Jeg trodde kanskje det var en mer åndelig tid!) Men skulle jeg klare å ta meg av alle de syke i løpet av kvelden, ble det umulig å holde tritt med de entusiastiske ungdommene i å være oppe før morgengry. "Det er dagen alt! Stå opp!" ropte de utenfor moskitonettet mitt. Så sto de der i grålysningen og ventet på at jeg skulle røre på meg.

Da jeg forsto hva det gikk ut over - min personlige andaktsstund - spurte jeg Gud om å gi meg tid, vise meg når jeg burde ta meg tid alene sammen med Ham og hvor jeg kunne holde til.

"Hvor" ble på en trestamme inne i skogen. "Når" ble en overraskelse. Jeg lot dagens timer passere revy i tankene mine helt til jeg kunne se en mulighet. Det var timen like før kveldsmaten, da jeg var fri for andre oppgaver og ayorèene, alle som en, var opptatt med å hente ved til kveldsbålet eller å lage mat. Hverken før eller siden har dette tidspunktet passet for meg, men det var en god løsning akkurat da.

Paul Flemming, som grunnla vår misjon, var en bønnens mann. Den tiden han hadde alene sammen med Gud var hvor som helst mellom kl.1 og kl.3 om natten - ikke på kne, men han gikk frem og tilbake på golvet mens han ba.

Mødre som har førskolebarn finner det vanskelig å lese og be tidlig om morgenen, da som regel den lille krever oppmerksomhet. En mor fortalte at hun satte vekkerklokken på 2 om natten for å få en stund sammen med Herren, så la hun seg til å sove igjen. Andre bruker tiden etter frokost, når de eldre barna har gått til skolen. Andre igjen bruker "siesta"-tiden, når småbarna har sin middagshvil. Hovedsaken er at hun snakker med Gud om dette, akkurat som ikkemødre også må. Når barna blir eldre, må rutinen kanskje forandres.

Det kan hende at en gang om dagen ikke er nok. Av og til har jeg følt at jeg måtte være sammen med Herren oftere. De tidlige morgentimene ble avkortet ved at andre familiemedlemmer sto tidlig opp, så jeg hadde bare en kort andaktsstund om morgenen; senere på dagen var det roligere, og jeg kunne konsentrere meg bedre.

Hva er "lovtrelldom" i forhold til andaktsstunden?

Først av alt, lovtrelldom kommer ikke av å ha en rutine. Mål, planer og rutiner er reknet for god hjelp til å fullføre ting. Kroppen vår fungerer også bedre når vi har orden, enn når det er forvirring. Paulus sa: "...Jeg undertrykker mitt legeme og holder det i trelldom..." (1. Kor. 9,27). Dette har med vår selvdisiplin i hvordan vi bruker dagen.

Lovtrelldom er en feil holdning til tiden vi bruker til bønn, som om vi tror vi oppnår spesielle opplevelser ved å be, eller at noe forferdelig vil skje oss om vi ikke gjør det. Dette viser mangel på forståelse av Guds nåde. Han er ikke slik! Til og med om vi synder, har Han miskunn og rensar oss når vi bekjenner det for Ham.

Vi er klar over at det er en fare i at vi bruker vår frihet (fra trelldommen) "til en anledning for kjødet," og dermed ikke bruker noe tid til bønn og bibellesning. Vær sikker på at sjelefienden vil kjempe for å ta fra oss andaktsstunden. Men ved Guds nåde kan han ikke vinne seier! Gud vil ha dette fellesskapet med oss. "Hold dere nær til Gud, så vil han holde seg nær til dere..." (Jakob 4,8). Ellers kan vi bli slaver samme hvor nøye planlagt opplegg vi har.

En gang jeg sto i en ny situasjon, der jeg underviste nasjonale i en liten by og hadde stadig besøk, måtte jeg finne en ny tid for andaktsstunden igjen. Jeg bestemte meg for kl.5 om morgenen mens det ennå var stille i byen.

Der sto jeg, neste morgen kl.5, svært tilfreds med meg selv åpnet jeg Bibelen for å ha en god stund før jeg skulle be. Plutselig...banket det på døren!

Før jeg var i stand til å svare, ble jeg så sint at jeg kunne ikke ha drømt om det. Kunne jeg ikke engang få ha privatliv på denne tiden av døgnet? Men jeg gikk rolig til døren og møtte en av våre smilende nyomvendte.

"God morgen, Senora, Jeg var akkurat på vei ut av byen for å arbeide i hagen min da jeg så lyset under døren din..." Den lille "forstyrrelsen" var så kort, så glad, så elskelig, at jeg følte meg skamfull. Jeg gikk tilbake til andakten min og lot Gud ta seg av sinnet som hadde blusset opp i meg - Han hadde nådig dekket over det før jeg gikk til døren. (Er det ikke forunderlig alt Han dekker over?)

Her var jeg ute på misjonsmarken, villig til å gi mitt liv for Hans sak, men ikke i stand til å ta en liten forstyrrelse! Fortellingen om da disiplene kom tilbake fra sin misjonsreise (Mark. 6,30 - 44), før igjennom tankene mine. De hadde så mye å fortelle Jesus om, alt de hadde gjort, sett og lært på turen sin, men det var så mye folk til stede. De hadde ikke engang anledning til å få seg mat (vers 31)! Så helt av seg selv, uten at de hadde bedt om det, sier Jesus: "Kom nå dere med meg avsides til et øde sted og hvil dere litt ut!" (vers 31). Og de dro ut - for å få ha Jesus helt for seg selv!

Men det skulle ikke bli slik. Plutselig begynte tusenvis av mennesker å strømme til fra alle retninger. Og Jesus hadde medfølelse med dem. (Han ville!) Ikke rart disiplene gjorde Jesus oppmerksom på at det var så sent, "Send dem bort!" Akkurat slik følte jeg det denne morgenen! Det Gud krevde av meg var jo så lite - bare gi en smule oppmuntring til denne babyen i Kristus først! Men jeg hadde ikke tatt i mot utfordringen godvillig.

Hvordan har en en personlig andaktsstund?

I. Bibellesning

Å lese Skriften er selvfølgelig en viktig del av andaktsstunden. Men det er lett å gå seg inn i et spor. Hvis lesningen blir tørr og rutinemessig, kan en forandring være på sin plass. Jeg har funnet at det er store fordeler med variasjon. Her er noen forslag:

1) Andaktsbøker: Jeg er noe nølende med å nevne andaktsbøker, fordi da jeg var tenåring, leste jeg kun i andaktsboken og ikke i Bibelen. Jeg leste fort igjennom verset for den dagen, så fortellingen som skulle illustrere det, og videre til å fordype meg i noen flotte dikt som kom til slutt. Dermed var jeg ferdig med andakten for den dagen. Når jeg ble spurt om jeg ville ha andakt på våre ungdomssamlinger, var det en selvfølge at jeg kunne holde en god en - fra den samme andaktsboken! Det ble noen ufruktbare år. Noen verdi hadde det nok, men etter noen år så jeg hva som holdt på å skje. Det var god ferdigmat, men jeg holdt på å tape kjennskapet til Skriften for min egen del.

En andaktsbok er best nyttet om den henviser oss til Bibelen, ikke når den erstatter den. Vi kunne i det minste slå opp i Bibelen for å lese i sammenheng det som var dagens tekst.

2) Å lese igjennom Bibelen i sammenheng: I noen år, særlig den tiden jeg måtte avlegge mitt vitnesbyrd på spansk, satte jeg meg som mål å lese igjennom den spanske Bibelen hvert år. Ved slutten av det Gamle Testamentet skrev jeg ned datoen jeg var ferdig. Noen ganger hadde mitt år tretten måneder. Det gjorde ikke noe. Jeg ville ikke bli så nøyaktig at jeg lot målet komme foran gleden over det jeg lærte.

Dette at jeg leste det Gamle Testamentet på spansk, krevde stor konsentrasjon, så jeg gjorde det om morgenen når jeg var uthvilt. Etter lunch leste jeg fra det Nye Testamentet, et par ganger, eller flere, i løpet av dagen. Den gang brukte jeg mest tid til å fordype meg i det Nye Testamentet. Men snart oppdaget jeg at alle deler av Skriften var verdt å grunne på.

3) Les til du finner noe: Denne metoden består ganske enkelt i at du leser og leser helt til du finner noe du kan fordype deg i. Bruk god tid på det verset eller den sannheten. Mediter over det, og gjør det til ditt budskap for den dagen. Det er klart at samme hvilken metode vi velger, må vi grunne på Skriften og ikke bare haste videre vekk fra sannheten vi nettopp har funnet. Meditasjon, eller det å grunne på Skriften, er nesten en "tapt kunst" i dag. Jeg mener ikke den form for meditasjon hvor en skal tømme sinnet for tanker! Som et eksempel vil jeg sitere fra et brev jeg skrev til min datter da hun gikk på bibelskole:

Hvordan mediterer eller grunner du? Akkurat nå leser jeg en velkjent historie...Jesus forklares på berget, i Matteus 17. For første gang ble jeg ubevisst slått av setningen: "Jesus...førte dem opp på et høyt fjell..." Fort sammenlignet jeg med beretningen i Markus. Markus 9,2 sier det slik: "ledet dem opp..."

Tanken på at Han ledet dem fanget min oppmerksomhet. Jeg lar Bibelen ligge på bordet og går frem og tilbake på golvet. Jeg prøver å se det for meg. Jesus

kryper på alle fire? Kanskje, men ikke på en mirakuløs måte. Samme hvor vanskelig det er å klatre, GÅR HAN FØRST! Han driver dem ikke foran seg. Med denne tanken følger en rekke andre som kan anvendes åndelig. "I all deres trengsel, var han trengt..." (Jesaia 63,9) (Eng. overs.). INGENTING av det jeg går igjennom nå kan bli så hardt som det Han har gått igjennom først. Jeg stanser opp for å takke Ham før jeg går tilbake og leser videre.

Deretter blir jeg slått av setningen, "...hans ansikt skinte som solen..." Jeg slår fort opp i Markus, som jeg er mer kjent med, men finner det ikke der. Lukas gjør det klart at Hans ansikt forandret seg. Men her i Matteus står det at det skinte som solen. Ikke rart at Peter var så redd (tenker jeg) at han ikke visste hva han sa! Jeg slår opp i Åpenbaringen 1 for å se hva som står om utseendet til den herliggjorte Kristus. Der i Åp. 1,16 finner jeg samme uttrykket! "...som solen når den skinner i sin kraft..." Dette får meg til å lovprise Ham: "Å, Herre Jesus, hvor lite jeg vet om hvordan Du er i virkeligheten. Du som englene beundrer og tilber! Lær

meg hvordan jeg skal tilbe Deg...Ditt ansikt...skinnende rent som solen." Så kommer forskjellige uttrykk fra Skriften strømmende igjennom tankene mine:

"...bor i lyset som intet menneske kan komme til..."

"...det er intet mørke i ham..."

"...det ble ikke funnet svik i hans munn."

"...alt er nakent og bart for hans øyne som vi har å gjøre med."

"Se, du krever sannhet i de innerste deler..."

(Jeg tar ikke tid til å slå opp disse, siden de er kjente vers.) Igjen går jeg sakte frem og tilbake på golvet og ber, "Herre, la livet mitt bli sant HELT IGJENNOM, så Du kan rette din store lyskaster mot meg, når som helst, uten at jeg har noe å skjule."

Jeg stanser der. Hjertet mitt er fylt. Jeg lukker Bibelen og fortsetter med å be. Så trekker jeg frem bønnelisten min for denne dagen.

4) Formell bibelstudie: På en måte kan all bibellesning være bibelstudie, eller en studie kan gå over flere andaktsstunder, Er det ting jeg lurer på, kan jeg bruke Bibelen og en konkordans for å få den hele og fulle oversikt. Resultatet av denne type studering, er oppfriskende. Du føler du har oppdaget nye ting på egen hånd. Senere vil du kanskje oppdage at andre også har gjort "din oppdagelse"! Likevel var det virkelig en belønning for deg.

I dag er det mange som liker den panoramiske eller kronologiske studiemetoden, der de bruker sitt eget opplegg, eller det som blir brukt for stammefolk. Emnet, Kristus i det Gamle Testamentet, vil alltid være lærerikt - direkte eller indirekte forbilder, profetier, typer og symboler. Her må vi bemerke at når vi studerer Skriften på egen hånd, må vi være oppmerksom på et meget viktige prinsipp: - å sjekke sammenhengen og sammenholde Skrift med Skrift.

Bibelstudiebøker og kurs er bra, selvfølgelig, særlig for dem som ikke har noen formell opplæring. Men disse hjelpebøkene skulle alltid lede oss til å få noe ut av Skriften selv. (Se Hebr. 5,12 - 14.)

Advarsler i forbindelse med bibelstudie:

1) La ikke Bibelen din bli som en tekstbok, noe det er lett for når vi studerer til eksamen ved en bibelskole. Jeg ble overrasket over hvor mye mer Bibelen betydde for meg ute på misjonsmarken - på spansk til og med! - når det ikke var noen eksamen inn i bildet.

2) Dersom du gjør alle andaktsstundene til en formell bibelstudie, kan det ble så tungt at du snart vil kutte ut alt sammen,- du føler du aldri får tid.

3) Ikke studer Bibelen bare for å gi til andre. Det vil si, gjør det ikke til en vane å la forberedelsen til bibeltimen erstatte din personlige andaktsstund.

4) Om du setter masse merker i studiebibelen din, kan du kanskje bruke en annen, uten merker, til dine mediteringer. Vi har lett for å se bare det vi har understreket når vi leser neste gang, dermed finner vi ikke noe nytt.

Det er selvfølgelig mange andre måter du kan lese på. Kanskje du kan spørre Herren om en ny idé for hvordan du kan gripe saken an. Det er løfter om velsignelse for dem som "...hungrer og tørster etter rettferdighet..." (Matt. 5,6).

II. Bønn

Først henvender jeg meg til Herren og ber om å få en velsignet stund sammen med Ham, før jeg leser eller ber - det kan være bare et lite "takk" med tilbedelse. "Lat opp mine øyne, så jeg kan skue underfulle ting i din lov" (Salme 119,18). Ja, nå mens jeg skriver, skjønner jeg at jeg ofte forter meg inn i Hans nærhet, med en innstilt stoppeklokke i mitt sinn. Noen ganger stanser Han meg og minner meg på, "Vær stille og kjenn at jeg er Herren," (Salme 46,11) (Eng. overs.) og jeg blir roet ned. Å, hvor tålmodig Han er!

Det er fint å sjekke innholdet i våre bønner for å se om det tar med Skriftens grunnelementer:

1) Ære og tilbedelse - ganske enkelt å tilbe Herren for det Han er, der vår sjel er stille for Ham i beundring over Hans storhet, Hans hellighet. "...For Ditt er riket, makten og æren..." Minn Gud på hvem Han er, for din egen skyld. Deler av Skriften som Salmene, eller følgende henvisninger, kan kanskje være til hjelp: 2.Samuel 22,2 og 3; Ap. gj. 4,24; Åpenbaringen 5,12 og 13; 15,3 og 4.

2) Takknemlighet - bønn "med takksigelse." Vi takker Ham nok for maten. Men kan vi takke for alle ting? (1.Tess. 5,18). Vi takker dem som støtter oss, men hvor ofte takker vi Gud for givene? Har vi først kommet i gang, vil vi ikke så snart gå tom for ting å takke Gud for. Skjønnheten i snøen som faller om vinteren skulle vekke våre hjerter til lovprisning (om vi liker å gå i snø, eller ikke!).

3) Bønn eller ønsker - "...La dine ønsker komme frem for Gud" (Fil. 4,6). Vanligvis er det ikke noen problemer her. Ofte består våre bønner av en lang liste ønsker. En virkelig hyrdinne har flere ønsker for andre enn for seg selv.

Men Gud innbyr oss til å komme med våre ønsker, og insisterer på at vi ber i tro. Vi har alt nevnt strategisk bønn - det vil si, en overordnet bønn for Guds program i verden, i vår misjon, i vårt team, heller enn å begrense oss til de små ting vi er tilbøyelige til å dvele ved. Her kan vi ta med målrettet bønn - det vil si, å spesifisere våre ønsker i detalj. I stede for å generalisere - "Vi ber for kirken vår der hjemme" - spør Gud om hvordan du skal be for den. Dersom du vet at en person lager vanskeligheter for et team eller en komité, fokuser på ham eller henne i dine bønner. Er det synd inn i bildet, og Guds navn blir dratt ned i støvet, be Gud om å forandre henne (eller ham) til Sin ære, eller å fjerne henne fra Sitt arbeid. Det er viktig at vi er så nøyaktig som mulig med den dømmekraft Gud har gitt oss.

Alt dette er en del av sann forbønn. Skriften minner oss om å be

"For konger og alle dem som er i høy verdighet..."

(1.Tim. 2,2).

"...for alle mennesker" (1.Tim. 2,1).

"...at han vil drive arbeidere ut til sin høst" (Matt.9,38).

"...at Herrens ord må ha fremgang og bli forherliget..." (2.Tess. 3,1).

La meg ta litt tid med forbønnen. Jeg kjente en mann en gang, som ba daglig for tre hundre misjonærer ved navn. Hadde han ikke hørt noe fra dem, ba han om at de måtte be for den nød de så rundt seg. Forbønnen gjør oss samstemt med Gud. "...han undret seg over at der ikke var noen forbedere..." (Jesaia 59,16) (Eng. overs.). Det holder oss unna 'ugagn', og utretter mirakler for dem vi ber for.

"Men", sier du, "Jeg glemmer stadig å be for den eller den personen, og ender opp med å be bare for mitt eget arbeid eller for min familie, utenom det blir det bare tankeflukt."

Slik var det med meg også. Det er her at litt orden hjelper til å disiplinere tankene våre. Jeg må ha en bønneliste - enten for hver måned eller uke. I senere tid har jeg foretrukket en ukeliste som er inndelt i seks dager. (Søndagen holder jeg åpen for det som er behovet i kirken eller arrangement jeg er med på.)

Hver dag har jeg tatt med tre eller fire land, f.eks.: Mandag : Europa og Asia; "De som er bundet"; Bolivia; Indonesia. Dernest, har hver dag en gren av misjonen vår, fra Hovedkomiteen og nedover. Deretter har jeg med personer eller kirker som støtter arbeidet; så slektninger, enkelt personer, frelste og ufrelste, som Gud har satt meg i forbindelse med (en innsatt fange her; en annen fanges familie der; misjonærbarn utenom misjonen, osv.). Familien vår har jeg med hver dag, og er det andre spesielle behov som oppstår, kan de være på listen hver dag for en tid, til Gud svarer.

Jeg har unngått å la bønnelisten min bli en trelldom for meg, på den måten at jeg prøver å oppfylle en dag det jeg ikke fikk med dagen før. Ja, jeg kan miste ut to dager om gangen. Da

ber jeg Herren om å tilgi meg og gjøre meg flittigere. Så tar jeg opp listen for denne dagen, "...og glemmer det som er bak..." (Fil. 3,14)! Skjer det ofte at jeg kommer til kort, kan det hende målet mitt var urealistisk, og listen min ble for lang. Da er det bedre å dele den opp i fire og ta det med en gang om måneden, enn å kutte det ut helt!

Men for å nevne det, du kommer til å bli overrasket over hvor kort tid det kan ta å be når en samler tankene om det, og ikke lar andre ting forstyrre. Tankeflukt er en av de største hindringer i forbønningstjenesten. Om vi ber på våre knær, går frem og tilbake på golvet eller sitter ved kjøkkenbordet, trenger vi all konsentrasjon. En av våre bibellærere sa at han knelte midt i bønnerommet, uten noe å lene seg mot, med hendene på ryggen, når han ba. "Det er ukomfortabelt," sa han, "men på den måten kan ikke tankene fare hit og dit."

Andaktsstund sammen med andre (med familien eller samarbeidspartneren)

Som misjonærbarn i SIM Gowans' Hjem for misjonærbarn, hvor jeg bodde fra jeg var to til atten år gammel, var jeg så heldig å få være med på "husandakt" to ganger om dagen. Mange år hadde vi bare en kort stund med skriftlesning om morgenen. Vanligvis fra andaktsboken Daily Light (daglig lys), som har et vers som tekst, og etter det følger andre vers som understreker det første. Den som hadde ansvaret for andakten, ledet oss i bønn og overgav oss til Herren, før vi dro av sted til skolene i byen.

Om kvelden brukte vi mer tid, men jeg kan ikke huske at vi hadde lange andaktsstunder. (Barn har svært liten tålmodighet.) Noen leste et kapittel eller et avsnitt, og alle (både små og store) begynte sammen å pugge det utenat. Jeg husker det var ved disse samlingene at vi i løpet av årene lærte:

Hele Johannes 10; Joh. 1,1 - 18; deler av Joh. 3; Jesaja 40, 53 og 55 (hele kapitlene); Lukas 2, 1 - 20 (de minste barna lærte 8 - 14); Hele av Salmene 1, 2, 3, 4, 15, 19, 24, 27, 32, 34, 37, 40, 42, 46, 90, 91, 100, 103, 117, 121, 150 og deler av 119. Mange enkeltvers fra både det Gamle og det Nye Testamentet - uten å legge så stor vekt på henvisningene. Vi fikk aldri prøver i dette.

Det er rart at mesteparten av dette, som jeg ennå kan gjengi ganske godt, lærte jeg da jeg var svært ung. I motsetning kan jeg huske at da jeg var fjorten år gammel, var det en som arbeidet på Hjemmet, som lovte meg en "kvarting" (1/4 dollar, mye penger den gangen!) hvis jeg lærte hele Salme 119. Jeg gjorde det for henne og fikk "kvartingen". Men jeg glemte snart alt sammen, unntatt det jeg hadde lært tidligere, da jeg var yngre. Kanskje var det repeteringen som gjorde forskjellen, for jeg kan fremdeles kjenne hvor godt det var å kunne utenat Salmen vi skulle si sammen rundt bordet, og det var uten tvil ved å repetere. (En annen fordel jeg hadde av denne puggingen var at jeg kunne de Messianske Salmene utenat når vi fikk spørsmål om dem på Bibelskolen!)

Hva vi skal lese sammen som familie, kan variere like mye som når vi leser privat; men det er best å tenke i forveien - å be over hva en skal lese og ikke bare ta en slags "elle -melle" -metode. Bønnen skulle også få et større omfang enn å gjelde bare familien, men ikke en lang liste som vi bruker når vi ber alene. Det må bli noe som har felles interesse, og ikke en tid da en tar igjen det forsømte i sine private bønner.

Det viktigste ved å be sammen, er at vi sammen kommer frem for Ham som førte oss sammen i Sitt arbeid. Det er en slags godkjennelse av at vi som team tilhører Ham. På misjonsstasjonen er det vanlig at familiene kommer sammen til bønnemøte en gang om uken, i tillegg til de andre møtene. Noen steder møtes mennene til bønn tidlig om morgenen, og kvinnene senere på dagen. De har sagt at bønnen har vært en god hjelp i å bevare enheten i teamet. Jeg kjenner to jenter som kom sammen for å be seks dager i uken, kl.5.30 om morgenen. (Dette gikk ikke ut over deres private andaktsstund.) En leder i bønn den ene dagen, og den andre den neste. Jeg tror dette er en kilde til styrke og enhet for dem, for i det naturlige er disse to jentene motsetninger! På hvilken annen måte skulle de kunne samarbeide?

For mange år siden, da Marge Day og jeg dro ut til Yura stammen, brukte vi å ha gode stunder sammen med Herren. Men da vi reiste i båten, sammen med yura-skipperen, var det ingen mulighet til å være for oss selv. Yuraene bor spredt langs elven i små familiegrupper, så når vi kom til et yurahjem, bodde vi hos dem. Det var ingen mulighet til privatliv, hverken dag eller natt.

Etter to eller tre uker på denne måten, hadde Marge og jeg vår første virkelige misforståelse. For oss var dette veldig hardt, for vi hadde gått så godt sammen som team. Jeg kan huske at før vi sovnet den kvelden, under hvert vårt moskitonett med yuraer rundt på alle kanter, ba jeg til Herren om å gjøre et lite mirakel så vi kunne få en stund sammen ved Hans føtter igjen. Tiden vi hadde til bønn alene om kvelden, eller på båten om dagen, så ikke ut til å være nok så lenge vi arbeidet sammen.

Tidlig neste morgen var det merkelig stille i huset. Jeg gløttet ut av moskitonetten for å se om familien fremdeles var i seng. Alle hadde stått opp og gått ut, unntatt vertinnen som tydeligvis gjorde seg i stand til å gå.

"Skal du noensteds, mor?" spurte jeg.

"Ja, vi skal over elven for å plante ris i dag," sa hun. Familien hennes hadde alt gått - mannen, døtrene og svigersønnene. "Vi kommer tilbake før solen går ned."

Det var ikke et slikt bønnesvar jeg hadde ventet. Vi ville gjerne ha hatt et møte i løpet av dagen, utenom det om kvelden. Men Herren visste om vårt behov for å være alene og svarte på denne måten. Båtskipperne dro på jakt, så Marge og jeg hadde en herlig dag sammen, sammen med Herren.

Improvisert bønn

En gudfryktig mann lærte meg et eksempel på improvisert bønn da jeg var hjemme på ferieår i 1949. Han hadde det veldig travelt og mye å ordne opp i. Ofte kom det mennesker til ham etter møtene og sa, "Be for meg..." eller "Be for bror min, han..." Og mannen ville ha blitt nedlesset med bønnebegjæringer i den ene byen etter den andre.

Jeg hørte han si, "La oss gjøre det med det samme." Så gikk han til side, og med armen på skulderen til den andre, ba han rolig og inderlig til Gud, der og da.

Til vanlig er jeg ikke så modig, men dette eksemplet har mange ganger gitt meg mot til å be med det samme for mennesker som har kommet til meg med problemer, enten det er over telefonen eller ansikt til ansikt. Det har en oppmuntrende virkning på dem; viser at du bryr deg om dem, samtidig som du unngår å glemme spørsmålet eller problemet (enten de ba om forbønn eller ikke).

Bønn kan bli som en "stikk innom" visitt hos Gud. Det blir naturlig å ta opp samtalen med Ham til forskjellige tider i løpet av dagen. I vår familie, når det oppsto et problem, enten det var fortvilelse over en forsvunnet skolebok, eller det var når mamma kom i knipe under en kjøretime i USA, ble det naturlig å henvende seg til Herren og be om hjelp på flekken. På samme måte uttrykte vi ofte et helhjertet "Takk, Herre" når trafikkproblemet løste seg, boken ble funnet eller Gud gjorde noe annet spesielt for oss.

Da datteren vår, Margie, var nesten tre år, ga hun bort to av sine tre dukker i julegave til noen som ikke hadde dukke. Margie hadde fått løfte om en ny en, men hverken hun eller jeg visste at slektningene hadde sendt ikke bare én, men to søte dukker som fikk henne til å stråle av lykke.

Etter at julegavene var åpnet og rommet ryddet igjen, så jeg at Margie dro gyngestolen sin til side, satte dukkene på golvet foran seg og lukket øynene. Jeg klarte ikke å holde nysgjerrigheten min tilbake, så jeg spurte om hun var trett.

"Nei, mamma," svarte hun. "Jeg bare sier 'Takk, Jesus, for disse to dukkene.'"

Jeg var lei for at jeg hadde forstyrret! Det virket så naturlig for henne å gi Herren en "Takk" for denne spesielle gaven. "...deres engler i himmelen ser alltid min himmelske Fars ansikt." (Matt. 18,10).

Vil du studere bønn i Skriften, ta for deg menn som snakket med Gud: Moses, David, Josafat, f.eks., og utover til du kommer ut det Nye Testamentet. Ta deg god tid med hvordan Jesus ba for Sine (Joh. 17), og du vil få et glimt inn i det Aller Helligste. Vårt eksempel, den Herre Jesus, "den Store Hyrde" visste hvordan Han skulle dra seg unna populariteten til folkemengden for å ta Seg tid sammen med Gud. Hvor mye mer må vi, som underhyrder, dra oss unna våre travle rutiner for å snakke med Ham - kilden til all styrke og visdom!

BEMERKNING: Mens jeg gikk på bibelskolen, var det en periode jeg hungret etter mer tid sammen med Herren, og jeg spurte en gudfryktig kvinne om hvordan jeg skulle bruke andaktsstunden min. Jeg tror hun aldri før hadde oppdaget at kristne kunne ha problem med slikt. Så jeg gikk uten å ha fått hjelp. Kanskje jeg ventet å få en oppskrift så jeg kunne bli som henne!

Sannheten er at det ikke finns noen oppskrift. Herren gir oss ideer etterhvert som vi lever sammen med Ham; så i det lange løp lærer vi av å praktisere.

Ledelse for hyrdinnen

"...og når du viker av til høyre eller til venstre, skal dine ører høre et ord lyde bak deg: Dette er veien, gå på den!" (Jesaia 30,21).

Vanligvis er ikke ledelse forbundet med dramatikk. Vi får ikke se "skriften på veggen". Men fordi den Hellige Ånd bor i oss, vil Han lede oss i samsvar med prinsippene som er gitt oss i Guds Ord.

Mens vi venter på å få klarhet i hva Hans vilje er, er det viktig for oss at vi tar det med ro - hviler i Ham, og stoler på at Han vil gi oss svar i Sin tid. Fred midt i uvissheten.

Hvorfor får vi ikke klar beskjed straks?

Noen ganger opplever vi at våre hjerter roper til Gud om å vise oss vei, likevel ser det ut som Han holder tilbake Sine planer. Årsaken til det kan være:

1) Når Skriften taler klart: Er det et klart svar i Skriften, behøver vi ikke å spørre. Jeg har kjent et par som gikk fra pastor til pastor for å få svar på dette med skilsmisse og gjengifte. I virkeligheten prøvde de å finne en pastor som ville stå på deres side, i mot det som Skriften allerede hadde åpenbart for dem, så de kunne ha god samvittighet.

En ung kristen mann gikk til en pastor, en venn av oss, dypt deprimert. "Pastor, jeg ville ha gitt høyrehånden min om jeg bare kunne få vite Guds vilje," sa han. "Ja, jeg ville ha gitt hele armen om jeg kunne få vite Guds vilje."

Før den unge mannen rakk å ofre den andre hånden eller armen også, brøt pastoren ham av og sa: "Hva er det så det gjelder?"

Problemet var at den unge mannen ønsket å gifte seg med en ikke - kristen. Det han egentlig håpet, var at pastoren kunne finne en grunn, mot hans egen samvittighet, og si at det var helt i orden å gjøre det Gud hadde sagt han ikke skulle gjøre. Skriften var klar. Det var ingen grunn til å spørre.

Mennesker som ikke er kjent i Skriften, vet kanskje ikke hva Bibelen sier om saken. Det er her vi kommer inn - å undervise dem i hva Bibelen sier.

I Bolivia skjedde det en gang at en nyomvendt kvinne var på vei til retten for å saksøke en nabo for noen uoverensstemmelser. Siden hun passerte min dør, stakk hun innom for å fortelle hvilket ærend hun var ute i. Hun hadde aldri tenkt på å spørre Gud om rettledning, og hadde ikke lagt merke til hva som står i 1. Kor. 6, "...Hvorfor lider dere ikke heller urett?..." Hun tok seg tid til å komme inn og vi leste dette skriftavsnittet sammen.

Saken var at naboen hadde kalt denne kvinnen en "saksførerinne" - alltid saksøkte hun andre, og tapte aldri en sak. Men denne morgenen gikk hun hjem med et lyst blikk, glad for den nye sannheten hun hadde fått se. Hun prøvde å få kontakt med naboen sin i stede for å saksøke henne.

2) Når det er synd i livet: "Hadde jeg urett for øye i mitt hjerte, så ville Herren ikke høre" (Salme 66,18).

Først av alt, dette betyr ikke at vi må være fullkommen, ellers kunne ikke Gud lede noen. Gud hører ropet fra Sine som spør Ham om ledelse, selv om de ikke er så åndelig modne. Han bruker ofte nyomvendte til å føre andre til Seg.

Lever vi i synd, eller bevisst gjør Gud i mot, kan ikke det gå sammen med at vi søker Gud om ledelse. Det står klart i 3. Mos. 5,5 hva vi har å gjøre om vi er klar over at det er synd i våre hjerter. Versene 3 og 4 beskriver en som har syndet uten å vite det. Gud sier, "...når han vet om det, da skal han bli skyldig." Og i vers 5, "Og det skal være slik at når han blir skyldig i en av disse ting, da skal han bekjenne at han har syndet i den tingen." (Eng. overs.) Hvis vi ikke

maler denne synden like sort som Gud gjør, kan vi like godt reise oss fra vår bønnestund og gjøre samme synden igjen. All løgn er løgn, og all sladder er sladder.

Det er farlig å bli stående under fordømmelsen, for vi fornærmer Gud om vi fortsetter med å bære skylden selv. Det er Satan som dynger på oss fordømmelsen, som om Kristus ikke har dødd. Satan anklager oss fremdeles for Gud "...Dag og natt" (Åp. 12,10). Når du har hatt et oppgjør med Gud og bekjent din synd, vær snar til å ta til deg sannheten i 1. Joh. 1,9, "...han er trofast og rettferdig så han forlater oss syndene..." Stå fast der først, gå så videre ut verset, "og renser oss fra all urettferdighet." Her er vårt håp for fremtiden! Jeg liker å meditere over dette til det har gått opp for meg i mitt hjerte - mer enn det å vite det i tankene.

3) Når vi vil at våre veier skal være Hans veier: Hvis vi ber om at Gud må vise oss at vår vei er Hans vei, kan vi ikke vente å bli ledet. Det er "om noen vil gjøre Hans vilje..." (Joh. 7,17), ikke at han vil vite Hans vilje, at Gud har sagt Han vil åpenbare sannheten for.

I de dager vi arbeidet med å få kontakt med ayorè - indianerne, ville jeg prøve å lære språket av en ayorè - fange. Jeg hadde fått forslag om tre forskjellige byer hvor jeg kunne finne en slik "lærer," men det var opp til meg å velge hvilken. For meg var det viktig å velge en som passet inn i mitt "hjem for misjonær barn." For Dye - barna var jeg tante Jean, og Moreno - barna gjorde også krav på meg. Jeg underviste alle seks ved å bruke korrespondanse kurs.

Jeg ba om ledelse. Ikke noe svar.

"Hvilken by, Herre?" Ikke noe svar.

Det var ikke mye folk kunne fortelle meg om de tre stedene, unntatt at vannet i San José var dårlig og måtte kokes før en drakk av det. Klart Gud ikke ville vi skulle dra dit! Hvilken av de to andre ville være best? Jeg fortsatte å be om ledelse.

Etter mange uker med nytteløs bønn, var det noe som steg opp i min tanke mens jeg gav Herren litt "ekstra" tid der Han kunne tale til meg i bønn. (Å, hvor sjelden vi gjør det!) Plutselig oppdaget jeg hele tiden mens jeg hadde sagt "Hvilken av disse tre?" hadde jeg egentlig ment "Si at det er Din vilje for meg å dra til (denne plassen)."

Dypt i mitt hjerte var det gjemt en forkjærlighet til en av byene, som jeg ikke engang hadde vært klar over. Jeg husker ikke lenger hvilken en det var, eller hvorfor. Men til min forskrekkelse så jeg at jeg hadde prøvd å binde Guds hender. Hvordan kunne Han vise meg Sin vilje så lenge jeg hang fast i min egen vilje!

Jeg begynte å ta fingrene vekk fra fatet. Fullt klar over alle farene jeg kunne møte i de forskjellige byene, la jeg dem frem for Herren, en etter en. Jeg tok meg god tid, helt til jeg kunne si ærlig, "Ja, Herre, jeg er villig til å dra dit. Jeg vet at du kan gjøre meg lykkelig der også."

Med det var luften renset. Jeg vet ikke enten det var gjennom mer informasjon eller ved en invitasjon fra en troende, gjennom omstendighetene eller et samstemt råd fra venner, men jeg fikk klarsignal kort tid etter dette. Det ble San José. Jeg fant ut at lederen på dette misjonsfeltet hadde ønsket at jeg skulle dra dit, men sa ikke noe før Herren hadde vist meg det samme. Gud understreket dette valget på mange måter - som den uventede oppdagelsen av en vannledning som jernbaneselskapet hadde lagt frem til et sted nær huset vårt.

4) Når det ikke er Guds tid til å vise oss svaret: Gud kan ikke vise oss vei før tiden. Når vi gjerne vil gjøre Hans vilje, og den Hellige Ånd forsikrer oss om at det ikke er noe som hindrer for vår del, kan det være at Han holder tilbake neste skritt til vi har tatt det skrittet Han allerede har vist oss. Det kan også være at Han sier, "...Hold deg nå i ro, min datter..." (Rut 3,18). Det er ikke Hans time til å vise oss enda.

Jeg var gjennom en slik periode da jeg var sammen med min første ektemann, før vi var gift. Alt med Bob var akkurat som det skulle være, likevel var jeg redd han skulle fri til meg før jeg var helt sikker på at det var han Gud ville jeg skulle ha. Jeg ropte til Gud om ledelse, men alt jeg så var, "Tilbake til bibelskolen!" Jeg så at Han ville jeg skulle fullføre kurset mitt der. Det var som Han sa, "Du behøver ikke vite mer enn det akkurat nå." Så da Bob fridde, og jeg visste at mitt svar var "jeg vet ikke", følte jeg at jeg måtte si nei. Han dro til Bolivia og jeg ville ikke binde ham. Det var det vanskeligste svar jeg noengang hadde gitt.

Senere skrev Bob og ba om tilgivelse for at han hadde "løpt i forveien for Gud." Ville jeg tenke over det igjen? Ville jeg gi ham minst to uker der jeg tenkte igjennom forholdet på nytt?

To dager senere snakket jeg med en god venninne på bibelskolen. Det var som om skydekket revnet. Klart kunne jeg se hvordan Gud hadde ført Bob og meg sammen. Hvorfor hadde jeg ikke sett det før?

Når jeg ser tilbake, kan jeg se Guds innviklede plan for mitt beste. Hadde Han vist meg tidligere at jeg skulle gifte meg med Bob, ville jeg ha blitt fristet til å slutte på bibelskolen før jeg hadde fullført - til stor skuffelse for min misjonær far (Guy W. Playfair, SIM). Det ville ha vært mye lettere å reise til Bolivia sammen med gruppen som dro da, enn å vente til jeg hadde fullført skolen og så dra alene med båt og tog!

Noen positive måter Gud leder oss på

1) Han minner oss på ting i Bibelen: Ikke noe kan måle seg med å være mett med Guds Ord. Den Hellige Ånd, som skal "...minne oss om alle ting..." (Joh. 14,26), vet akkurat når Han skal understreke et vers, en setning eller et prinsipp fra Ordet, for å lede oss. Den samme Hellige Ånd kjenner våre tanker og går i forbønn for oss. Han former oss så vi kan forstå Hans ledelse.

Å være mett med Ordet betyr ikke at vi må pugge det. Det er slik at når jeg leser i Bibelen år etter år, og jeg er i en vanskelig situasjon, kommer setningene og tankene til meg, som jeg har tatt tid til å grunne på - så pass at det har gjort inntrykk på meg.

For å sitere noen få eksempler:

Når jeg nøler med å ta på meg en oppgave som kan være risikofyllt, har dette verset kommet til meg, "Den late sier, det er en løve der ute, som kan rive meg i stykker på gaten" (Ordspr. 22,13)

Når jeg ikke liker forholdene på grunn av været eller andre ting, "...den som stadig ser på skyene, kommer ikke til å høste" (Pred. 11,4).

Når min late natur ikke vil gå og hjelpe noen som trenger det, eller jeg ikke vil ta en avstikker fra mine plikter, kommer to vers til meg, "...Stå opp...For her er ikke deres hvilested..." (Mika 2,10), eller "...vi har ikke her noe blivende sted..." (Hebr. 13,14).

Når jeg er trett, men må stå på, er det ofte "...de som venter på Herren får ny kraft..."

(Jesaia 40,31). Dette var et av de mest oppmuntrende vers da vi arbeidet med å få kontakt med ayoréene i Bolivia.

Når bestekjolen min har blitt opprevet på en spiker i det provisoriske kjøkkenskapet, straks - før jeg fikk tid til å bli sint - kom ordene "...fant dere med glede i at deres gods ble røvet..." (Hebr. 10,34) til meg som en trøst. Dette hjalp meg ofte senere ved tap av andre ting.

Da jeg var enke, var det en gang at min samarbeidspartner, Marge Dye, og jeg reiste ned til lavlandet med rutefly. Over Andes kom vi inn i en storm. Flyet ristet ganske kraftig, og Marge, som var pilot selv, sa, "Jeg har aldri kjent et så kraftig drag nedover i et fly før!"

Jeg mente at jeg nå hadde god grunn til å være redd, så jeg begynte å gi etter for redselen. Det var ikke noe vanskelig å be under slike forhold!

Jeg hadde bare så vidt begynt å be da et bibelvers kom til meg, et jeg ofte hadde lest, men aldri anvendt i mitt eget liv: Jesus "...lå og sov bak i båten på en hodepute..." (Mark. 4,38).

"Takk, Herre," sa jeg, "det vil jeg også gjøre!" Tanken gav meg ro, så jeg la meg til og sovnet. Jeg hadde til og med en hodepute! Reisen fortsatte, men frykten opphørte. Gjennom søvne kunne jeg kjenne ristingen i flyet - omtrent som når en sover ved en jernbanelinje, en hører uten å legge merke til bråket.

Slik spontan ledelse fra Skriften imponerer meg. Det kommer, så klart, av at en er kjent med Ordet. Den Hellige Ånd gjør sin gjerning i oss for å "...minne oss om alle ting..." akkurat som Jesus lovet (Joh. 14,26).

2) Han leder oss ved hjelp av andre: Det har vært tider da det var som Herren måtte skubbe meg inn i det Han ville jeg skulle gjøre. Selv var jeg for veik, åndelig sett, til å velge det som Han visste var det beste for meg. Far min var bekymret for meg da jeg ville søke på en spesiell bibelskole, så han anbefalte meg å ta et år på en annerkjent bibelskole først (og etterpå ville jeg aldri ha byttet!). Pappa brukte å vente på Gud i bønn for oss, så vi fikk følelsen av å ha tatt valget selv. Men Gud hadde mye å lære meg enda før jeg kunne høre Hans stemme klart og tydelig for min egen del.

Selv om vi har blitt ganske modne i å se Herrens ledelse, kan det være lurt å snakke om det med to eller tre erfarne kristne, eller en gruppe. Det er styrke i enhet. Vi kan ofte merke Guds godkjennelse når flere åndelig modne mener at vår bestemmelse er i samsvar med Hans ledelse. "...hvor det er mange rådgivere, er det sikkerhet" (Ordspr. 11,14)(Eng. overs.).

Advarsel: Det er så altfor lett å prøve å lede andre, men vi kan aldri bli den Hellige Ånd for noen. Det er også lett å gå til en gudfryktig person for å få råd og så unngå å søke den Hellige Ånds ledelse selv. Samme hva andre råder oss til, må vi selv finne ut hva den Hellige Ånd sier til oss personlig.

3) Ved en fornyet overgivelse til Gud: Da jeg var nitten år gammel overgav jeg til Gud en "liten ting" som hadde taket på meg. Jeg ble liggende på kne og gav Gud en sjanse til å snakke til meg. Da lot Han meg se hvordan jeg gjorde opprør mot å bli misjonær.

Opprørsk? Jeg, opprørsk?

Det er ordet!

Det tok meg litt tid å be igjennom det, men til slutt sa jeg til Herren, "Hvis du virkelig mener at jeg skal bli misjonær, vil jeg - så fremt du gir meg grønt lys."

En gudfryktig mann sa engang det samme i sitt vitnesbyrd. "Det var bare en liten filleting jeg måtte ordne opp med Gud i," sa han. "Da jeg tok frem denne filletingen i bønn, viste Gud klart Sin ledelse for mitt liv samtidig."

Det er som om Gud ikke kan lede i de "store ting" hvis vi ikke bryr oss med de "små ting."

4) Gjennom vår sans for hva vi er pliktig til: Mens jeg gikk på college, fikk jeg vite at Sommerskolen for lingvistikk arrangerte et kurs ved Universitetet i Oklahoma. Det ble sagt at det kunne være til stor hjelp for misjonærer, spesielt for dem som skulle lære et språk som enda ikke var nedskrevet. Jeg hadde en følelse at jeg kunne få bruk for dette, så jeg merket overfor Gud at var jeg pliktig til å ta dette kurset, selv om det ikke var det jeg hadde mest lyst til å gjøre i ferien. Jeg søkte og fikk plass.

Noen uker senere kom en leder for et evangeliserings - team bort til meg. Kunne jeg tenke meg å være pianist under sommerkampanjen?

"Dessverre," svarte jeg lettet. "Jeg har alt lagt mine planer for sommeren."

Denne mannen var ikke av dem som tok nei for et svar, så han fortsatte å spørre. Jeg skulle få god betaling; mange kom til å bli frelst under denne kampanjen; jeg skulle ikke få andre oppgaver enn å spille på kveldsmøtene; det kom virkelig til å bli en tjeneste for Herren. Han drev på i det uendelige. "Vil du ikke be over det, da?" spurte han.

Jeg følte meg dum. Han hadde rett. Jeg må i det minste be over det, tenkte jeg. Så jeg lovte å svare neste dag.

Det begynte å gå rundt oppe i hodet mitt. Jeg gikk inn i korridoren og opp de to trappene til rommet mitt. Hva var det som hadde ledet meg til å studere lingvistikk? Ingen skrift på veggen. Heller en slags pliktfølelse. Kanskje ville Herren at jeg skulle ta denne

pianospillingen! Tanken at alle mine tenåringsdrømmer om at jeg en dag skulle bli en "evangeliserings - pianist" (hva nå det måtte bety), kom strømmende innover meg. Tenk å få betaling for å være med på noe så kjekt! Ville ikke det være å tjene Herren? Og i motsetning, hvem ville studere hele sommeren etter å ha studert hele året? Noe jeg måtte betale for, til og med!

Da jeg kom opp på rommet mitt, knelte jeg ned ved sengen. Det var et spørsmål jeg ville ha svar på, "Vil du la meg forandre planene mine for sommeren?" Jeg begynte å forme en setning i bønn: Kan jeg...? Men i mine daglige andaktsstunder hadde jeg studert noen skriftsteder som Herren nå viste meg med all styrke. Alt jeg kunne få ut av Ham som svar var ett ord: "Bileam!"

Det ble helt klart for meg at Bileams problem var at han gikk tilbake til Gud andre gang for å se om Han ville la ham forbanne Israel.

Jeg fullførte aldri den bønnen. Med god samvittighet og fred i hjertet sa jeg fra til mannen neste dag at jeg ikke kunne.

Jeg grøsser ved tanken på hvilken retning livet mitt ville ha tatt om jeg hadde gitt etter for hva kjødet ønsket å gjøre den gangen. For den sommeren introduserte meg for misjonen min, misjonsmarken min, ektemannen min og gleden over å vite at jeg var i sentrum av Guds vilje.

5) Han flytter oss i en retning for å få oss til å gå i en annen: Duane Stous fortelles hvordan han ble dirigert inn i arbeidet blant Navajo-indianerne. Så begynte han å bli påvirket av nøden han hørte om fra de fjerne land. Han gikk til en gammel misjonærvenn, Arthur Mouw, og lurte på hvorfor Gud hadde lagt denne byrden på ham nå når han var ledet til å arbeide blant navajoene.

Duane sier:

Gjennom mitt vennskap med Arthur Mouw, fikk jeg lyst til å reise til en indianerstamme hvor ingen andre arbeidet - en unådd stamme. Da jeg spurte Arthur om det, sa han, "Jeg vet om bare en misjonær som har endt opp der han mente Gud hadde pålagt ham til å begynne med." Så fortalte han om seg selv hvordan han og hans kone hadde reist fra USA til Kina.

Arthur og kona hans måtte skifte båt i Pontianak, Vest Borneo. De måtte vente på neste båt i flere måneder. I løpet av denne tiden, mens de vitnet for kinesiske handelsmenn i Pontianak, la han merke til Dyak-folket fra innlandet som drev handel med kineserne. Han ble interessert i dem og tok turer oppover elven for å finne ut hvor de bodde. Gud ledet dem til å tilbringe de neste tjue år oppe ved en av de elvene. De dro til landsbyer hvor evangeliet aldri var blitt forkynt tidligere.

Han fortalte meg, "Gud bruker ting for å få oss til å flytte på oss; og da, når vi er i bevegelse, styrer Han vår vei."

Det svaret var Duane fornøyd med. Gud hadde ikke misledet ham i første omgang, men beveget ham i en retning der han var blitt villig til å ofre, så han til sist ville gå dit Herren ønsket å ha ham.

Selv om vi føler på at vi tok feil retning i det vi søkte å følge Guds vilje, kan vi på nytt gå til Ham og be om klar og tydelig ledelse. En av våre gudfryktige bibellærere pleide å si, "Tvil aldri på Guds ledelse i fortiden!" Det vil bare føre til forvirring. Gud tar oss opp der vi er nå og leder oss videre.

6) Leder Han noen gang ved "ulldotter"? Vanligvis får vi et "Nei" på dette spørsmålet. Men Oswald Chambers advarer oss mot å gjøre narr av måten andre søker Guds ledelse på, for Gud har virkelig ledet folk som har brukt "gale" metoder!

Gideon, som brukte ulldotten, spurte egentlig Gud om å bevise sin makt på en måte som trosset vitenskapen. Gud behøvde selvfølgelig ikke å svare på denne uortodokse bønnen, men Han gjorde det - to ganger. Han gjorde det også med Esekias (2. Kongebok 20,8-11). Ja, det var

Gud som ba Esekias om "å legge ut en ulldott" da Han sa, "skal skyggen gå forover...eller tilbake...?" (Legg merke til at Esekias valgte det umulige.)

Hvorfor er det da slik at vi oftest hører at vi ikke skal "legge ut en ulldott?" Jeg tror det er på grunn av den slags testing noen mennesker bruker, som feilaktig blir kalt "Gideons ulldott." En mann ba slik, "Herre, hvis kjæresten min har blå kjole på seg i kveld, vet jeg at jeg skal fri til henne." Det var ikke noe mirakel om Gud fikk henne til å ha på en blå kjole. Heller ikke om Gud hadde arrangert det som svar på en oppriktig bønn!

Før Larry Johnson og jeg ble gift, la Larry frem en betingelse - en slags ulldott kanskje, for å få vite om han skulle fri til meg. Men han visste ikke hva for et mirakel som skulle til for at det skjedde. Han ville ikke risikere å få avslag.

Hans bønn gjaldt at jeg fremdeles hadde Bobs ring på venstre hånd. Ingen hadde fortalt meg, etter tretten år som enke, at så lenge jeg hadde ringen på venstre hånd, betydde det at jeg ikke var ledig for noen andre. (Amerikanerne bruker giftingen på venstre hånd. Overs.kommentar).

En dag skulle jeg gå inn i hagen foran personalboligen i Chocabamba, Bolivia. Der så jeg en av våre misjonærer på alle fire på plenen. Hun gjennomsøkte alle strå. Datteren hjalp henne også.

"Mor kan ikke finne giftingen sin," forklarte datteren. De hadde leitet lenge og var i ferd med å gi opp.

"Hva skal jeg gjøre uten gifting?" spurte moren.

Jeg kunne se dilemmaet. "Her, ta min!" sa jeg fort. "Etter tretten år kan jeg ikke være så sentimental!"

Hun tok i mot den med takknemlighet. Senere, da hun forsto hvor lite jeg visste om ringer, la hun til, "Vet du, egentlig burde du ha flyttet den over på høyre hånd for lenge siden," og fortalte meg hvordan det forholdt seg.

Jeg behøvde aldri å skifte den over. Venninnen min har fremdeles giftingen min. Men Larry tror den dag i dag at det var Gud som fikk denne damen til å miste ringen sin, og at jeg kom forbi akkurat da. Han ble svært overrasket da han oppdaget at jeg ikke hadde noen ring på venstre hånd for å holde ham på avstand! Ulldott eller ikke, han så det sånn at Gud fjernet hindringen i Sin tid.

7) Gud leder oss ved ledere: Noen seminarstudenter spurte meg, "Skal vi rette oss etter reglene for seminaret?"

Svaret var ganske opplagt. "Dere må nok rette dere etter reglene når dere selv har gått inn under ledelsen for seminaret. "Men," la jeg til, "dersom dere skulle oppdage synd i livet til dem som står over dere, slikt som ville få dere til å synde, da er det best dere ikke er her. Når dere går, er dere ikke under regelverket lenger."

Kontaktpersonen for kvinnene ved bibelskolen pleide å si, "Jeg kan ta feil. Dr. McQuilkin (formannen) kan også ta feil. Men om det plager deg, er det Herrens vilje for deg." Dette hadde hun sin fulle rett til å si, fordi overfor Gud hadde vi selv gått inn under deres regelverk.

Ute på misjonsmarken kommer vi under lederskap av den lokale misjonskomite eller formann. Forhåpentligvis lever vi i et godt fellesskap med dem slik at vi føler Herrens ledelse under dem, og ikke at vi passivt venter på at de skal fortelle oss hva vi skal gjøre.

For en tid oppdaget jeg at jeg hadde en slik passiv holdning til ledelsen på vårt felt. Det hadde skjedd store forandringer i ledelsen etterhvert som nye misjonærer ankom. Som en robot følte jeg at jeg ikke behøvde å be om ledelse lenger. Jeg trengte bare å adlyde hva de ba meg gjøre. Med en slik holdning ventet jeg på å bli "plassert" etter ferieåret mitt.

De sa, "Jean, vi gir deg tre valg. Du kan gjøre det eller det eller det." Der sto jeg ved startstreken igjen! Jeg måtte velge. Jeg måtte selv gå til Gud og be om ledelse!

For å ta det med, endatil før jeg kom med mitt valg, oppdaget jeg at det hadde vært rot i kommunikasjonen mellom lederne (de hadde ikke radio i de dager). Andre hadde allerede bestemt seg for å gå inn i de oppgavene! Så til og med det valget jeg hadde tatt var feid vekk.

Jeg gråt mine modigste tårer. Jeg hadde fått en ny rekrutt til partner. Hun visste ingenting om hva hun skulle velge, og var avhengig av meg. Jeg våknet opp for at jeg måtte ut av min åndelige dvale og begynne å be - for meg selv for partneren min og for den nye feltledelsen, at Gud måtte lede både oss og dem. Jeg var ansvarlig overfor Gud, selv om jeg var under dem. Jeg måtte virke i troen selv.

Tro er ikke en trosbekjennelse. Det er livet for en kristen, for alle kristne, ja, også for kvinnelige misjonærer!

I Sin miskunn gav Gud dem visdom til å rettlede meg, men Han måtte ordne opp i min robot-holdning først, og vise meg at Han ville ha samfunn med meg også.

Det finnes unntak, selvfølgelig, også i misjonen, når du ser ledere som er en belastning for Guds navn, og du skjønner at det ville være galt å følge hans råd. I et slikt tilfelle:

(a) Det er alltid adgang oppover. Bønn kommer før prat eller sladder.

(b) Vi kan få anledning til å snakke med ham (med en annen tilstede) i kjærlighet, "...men se til deg selv..." som i Galaterbrevet 6,1.

(c) Det kan hende vi må rapportere til autoritetene over ham. I de fleste tilfeller er det klokt å fortelle ham at du kommer til å si fra.

(d) Hvis det ikke er noe annet en kan gjøre med det, vil jeg fortelle noe som Ruth Paxson, en gudfryktig misjonærkvinne på 80 år, fortalte meg. I Kina var det en misjonærkvinne som var til stor vanære for Guds navn. Ruth og hennes partner måtte ta standpunkt på Herrens side, og si at dette ikke kunne fortsette lenger. Med bønner som eneste tilflukt, begynte de oppriktig å legge saken frem for Gud. De ba, "Herre, kan Du forandre denne kvinnen til Din ære, eller flytte henne ut fra Ditt arbeid."

"Gud svarte," sa Ruth Paxson, "men ikke på den måten vi hadde ventet. Vi hadde håpet å se henne komme over på Guds side, til en virkelig seier. Men nei, hun ble plutselig kalt hjem, og hun reiste hjem og begynte i et vanlig arbeid. Hun kom aldri tilbake til Herrens tjeneste siden."

Den Hellige Ånd er så personlig. Han vil lede oss som enkeltmennesker. "Mine får hører min røst, og jeg kjenner dem, og de følger meg" (Joh. 10,27). "Om noen av dere mangler visdom, da beder han Gud..." (Jakob 1,5). Han kjenner hjertet som ønsker å gjøre Hans vilje, og for dem vil Han gjøre Sin vilje kjent. For noen av oss kan kanskje Hans vilje være vanskelig å godta til tider. Men tar vi i mot det fra Ham, legger Han Sin glede og fred inn i den vanskeligste sak. For "I godkjennelsen ligger freden."*

*Fra et dikt av Amy Carmichael

Den enslige hyrdinne

Det finnes to kategorier - kanskje to ekstremiteter - som enslige kvinner kan befinne seg i. Det er den "uavhengige" typen som mener hun kan klare alt og har valgt å leve enslig, og det er den totalt avhengige typen som sier, "Jeg bare må ha en ektemann; jeg er en som følger etter andre; jeg kan ikke ta avgjørelser." En ung kvinne, om hun er av den ene eller den andre typen, behøver av og til å sjekke sine bestemmelser i forhold til Herren - ikke dømme ting utfra hvilken type hun mener hun selv er, men i forhold til sine muligheter sammen med Herren.

Hvordan aksepterer du stillingen du er i nå?

1) Bør du gi løfte om å forbli enslig? Det er klart utfra Paulus brev til Korinterne (særlig i 1. Kor. 7,7-8) at en kan tjene Herren uten så mange forstyrrelser om en er enslig. En kvinne som ikke er klar over svakheten i sitt kjød, kan derfor være fristet til å avgi løfte om å forbli ugift. Hun farer fort over det Paulus sier i vers 7 om at ikke alle har denne gaven.

Det er i det Gamle Testamentet vi finner mest om å avgi løfte. Om ei jente gav et løfte, måtte det bli holdt, om ikke faren eller ektemannen gjorde det ugyldig (4. Mos. 30,3 og 6). Det er gitt en advarsel, "Når du gjør Gud et løfte, så dryg ikke med å holde det...Bedre er det at du ikke lover, enn at du lover og ikke holder det" (Pred. 5, 3-4).

Men er det noen plass for slike løfter under nåden? Jeg finner det klareste svaret i Jakobs brev 4,13-16. Selv om det her er snakk om forretningssaker, så er hovedhensikten med disse versene å påpeke en legning som her blir kalt for å være overmodig. Hva forutsetning har vi for å si hva vi vil eller ikke vil i fremtiden?

Jeg var igjennom dette selv i løpet av de tretten årene jeg var enke. Men jeg hadde mine restriksjoner. Dersom gud ville gjøre en bestemt ting for meg, ville jeg aldri gifte meg igjen. Heldigvis gjorde ikke Gud det jeg ba om.

Senere, kanskje da jeg leste den forferdelige historien om Jefthas løfte, forsto jeg hvor galt det var. Men om vi har gitt et løfte, kan vi be Gud om forlatelse. Også i gammeltestamentlig tid ettergav Gud impulsive løfter. "...gå og kast deg ned for din neste...frels deg..." (Ordspr. 6,1-5). Med andre ord, be om forlatelse og ta det tilbake.

Jeg ba Gud om forlatelse den gangen. Det var godt jeg hadde dette langt bak meg før jeg ble plassert i nærheten av Larry Johnson!

2) Si til Herren at du er villig til å leve som enslig: Det er naturlig å ha et ønske om å bli gift. Men har vi gitt våre liv til Gud med ønske om at Han skal lede oss, kan vi ikke ta dette området som vårt eget, ellers vil vi komme til å diktere Gud at Han må gi oss en ektemann. Dersom vi insisterer lenge nok, vil Han kanskje gi etter for vårt ønske, men samtidig gi oss en svak sjel. Se Salme 106,15.

Det finnes verre ting enn å være enslig. Et er å være gift med feil mann. Det gjør meg vondt å tenke på en kvinne som var gift med en "utvasket" misjonær. Hun fortalte oss at hun hadde bedt Gud om å få en mann bare for å bli gift. "Og nå," sa hun, "må jeg lære å identifisere meg med min manns feilgrep."

Noe lignende ble resultatet av et forhold som ble holdt oppe nesten bare gjennom korrespondanse. Gutten overbeviste jenta om at det var Guds vilje at de skulle bli gift, selv om de knapt kjente hverandre. De traff hverandre under et fellesmøte i kirken og så knapt hverandre igjen før de skulle gifte seg. Det var ingenting i veien med utseendet hans. Han hadde passende alder. Brevene hans virket åndelige. Men han var "...drevet om av ethvert lærdoms vær..." (Ef. 4,14). I løpet av de siste dagene før de skulle gifte seg, merket hun at hun

kom til å få problemer med å elske ham. Men han hadde overbevist henne om at det var Guds vilje! Kort tid etter bryllupet måtte de forlate oss.

Jeg husker så levende første gangen jeg bestemte meg for å leve som enslig. Jeg var omtrent tjueen år gammel. Det lå ikke noe opprørsk i det. Jeg var akkurat som alle andre unge kvinner i vårt samfunn og tok det som en selvfølge at en dag kom jeg til å bli hustru og mor. Jeg visste at mannen måtte være kristen, og jeg mente at han burde være en misjonskandidat. Det begrenset muligheten betraktelig, til og med ved det misjonsorienterte Columbia Bible College. Likevel trodde jeg at jeg kom til å reise ut i misjonen som gift.

Det var under et møte ved bibelskolen at holdningen min kom frem i dagen. Jeg ransaket meg selv for å se om det var noe i mitt hjerte som kunne bedrøve eller slukke den Hellige Ånd. Det jeg fant var ikke synd i seg selv...men jeg så at ved å rekne med at jeg kom til å gifte meg, bandt jeg Guds hender. Kanskje Hans vilje var at jeg skulle reise ut som enslig.

Midt i det møtet tok jeg bestemmelsen. Ingen av de andre i auditoriet var klar over avtalen som ble gjort mellom Gud og meg. Jeg oppgav alle "rettigheter" til å reise ut som gift kvinne, og sa jeg var villig til å dra som enslig om det var Hans vilje.

Først opplevde jeg en virkelig fred, så en ny frihet. Jeg behøvde ikke lenger å måle opp og ned alle fyrene som inviterte meg ut (eller de som jeg ønsket skulle gjøre det!) for å finne ut om de holdt mål. Jeg var fri til å være meg selv og glede i deres selskap, uten å være mistenksom eller bekymret. Nå måtte Gud tale tydelig om Han ikke ville at jeg skulle reise ut på misjonsmarken som enslig.

Det var bare noen få måneder senere at jeg møtte den første "New Tribes'erne", hvor vi studerte lingvistikk ved Universitetet i Oklahoma. De var opptatt med de unådde stammene rundt om i verden, slik som jeg. Ja, de utfordret andre kristne også ved å dele ut hefter skrevet av min egen far (Guy Playfair, SIM) med forord av Dr. R. C. McQuilkin, lederen for bibelskolen vår. Men de var på vei ut til Mexico, og jeg var på utkikk etter en misjon som arbeidet i Sør Amerika. Gud forandret planene deres til å passe med mine før sommeren var omme.

Så Herren lot meg reise ut som enslig - men forlovet.

3) Hva du kan gjøre med ensomhet: Ensomhet kommer ikke av at en er enslig. Men en som er enslig er et utsatt bytte for ensomhet, spesielt hvis en er alene mens de andre rundt omkring hygger seg sammen.

I seg selv er det ikke noe galt i å føle seg ensom. Det er ikke synd å bli fristet, men i å gi etter for fristelsen. Å dvele ved ensomheten kan føre deg inn i synd, enten det er selvmedlidenhet eller bitterhet mot Gud for at Han har plassert deg i slike omgivelser.

En enslig misjonær ble fristet til å føle seg forlatt der hun tok seg av det medisinske arbeidet for en tid. Hun hadde måltidene sammen med et hengivende ektepar som pleide å holde hverandre i hendene når de ba for maten, noe som forsterket ensomhetsfølelsen til jenta. En dag da hun gikk til arbeidet, var hun nesten ved å gi etter for selvmedlidenheten. Da møtte Herren henne med et løfte fra Sitt Ord. "Jeg kunne vise deg akkurat hvor på veien det var," fortalte hun meg, "hvor Herren talte til meg, nesten hørbart, fra Jesaja 42,6: 'Jeg, Herren...vil holde din hånd...'(Eng. overs.)" - et vers som hun hadde lært utenat tidligere. Gleden over Herrens løfte mer enn oppveide for ensomheten den dagen.

Er du ensom, skal du ikke bygge opp et skall rundt deg selv eller dra deg unna fellesskapet med andre. Det vil på ingen måte beskytte deg mot ensomheten. Vend deg heller til Herren fortest mulig, på en av disse måtene:

(a) Søk hjelp gjennom Ordet og bønner: Bibelen har mye å si om Guds faderomsorg. Prøv å studere dette emnet, og om Hans godhet mot enker og farløse, eller trøstende ord som "I all deres trengsel var det ingen trengsel..." (Jesaja 63,9); "Han som trøster oss...for at vi skal kunne trøste dem som er i all slags trengsel..." (2. Kor. 1,4).

Da Dorothy Dye og jeg skrev brev til hverandre etter at mennene våre var "savnet i tjenesten" i jungelen i Bolivia, delte vi vers fra Jesaja 54 - en meget spesiell trøst for enker og enslige kvinner. Hele kapitlet viser at Gud står hos oss for å se oss igjennom "ikke på et slags vis, men triumferende."

Særlig festet jeg meg ved vers 13 som sier "...alle dine barn skal være lært av Herren..." I den spanske Bibelen var det oversatt med "lært en gang," og min engelske Bibel hadde en bemerkning i marginen: "alle dine barn skal være Herrens disipler." Akkurat det jeg hadde behov for den gangen - et løfte om åndelige barn, siden jeg satt igjen uten fysiske barn.

(b) Slutt å tenke på deg selv: Det er viktig at en ikke fortsetter for lenge med å være sentimental. Ensomhet kan bli en slags tvangstanke. Takk Gud, som er "all trøsts Gud", for at Han tørker vekk tårene. Fryd deg så over muligheten du har som hyrdinne. Ordet trøster betyr egentlig "en som vil stå ved siden av deg under alle omstendigheter."

To av våre eldre misjonærer ble enker nylig. Den ene skrev til den andre, "Vi går inn i en ny fase i livet. La oss gå inn med forventning, ikke med resignasjon." Dette er en holdning vi kan ta etter, å vende sinnet bort fra seg selv og til Herren og det Han har kalt oss til å gjøre.

(c) Finn noen du kan hjelpe: En sikker metode for å kurere ensomhet er å hjelpe andre. Det er sikkert noen som har det verre enn deg. Det er ikke sikkert hun har samme problemer som deg, men la hyrdinnehjertet ditt nå ut til henne i hennes nød, dermed glemmer du deg selv. Tenk på Madam Guyon, f. eks., denne gudfryktige enken under reformasjonen i Frankrike (omkring 1685). Fire år i det fryktelige fengselet, Bastillen, var bare en del av hennes lidelser. Men hadde hun en sjanse, gav hun av seg selv til andre, ved ord eller brev. Å hjelpe andre er styrkende for en selv.

En liten mor i Minnesota som hadde mistet mannen sin, bodde alene sammen med det yngste barnet - en tenårings gutt. Hvert år flyttet hun til en ny by hvor gutten hennes kunne gå på skole mens hun drev en form for hjemmemisjonær arbeid.

I løpet av noen få uker hadde denne lille damen gjort seg kjent med kirkene i byen som kunne passe til å ta i mot nyomvendte. Så tok hun frem telefonkatalogen og bykartet. Med en nøye strategi gikk hun rundt til alle boligene i byen og la igjen et vitnesbyrd om Herren. Fikk hun respons, visste hun hvilken kirke hun skulle henvise dem til for videre oppfølging.

Denne lille moren med et slikt hyrdinnehjerte var Mor Dye. Våpenet og den hemmelige kraften i livet hennes, var bønnen. Hun ba alle sine fem barn inn i Herrens tjeneste - to av dem i hjemmetjenesten og de andre tre ut til misjonsmarken. Den yngste sønnen var Bob Dye, min første ektemann.

(d) Sjekk graden av din lykke: En av de enslige kvinnene som kom ut til Bolivia, håpet å arbeide blant ayoréindianerne. Hun sa at mens hun var på misjonsskolen, hadde hun bedt Herren om å gjøre henne lykkelig samme hva oppgave Han ville gi henne.

Da hun skulle bli plassert, viste det seg at hun tidligere hadde arbeidet som boktrykker. Misjonen hadde behov for en boktrykker, så feltkomiteen kom med forslag om hun kunne tenke seg å arbeide som boktrykker for alle stammene i stede for å arbeide med bare en stamme.

Hun husket bønnen hun hadde bedt om at Herren måtte gjøre henne tilfreds samme hva Han gav henne som oppgave. Behovet, forslaget fra feltkomiteen og erfaringen hun hadde som boktrykker, understreket for henne at dette var fra Herren. Jo, hun visste at Herren kunne gjøre henne tilfreds i denne oppgaven, selv om hun hadde svært lyst til å arbeide blant ayoréene.

Denne damen gav seg virkelig til jobben sin. "Alt det din hånd er i stand til å gjøre med din kraft, det skal du gjøre!" (Pred. 9,10). Snart visste hun om det som foregikk i alle stammene og oppmuntret misjonærene til å komme med mer arbeid til henne. "Hvordan går det med Markusevangeliet?" "Er det skrevet klart til å gå i trykken snart?" "Jeg er klar til å begynne på boken din med bibelfortellinger i neste uke." Gud hadde gjort henne tilfreds, men også entusiastisk og energisk.

Gå til Gud for å få et godt og modent forhold til Ham. Da trenger du ikke å være så avhengig av andre. Men gå ikke så langt i din iver at du ikke ser ditt behov for fellesskap med andre. De trenger deg. Du trenger dem.

Kan du ikke bli tilfreds hos Herren som enslig, vil du heller ikke bli det som gift.

(Herren kan ha planer om giftermål for deg. I det følgende kapitel er det et avsnitt kalt "Noen råd om frieri" hvor vi tar opp hyrdinnens rette holdning overfor menn.)

Din tjeneste som enslig

Enkelte pastorer vil ikke støtte enslige kvinner i å reise ut som misjonærer, men de støtter "menighetsarbeidere" og sekretærer som arbeider hjemme. Det finnes kanskje enda organisasjoner som ikke vil sende ut enslige kvinner. Disse pastorene og organisasjonene vet ikke hva de taper! De ville sikkert ha vært stolt av å ha en Mary Slessor, når de leser i misjonshistorien om det hun gjorde ute blant stammefolk. Eller om Amy Carmichael ute i India som var som en George Müller i sin tro på Herren, eller Ruth Hitchcock i Kina, og mange, mange andre. Hva med vår generasjon? Gud ønsker å gi deg en like fruktbar tjeneste.

Jeg tenker på to nålevende enslige misjonærdamer. Den ene har vunnet en hel stamme for Herren, gjennom barna, ved at hun brukte lese- og skrive-opplæring som en innfallsport for evangeliet. Noen av disse barna er nå menn som er ledere og eldste i sine stamme-menigheter. Den andre jenta, som virker nokså "ufarlig," fikk lov til å arbeide i et indianersamfunn i nord Manitoba, Canada, hvor misjonærer ville blitt jaget vekk. Gjennom de unge og kvinnene har hun nådd dette samfunnet med evangeliet. Det er nå en kirke der, som er ledet av menn som var blant de unge hun startet arbeidet blant. Begge disse kvinnene har et hyrdinnehjerte for flokkene sine. Jeg kunne ha skrevet om mange andre.

På den andre siden, kan hvilken som helst enslig kvinne som vandrer i kjødet, gjøre mer skade enn gagn i Herrens tjeneste. Jeg tenker nå på to sekretærer, i forskjellige misjoner og til forskjellig tid, som var svært virksomme. De prøvde å manipulere lederne til å lage vanskeligheter for andre i misjonen. I begge tilfellene var det tydelig for andre at de var kjødelige, men det ble ikke sagt noe før det hadde skjedd store skader over mange år.

Men å! tenk på mulighetene det er for den som lever i avhengighet av den Hellige Ånd! Gud kan gi mot og kraft til enhver kvinne til å gå frem og møte frykt og farer. Folk som kjenner Sophie Muller i Colombia, vet hvor forsiktig og redd hun egentlig er. Men hun gikk på tross av sin frykt, ut og nådde mange stammer, helt alene.

Jeg skjønner hvorfor folk mente at jeg var så modig, da jeg for mange år siden dro helt alene nedover jernbaneskinnen for å møte disse Ayoré barbarene som ville bli venner med de siviliserte. Selv var jeg dødsens redd, men likevel gikk jeg i mot dem. Jeg føler at Gud gir oss en ekstra porsjon med adrenalin av og til, både fysisk og åndelig, når en trenger det. Frykt er synd når vi gir etter for den. Noen ganger er den nyttig, når Gud vil vi skal løpe vekk fra farer. Men når det gjelder Hans arbeid, vil den Hellige Ånd trofast minne oss på skriftsteder som er til hjelp:

"...Skulle en mann som jeg flykte?..." (Nehemia 6,11) - et uttrykk som ofte har vært til hjelp for meg.

"Frykt ikke, du lille flokk..." (Lukas 12,32).

"Har jeg ikke befalt deg: Vær frimodig og sterk...?" (Josva 1,9).

Forbered deg nå

Utenom din misjonsutdannelse, er det tre holdninger som vil være til hjelp for deg mens du forbereder deg til å reise ut:

1. Innstill deg på å tjene, ikke å bli tjent

Vi skal være hyrdinner, ikke bare sauer. Vi er her for å gi føde til andre, ikke bare å få føde. "For menneskesønnen er heller ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene..." (Mark. 10.45).

Og Paulus, en tro Jesu Kristi tjener, er også tjener for sauene han har ansvaret for: "...Oss derimot som deres tjenere for Jesu skyld" (2. Kor. 4,5).

Der er ikke noen bedre vei å lære å tjene på enn bevisst å tjene i det små - gjøre små, ubetydelige tjenester for den du deler rom med, for naboen din eller for den du samarbeider med. Hvis ikke dette er blitt en vane for deg, har du ingen tid å miste. Prøv det! Du kommer til å like det - om du da ikke gjør det for å få ros.

Det beste en kan gjøre for å forberede seg til tjenesten, er selvfølgelig å holde seg i Ordet. Mett deg med Ordet så mye du kan. Kjenn hvor du har din styrke:

"...men har sin lyst i Herrens lov og grunner på den dag og natt. Han skal være lik et tre, plantet ved rinnende bekker, som gir sin frukt i sin tid, og hvis blad ikke visner, og alt hva han gjør, skal han ha lykke til" (Salme 1,2-3).

Etterhvert som du selv lærer, del det med andre. Det vil bli andre på misjonsstasjonen som du helt sikkert kan dele med. Men den største utfordringen er å gi det du selv leste den morgenen, videre til de innfødte troende.

Samme hva oppgave du kommer til å få, vil Guds Ord holde deg i forbindelse med Gud. Du kan når som helst få anledning til å undervise kvinner og barn, ofte med bare en elev om gangen. Ute i stammene er det stor mangel på kvinner som kan undervise kvinner. Om du ikke kan gå ut til dem, så be Gud om å sende dem til deg.

"...Slik skal også dere, når dere har gjort alt det som er pålagt dere, si: Vi er unyttige tjenere; vi har bare gjort det vi var skyldige å gjøre" (Lukas 17,10).

2. Forbered deg på å begynne i det små

En sjømann gikk en gang inn i en kirke for å få ly for regnet. Det skulle være møte i kirken, men på grunn av det forferdelige regnet kom ingen andre enn denne sjømannen og evangelisten. I stede for å avlyse møtet, holde evangelisten hele talen for sjømannen, som tok i mot Kristus som sin Frelser den kvelden. Da jeg hørte denne sjømannen tale mange år senere, hadde han blitt en fin evangelist selv. "...For hvem vil forakte den ringe begynnelses dag?..." (Sakarias 4,10).

For misjonæren er det en slik at "Alt det din hånd er i stand til å gjøre med din kraft, det skal du gjøre!..." (Pred. 9,10). Jeg ble ikke lingvistiker over natten. Den første tiden det ble tilbudt kurs i lingvistikk, gjorde alle vi i New Tribes oss nytte av det og studerte ved SIL i Norman, Oklahoma. Men vi kom ikke tilbake og følte at vi var lingvistikere. Etter at vi hadde gjort forskjellig arbeid ute på feltet (besøke folk, lære spansk, undervise misjonærbarn), kom anledningen da vi kunne arbeide med ayoré-språket. Sakte men sikkert lærer en av erfaringene.

På samme måte vil du nok ikke bli en Mary Slessor eller en Amy Carmichael over natten, heller. Men i Guds øyne kunne du ha like stor suksess helt fra begynnelsen mens du gjør de "små" tjenester for å gi ære til Gud. (Stakkars den som ikke vil gjøre annet for Herren enn det en synes en mestrer!) Alt som skal til er at en enkelt innretter seg etter det Han har lagt til rette for deg der du er. Modenhet kommer ikke over natten, men hengivenhet kan!

3. Forbered deg på å klare deg selv

Siden du er ute for å tjene og ikke for å bli betjent, prøv å bli mer uavhengig på områder du er avhengig av andre hjemme. Dersom du kan lære å skrive på skrivemaskin, snekre, kanskje å bruke datamaskin, sy eller å bøte (ikke så mye at det tar all tiden din), vil du føle deg mer uavhengig.

Om du virkelig trenger hjelp til noe, prøv å gjøre det selv først. Gjør i allfall et forsøk før du spør etter ektemannen til en av de andre misjonærene! (Jeg kan ikke løfte den 20-literen med parafin, men jeg kan tippe den over så jeg kan tømme!) Så av og til må du nok bare gjøre et forsøk og se hjelpeløs ut! Det er det jeg må gjøre for å få hjelp til å skifte hjul!

Et advarende ord til den kvinne som allerede er uavhengig: Kan du ta i mot om noen tilbyr deg hjelp? Føler du det forsmedelig om noen gjør noe for deg som du klarer å gjøre selv?

Jeg hørte en bekjennelse en gang på en misjonskonferanse fra en svært opptatt dame som virkelig trengte hjelp, men ble fornærmet da medarbeideren hennes tok klesvasken hennes ned til elven og vasket den for henne. Hun bekjente at hun var stolt. Hun hadde ikke takket Gud for at Han gav henne den ekstra tiden hun så sårt trengte.

For den som er ekstra hjelpsom, er det også nødvendig å være følsom for når en skal hjelpe og ikke.

Når en medfødt uavhengighet blir overgitt til Gud slik at Han kan forme og danne den etter sitt ønske, blir det en kanal for velsignelser. Bare la den uavhengige støtte seg hardt og konstant på Gud. Når det gjelder Herrens tjenere og Hans arbeid, må hun lære å overgi sin uavhengighet - samme om det koster for stoltheten.

Du og teamet ditt

Teamarbeid er bibelsk. Vi kan bare tenke oss hvordan Paulus og hans team arbeidet sammen, og hvordan de tolv apostlene utfylte hverandre, enda de kom fra forskjellig bakgrunn. Studer de kvinnene som var sammen med disse teamene. I motsetning, alt vi vet om Evodia og Syntyke (Fil. 4,2) er at de behøvde å lære hvordan de skulle samarbeide! For øyeblikket, vil vi ta for oss bare to områder av teamarbeid for kvinner:

Først: Følsomhet er helt nødvendig for de som kommer til å arbeide sammen med menn. Be Herren om å gi deg en sunn balanse mellom vanlig forsiktighet og likegyldighet. Dersom du arbeider sammen med mannen til en annen misjonærkvinne som lærer, lingvist, sekretær, konsulent eller annet, be Gud fra første stund, om å være fri for bekymringer, men også om å få en korrekt oppførsel som ikke skader Herrens navn.

Husk alltid på mannens ektemake - vær sammen med henne så mye du kan uten å trenge deg på så det blir et "triangel." Om du er i en situasjon som er skadelig for vitnesbyrde ditt som kristen, be om en forandring til Guds ære. La ikke en slik situasjon fortsette! Samarbeider du med en mann som har en sjalu kone, be for henne, og gjør alt som står i din makt for at hun ikke skal ha grunn til å være det.

Her på språkskolen hadde vi mange dager da skoleplassen var et eneste isdekke. Vår nærmeste nabo tilbød meg skyss til klasserommet i pickupen sin. Jeg takket ja til det. Neste dag tok jeg imot tilbudet igjen, der jeg prøvde å komme meg ned de glatte trappetrinnene våre. Men tredje dagen følte jeg at jeg måtte avslå. Det var like glatt, men jeg fant en vei jeg kunne klare det på. Jeg er sikkert gammel nok til å være hans mor, likevel mener jeg at dersom dette ble regelmessig, kunne det for andre virke som et merkelig kameratskap.

For det andre: Hvordan kan du forbered deg på å leve sammen med en samarbeidspartner du ikke selv har valgt? Uten tvil har du lært noe om det under utdannelsen. Å være fleksibel er det viktigste her. Kan du holde ut at noen vasker koppene på en annen måte enn du gjør? Det beste er om du tar plassen som tjener eller elev. Små ting kan vokse til å bli store motsetninger (hun vil ha vinduet mer åpent enn du) og hindre fellesskapet mellom dere - på samme måte som det kan mellom mann og kone.

Det er et lite offer å gi seg på ting som egentlig ikke betyr noe (tenk deg hvor lite denne sure forargelsen din betyr når du ser den fra Himmelen!), slik at du kan vinne hennes respekt i ting som virkelig betyr noe for Gud. Som med gifte par, vil nok Satan prøve å få deg til å tenke, "Å, vi kan ikke gå sammen!" Den som er forstandig, vil i steden se på hovedsaken og takke Gud for det dere har felles: ønske om å nå de fortapte; respekt for den andres forhold til Gud; forsiktig med penger; å vandre i tro; samarbeid i tjenesten.

La meg advare deg. Bli ikke en robot for den du samarbeider med. Det er ikke bra for henne at hun venner seg til å få alt på sin måte. Utfra et hjerte som ønsker at hun skal ha det best mulig med Gud, velg et øyeblikk da du ikke er opptrekt, snakk med henne om det og hjelp henne. Prøv det først på et dagligdags område, forsiktig og uhøytidelig. Tar hun det fint, vil det bli bedre for dere begge.

Jeg husker en gang jeg ba mye for ei jente på bibelskolen jeg ikke kunne like. Hennes form for humor var at hun hele tiden prøvde å gjøre seg bemerket - forstyrret studiene til de andre, rusket rundt i andres saker, laget oppstyr i vår ende av lokalet. Mens jeg ba minte Herren meg på 1. Joh. 3,16: "...også vi er skyldige å sette livet til for brødrene." Da jeg reiste meg fra bønnestunden, følte jeg at jeg hadde fått en positiv holdning til henne - på en svak måte "sette livet til" for henne.

Jenta hadde fortalt oss at hun snart hadde fødselsdag. Normalt ville ikke jeg ha feiret den, men det gav meg en god anledning. Jeg fikk tillatelse fra lederen til å gjøre hennes del av det praktiske arbeidet på forhånd. Den uken skulle hun tørke støv av alle stolene på spisesalen - ikke noen halvtimes jobb! Etter at jeg hadde gjort det for henne, la jeg et gratulasjonskort på skapet hennes for å si at jobben var gjort.

Holdningen denne jenta hadde mot meg forandret seg enormt. Ikke bare forandret det mitt hjerte, men hennes også. Det ble slutten på plagingen hennes og begynnelsen på at jeg ble glad i henne.

Det er mange enslige misjonærkvinner en ikke hører noe om. Jeg vil gjerne ta frem Miss Linda Kaercher, som nå er hos Herren. Hun hadde mye med meg å gjøre under oppveksten i Gowan's Home. Hun hadde blitt avvist av en misjonsorganisasjon på grunn av lumbago (som sikkert ikke hadde vært noe større problem for henne ute på feltet enn her hjemme!). Hun tilbød seg å arbeide som barnearbeider i dette Hjemmet, og ba om at hun kanskje kunne hjelpe noen av oss barna ut som misjonærer, siden hun ikke kunne reise ut selv. Hun var den av staben der som hadde et hyrdinnehjerte for oss barna, og snart hadde hun ansvaret for det meste. Legg merke til det som står skrevet, "Ser du en mann som er dugelig i sin gjerning - han kommer til å tjene konger..." (Ordspr. 22,29).

Jeg kan ikke huske at hun noen gang åpent uttrykte kjærlighet, uten mot de minste barne. Men vi elsket henne og visste at hun elsket oss. Vi visste vel hvem av staben som var der av plikt, eller for betalingen, og jeg er redd vi behandlet dem deretter! Men det var sjelden vi var ulydige mot Miss Kaercher. Hun hadde lært oss lydighet da vi var små. Fordi vi gikk på skole i byen, behøvde hun heldigvis ikke å spille noen dobbelrolle som lærer.

Når jeg ser tilbake på våre spirer fra dette Hjemmet, vet jeg i allfall om to som nå er generaldirektører i forskjellige misjoner. Jeg var den første misjonærbarn - misjonæren i vår organisasjon, og bror min og fire andre, dro til Afrika i SIM året etter. En av dem var en fyr på min alder, han tilbød seg å bygge et hjem og en skole for misjonærbarna i Afrika, fordi han mente Gowan's Home hadde betydd så mye for han.

Vi som gikk inn i misjonsarbeidet, representerte mangedoblingen av hennes liv og av våre foreldres liv. Vi skylder stor takknemlighet til denne enslige damen som aldri fikk kalle seg "misjonær", men likevel var en. Hun var trofast i alle ting som angikk oss barna. Hun holdt seg i Ordet, og holdt oss der også. (Se kapitlet om Din andaktstund og familieandakten.)

Hun levde ved tro, ledet arbeidet i Hjemmet ved tro, under misjonens oppsyn, og på denne måten lærte hun oss å tro.

Hun lærte oss å bli slike en kunne stole på - alle hadde hver sin jobb som passet til alder og forutsetninger. Hun ga oss selvtillit ved at hun gav oss større og større ansvar. En besøkende bemerket, "Se hvor hun stoler på disse barna!"

Men det beste av alt var at hun elsket Herren og satte alle sine egne ambisjoner til side for å være hyrdinne for oss misjonærbarna, for Hans skyld.

Anbefaler boken for enslige: By One's & Two's av Jeannie Lockerbie.

Korrekt oppførsel overfor menn

Samme hvor trofaste vi er som hyrdinner, er vi fortsatt kvinner.

Ute på feltet: Når menn kommer innom

En nyomvendt immigrant fra Tyskland, som Joe Moreno hadde ledet til Herren, kom ofte innom misjonsstasjonen vår i Roboré, Bolivia, for at Joe skulle lære ham mer. Ja, han var også med Joe på et par turer inn i jungelen. Da Joe var reist, fortsatte denne mannen å komme på besøk. På overflaten virket han veldig interessert i åndelige ting.

Siden jeg hadde lært mer spansk enn de andre damene, var jeg naiv nok til å prøve å gi svar på spørsmålene hans, og la ikke særlig merke til hvor stor del av disse besøkene som egentlig hadde med åndelige spørsmål å gjøre. Han dreide snart samtalen inn på å snakke om engelsk, om Amerika og andre ting som gjaldt meg.

Denne mannen brukte Gud til å lære meg en praktisk lekse. Han var egentlig interessert i meg og ikke i sin egen åndelige vekst. I et langt kjærlighetsbrev fortalte han at han fra et skyggefullt sted i gaten, brukte å se på når jeg spilte trekkspill, lenge før han bekjente at han ville ta i mot Jesus. Han sa at han hadde blitt med Joe inn i jungelen bare for å bevise at mannen min var død.

Jeg ble syk! Uten å være klar over hans motiver, hadde jeg oppmuntret ham. Nå måtte jeg forsikre meg om at han ikke fikk noe som helst jeg hadde skrevet, så jeg svarte ikke på brevet. Etter dette klarte jeg å komme meg unna ganske kvikt hver gang han kom på besøk.

I mange land er menn svært snar med komplimenter til amerikanske kvinner. Altfor ofte bryr de seg ingenting om hun er gift eller enslig. Noen ganger blir jenter sjarmert av slik oppmerksomhet, særlig hvis fyrene er kristne.

Ofte blir dette spørsmålet stilt, "Hva gjør du når menn kommer innom?" Som regel er problemet at ufrelste menn er tiltrukket av utenlandske kvinner.

Det første du skulle tenke på er ditt kristne vitnesbyrd. Ideelt sett skulle ikke en kvinne, gift eller ugift, ønske menn velkommen inn i huset. Men to kvinner gjør ikke situasjonen noe bedre om de ikke vet hvordan de skal oppføre seg!

I mange kulturer ville menn aldri gå alene på besøk til misjonærkvinner. I andre, hvor det er blitt opparbeidet en respekt for la misionera, kan kulturen tillate et unntak. For eksempel i små latinamerikanske byer, hvor huset er åpent ut mot gaten, er kulturen at innbyggerne går på besøk til en nyinnflyttet. Skulle da en mann komme på besøk, og du sender han vekk i det han viser seg i døren, kunne det bety et slag i ansiktet på hele befolkningen.

Det er tider da det er rett å invitere menn inn i huset. Er det en som har en sann hunger etter sannheten, er det klart du vil ta i mot ham, men det er ikke alltid du kan være sikker på det med en gang. Og en ting er klart, du skulle ikke være alene sammen med ham bak lukkede dører, ute av syne for forbipasserende.

Om du mener det er rett å invitere ham inn, forhold deg "forretningsmessig." Husk hva du er der for - å nå sjeler med evangeliet. Det betyr at du ikke skulle la samtalen bli personlig - hverken om deg selv eller landet ditt. Både enslige og gifte kvinner må være veldig forsiktige i slike saker.

Vær forsiktig med ditt utseende, ditt smil, stemmen og plasseringen. Særlig enslige kvinner tenker ikke alltid over at menn reagerer på det de ser, på samme måte som kvinner reagerer på berøring. Vi må bare tro dette som et psykologisk fakta over hele verden, enten fyren er en kristen eller ikke. En kvinnes likegyldige stilling - sitte på en upassende måte, lene seg over, slenge seg i en sofa eller en annen "tiltrekkende" kroppsstilling er uheldig, mildt sagt.

Det beste er at du lar Gud ta Seg av din holdning under besøket. La alle besøk, så langt det er mulig, bli formelle. Dette vil bli enda mer nødvendig når en mann kommer innom og finner deg alene hjemme, eller når to menn kommer på besøk til to kvinner. Om du byr dem stoler og fortsetter med husarbeidet mens du prater, virker det slik at de tror du føler deg vel med å ha dem der. De kommer til å bli lenger, og komme oftere - det vil si, om de da ikke var der i strengt nødvendige ærender, og om det var tilfelle, ville du bli oppfattet som svært uhøflig.

Joe Monroe var et godt eksempel for oss engang i Roboré da han snakket med fremmede. En halvfull forretningsmann hadde kommet for å snakke med ham. Da vi hentet Joe til forværelset i misjonsstasjonen, sa han, "Jeg aner ikke hva han er kommet hit for, men han skal iallfall få høre evangeliet!" Den mannen dro hjem etter fire timer, edru og frelst.

Om dine gjester er oppriktige, prøv å gi dem åndelig føde, og kanskje de kommer til å bli frelst. Har de andre motiver, vil de snart gi seg når vi ikke vil snakke om annet enn Gud.

Joe Moreno ga oss kvinner advarsel mot å invitere menn til småmøtene i Roboré. "Dere skjønner det, at dere kvinner kan ikke smile så mye til menn som dere gjør til kvinner!" sa han. Vi hadde vært så glad over å se at folk kom, så vi håndhilste og smilte når de gikk og ønsket alle velkommen tilbake.

På den tiden tenkte ikke jeg på at det kunne være noe galt, men vi rettet oss etter Joe og unnlot å smile når vi snakket med menn. Det krevde litt av oss, men vi smilte ekstra mye til konene deres til gjengjeld!

Lenge etterpå, mens vi arbeidet med å få kontakt med ayoréene nede ved jernbanelinjen, spurte Joes bolivianske hjelper meg om jeg kunne snakke med samarbeidspartneren min om noe. Hun var ny som misjonær. "Vil du være så snill å si til henne at hun ikke må smile til meg slik som hun gjør?"

Inni meg følte jeg det som et kompliment at han var fri nok overfor meg til å si dette, kanskje fordi jeg hadde lært min lekse før jeg møtte ham. Men han la til, "Du aner ikke hvor mye disse ufrelste jernbanearbeiderne plager meg på grunn av dere kvinner!" Det ble snakket stygt om våre smil og friheten vi hadde overfor ham, selv om hans egen kone også var der i leiren.

I San José hendte det en gang at jeg måtte nekte en fyr å komme inn. Han hadde begynt å komme den gang Dorothy Dye og jeg var partnere. Hans ekstra langvarige håndhilsninger sa meg at han ikke var der for å høre evangeliet. Så jeg var på vakt, ja, jeg var kort på det når jeg svarte på alle spørsmålene han kom med. Dorothy lurte på hva som var i veien med meg, helt til mannen sa, "Er det synd å elske en senora?"

"Det er klart," svarte jeg, og overså det han egentlig mente, jeg siterte fra Åpenbaringen 21,8 der det står om ekteskapsbrytere.

"Å, men jeg mener en senora som er fri," sa han.

En kveld etter at Dorothy hadde dratt tilbake til Roboré, kom han til huset.

"God kveld," sa han og ventet å bli invitert inn. "Jeg kommer for å få noen opplysninger til en avhandling om evangeliet jeg arbeider med."

"God kveld," hilste jeg tilbake, men gjorde ikke noe tegn på å gå til side. "Det passer seg ikke for meg å invitere deg på denne tiden av døgnet," forklarte jeg. "Det er snart mørkt."

Han forsto og gikk høflig sin vei. Jeg kunne selvfølgelig ha invitert en nabodame til å være sammen med meg mens han var der. Det gjorde jeg ved en annen anledning da doktoren kom på besøk. Men når denne mannen allerede hadde vist at han var interessert i meg personlig, kunne jeg ikke ta i mot ham. Han prøvde ikke å få denne "informasjonen til avhandlingen sin" på en mer passende tid!

Advare våre barn

Våre barn trenger å få spesielle advarsler også ute på feltet - akkurat som hjemme - når det gjelder fremmede som vil bli venner med dem. Det er best at jentene ikke går ærend alene.

Datter av en misjonær hadde gått ut til varehuset i en stor latinamerikansk by. Da hun var på vei hjem, hilste en mann på henne på spansk, "Buenos dias."

Jenta tenkte ikke før hun svarte, "Buenos dias."

Straks begynte mannen å følge etter henne. Redd begynte hun å gå så fort hun kunne, og det var bare så vidt hun rakk å komme seg inn døren på misjonsstasjonen før han nådde henne igjen. Hun hilste aldri på en fremmed mann etter dette.

Jeg var glad denne jenta var fri til å fortelle sin mor om det. Det er en absolutt nødvendighet for mødre å ha fortrolighet med sine døtre på dette området. I det minste en, om ikke begge foreldrene, skulle være åpne når døtrene deres ønsker å prate. Selv har jeg kommet til at denne fortroligheten blir oppbygd gradvis fra før barnet er tre år gammelt. Men det er aldri for sent å begynne! Når jenta er blitt så gammel at hun skal bo på internat, har hun fått inn denne viktige vanen at hun kan stole på sine. Vanligvis vil hun fortsette med det i sine brev, og enda mer personlig, når hun er hjemme på ferie. Legg merke til dine eldre barn og ta deg til sammen med dem når de vil være fortrolige og prate med deg. Hvis du alltid gir dem inntrykk av at du er opptatt, vil de finne noen andre å prate med.

En historie som endte godt

Heldigvis er det ikke alle menn som kommer på besøk, som har skjulte hensikter! Mens jeg var i Todos Santos, solgte samarbeidspartneren min en Bibel til noen i byen, og der var også en oberst fra hæren tilstede. Obersten ville også ha en Bibel, så hun ba ham komme til misjonsstasjonen for å få en. Han kjøpte en Bibel og satte straks i gang å lese i den. Han hadde aldri hørt evangeliet tidligere, heller ikke sett en Bibel. Han likte deler av det Gamle Testamentet svært godt, særlig de poetiske bøkene, og viste virkelig god forståelse for mye av det han leste.

Partneren min reiste senere vekk for en helseundersøkelse, så jeg var alene da obersten kom neste gang. Han var en gentleman til fingerspissene; likevel tok jeg en forretningsmessig holdning overfor ham og holdt meg unna personlige spørsmål. Obersten lyttet ivrig hver gang jeg forklarte evangeliet. Jeg ville at han skulle prøve å lese Johannesevangeliet selv, men det virket som han hadde en mental blokkering når det gjaldt å lese det Nye Testamentet, han ville bare lese i det Gamle.

Selv om stuen hadde lett innsyn av forbipasserende, følte jeg at jeg ikke kunne la denne mannen komme stadig vekk, uten han fikk tak i det jeg hadde prøvd å forklare ham.

En morgen ba jeg mye for hva jeg skulle si neste gang han kom, for å få ham til å forstå at det gjaldt hans egen sjel. Og Herren gav meg frimodighet.

Neste gang han kom, sa jeg, "Senor Oberst, når har du tenkt å ordne din sak med Gud?"

Det var ikke noe vanskelig å komme med det spørsmålet etter at jeg hadde bedt over det, men jeg var totalt uforberedt på den voldsomme reaksjonen hos obersten. Ansiktet hans ble askehvitt og han uttrykte et slags kontrollert, gentlemans sinne, om det finnes noe slikt.

"Så - jeg lever som en synder her i byen! Så - jeg er en fyllick! Så - jeg er en tyv! Så - det er det du tror om meg...! Han ville ha fortsatt, men han fant ikke ord for å uttrykke sin store forskrekkelse over at han hadde noe uoppgjort med Gud. Med den nødvendige høflighetsfrasen "God ettermiddag," forsvant han ut døren. Jeg gikk rett til soverommet og bøyde mine knær.

"Far, jeg har ødelagt alt," ropte mitt hjerte. Jeg gjennomsøkte mitt hjerte for å finne ut om jeg på noe vis hadde brukt min egen logikk...gått min egen vei isteden for Guds. Straks fikk jeg fred for at "kjødet mitt" ikke var innblandet i dette, jeg kunne ikke ha gjort det der av meg selv. Jeg fikk roen tilbake. Kanskje kom han aldri til å høre evangeliet igjen, men nå ville det bli mellom han og Gud, og det var Gud jeg sto ansvarlig overfor.

Obersten kom ikke tilbake neste dag, heller ikke den neste. Men noen dager senere kom han forbi det åpne vinduet mot gaten - noe dratt i ansiktet. Jeg lot som ingenting hadde hendt.

"Kom inn," sa jeg.

"Nei, du er rasende på meg," sa han uten å røre på seg.

"Jeg...? rasende på deg...?"

Han kom inn og satte seg ned. Så tungsindig hadde jeg aldri sett ham. Det virket som han hadde vært igjennom en hard kamp siden sist vi møttes. Etter at vi hadde hilst, hersket det en trykkende stillhet. Så sa han, "Jeg har lest i Johannesevangeliet," som om han hadde kommet på det helt av seg selv.

Jeg prøvde å uttrykke min overraskelse. Gud ledet samtalen utmerket. Vi snakket litt om det han hadde lest, så om Jesus som Veien, Sannheten og Livet. Jeg var imponert over hvor mye han hadde fått tak i allerede.

"Det finns ikke noen annen gren å klynge seg til," sa han, og så gikk han igjen.

Kort tid etter skulle jeg reise til området der Yura-folket holdt til, lenger nede ved elven, men før jeg dro, kom obersten innom en gang til. Han hadde noe å fortelle meg.

"Jeg har tatt min bestemmelse," sa han enkelt. Han visste nå at han hørte Herren til. Senere fikk jeg høre av en militærlege at obersten hadde fortalt andre om sin omvendelse, og at han vitnet for dem.

Flere måneder senere møtte jeg obersten på gaten i Cochabamba. Etter et politisk opprør hadde han blitt kalt tilbake fra sin plassering i den lille innlandsbyen og fått en høy stilling i byen. Jeg inviterte ham til å tale til misjonærene på oppfriskings-kurset i spansk, hvor jeg underviste. Ved avslutningen av timen sang tretti - førti misjonærer den spanske salmen, "Se, Guds folk, et herlig syn," med refrenget, "Kron Ham, kron Ham...!" Jeg hadde aldri hørt dem synge så spontant før. Obersten kjente ikke til sangen, men han hadde tårer i øynene da vi hadde sunget ferdig.

"Fortalte du dem at jeg er en av dem?" spurte han.

Noen råd i forbindelse med forelskelse

Hvordan skal ei jente, som er på vei ut til misjonsmarken (eller allerede ute), oppføre seg overfor en "valgbar" ungar? Noen er redd for å smile til gutter, i tilfelle det kan få en mulig kavalier til å holde seg på avstand. Andre, som er svært oppsett på å bli gift, motarbeider sine egne hensikter ved å flørte med alle. Her er det nødvendig at jenta ber Gud om balanse i sin oppførsel. Er gutten en mulig ektemann for henne etter Guds vilje, behøver hun ikke å trekke seg unna. Men er hun sikker på at han ikke passer for henne, må hun ikke oppmuntre han til å tro noe annet.

I. Finne ut om han passer: Først og fremst, er det Guds vilje at hun skal ha ham? Det kan være vanskelig å vite om hun tillater seg selv å bli forelsket før hun er sikker på dette - noe som skjer altfor ofte. Det kan være lurt av henne å stanse og stille seg selv noen spørsmål før hun gir gutten et "kom igjen" smil.

Åndelig: Er han stabil og moden nok til å bli hennes åndelige leder? Vi mener ikke at han må være en predikant, bibellærer eller leder i misjonen! Men han må være i stand til å bli respektert av henne. Er han langt mindre moden enn henne, kan han trekke henne nedover. Det betyr ikke at han må ha kjent Herren lenger enn henne, heller ikke at han må ha utsett seg samme misjonsfelt. Men deres åndelige mål må være det samme, ellers kan de ikke ha samfunn i arbeid.

Fysisk: Virker han tiltrekkende på henne? Her er smaken svært forskjellig. Poenget er ikke at mannen skal stemme med hennes barndoms "høy-og-mørk" drømmer, men han må ha et utseende godt nok til at hun ikke ser ned på ham, eller forakter ham. Ekteskapet er like så mye en fysisk ting som en åndelig. Så jenta må føle seg vel sammen med ham i enhver situasjon, og ikke være skamfull over ham.

Mentalt: Er han slik at hun kan se opp til ham med respekt? Han er kanskje ikke den beste i språk eller andre fag, men kan hun ikke se opp til ham på noe område, vil hun kanskje synes så synd på ham at hun vil gifte seg med ham av den grunn. Medlidenhet er et dårlig

grunnlag for ekteskap. Det kan ikke bli noen ekteskapeleg enhet der konen inntar en morsrolle eller barnepikerolle. Det må være et hjerte-til-hjerte forhold.

Ei jente kan nok også komme inn i et sympatiforhold, uten at det mentale har noe med det å gjøre. Han har kanskje en vanskelig bakgrunn, sier at ingen forstår ham eller på andre måter overbeviser henne om at han trenger henne. Slikt rører ved hennes sympatiske følelser, og blir en falsk rettesnor.

Sosialt: Hvordan er han mot familien sin og andre? Hvis han ikke er glad i foreldrene sine, eller oppfører seg dominerende sammen med andre, kommer hun sikkert til å få det vanskelig. Ei jente kan vite en god del om en gutt ved måten han oppfører på seg mot andre.

II. Når gutten stemmer med alle dine strengeste krav: Dette behøver nødvendigvis ikke å bety at han er den du skal ha. Du kan bli "ledet" av gale veivisere: alderen din (det vil bli færre og færre muligheter?), datoen da du skal reise ut eller til og med hva slags språk du skal studere på språkskolen. Det lønner seg sjelden å forhaste seg.

Først, spring ikke etter ham. Menn foretrekket å ta initiativet i slike saker. Be Gud om frihet til å være deg selv og glede deg sammen med både gutter og jenter. Det vil gjøre deg tilgjengelig på en rett og naturlig måte.

Deretter, om han skulle invitere deg ut, og du ser på ham som en mulighet, gå ut med ham, men ikke heng over ham som om han skulle ha fridd til deg. Gi ham tid! For eksempel:

(a) Ikke prøv å finne ut hvor han bor.

(b) Om dere skulle være alene på klasserommet, eller i et annet rom, la døren stå åpen for vitnesbyrdets skyld. (I Latin Amerika tenker en det verste om et ugift par som er alene i et rom eller hus.)

(c) Vær forsiktig med hjelpsomhet - å bake eller sy og strikke til ham. Dette kan være greit senere. Enhver gutt vil nok gjennomskue slikt!

(d) Pass deg for fysisk kontakt. Det vil bare gjøre det vanskeligere å avgjøre om forholdet er av Herren eller kjødelig. Han vil ha større respekt for deg om du ikke er "lett på tråden."

(e) Du skal ikke innlede noen samtale om "forholdet." Er du av den snakkesalige typen, vær stille så han kan få en sjanse til å prate også. Han vil selv si fra når han er klar. Om du fyrer av, kan det være nok til å skremme hvem som helst vekk fra et forhold!

For det tredje, hva om han fyller dine krav og er interessert i deg, men du føler at han ikke er den du skal ha?

(a) Du kan kanskje gå ut med ham et par ganger - på kafé eller på møte, for eksempel. Men noe mer enn det, som tre avtaler på rad, vil gi ham håp om at du er interessert. Menn kan ha like hard hjertesorg som kvinner, når noen slår opp med dem.

(b) Ikke la deg lure av at han sier, "Det er Guds vilje" at du skal gifte deg med ham. Bare si ham at det må to til, og at Herren ikke har overbevist deg om det. Eller som Joni Earickson Tada sa det (da den gutt nummer ni fortalte henne det samme), "Hadde Gud ledet ham feil?...Han leder oss ikke feil; det er vi som tolker Ham feil." (Et skritt videre, av Joni Earickson). Vær bestemt. Det er det beste for ham, selv om det gjør vondt med det samme.

(c) Unngå situasjoner der han prøver å be sammen med deg alene. Bønn er en intim sak som kan føre mennesker sammen på en kunstig måte.

(d) Ta ikke imot noen kostbar gave fra ham. Det gjør at du føler deg bundet. Det vil også gi ham håp, og du leder ham til å tro at du bryr deg om ham.

(e) Er det nødvendig, så unngå ham mest mulig. Henvend deg til andre i gruppen, og pass på at du ikke stadig søker øyekontakt eller viser han annen oppmerksomhet. Hvis dette ikke hjelper, og han stadig er etter deg, må du kanskje snakke ut med ham: "Det kan hende jeg har ledet deg til å tro at jeg ønsker noe mer enn vennskap, men jeg må være ærlig å si at jeg ikke er interessert i noe mer."

III. Men tenk om den rette glipper unna?

Akkurat!

Her er det troen kommer inn. Du tror at Gud vil sørge for dine økonomiske behov, og du tror på Gud på andre områder, kan du ikke stole på Gud på dette området også? Han ser ikke på tid og sted slik som vi gjør. La meg forklare det.

For mange år siden var en av våre misjonærbarn hjemme på ferieår. Da møtte han ei jente og de ble kjærester. Han var seksten og hun femten år gammel. Da han reiste tilbake til feltet, og hun begynte på bibelskole, forandret hennes følelser seg. Hun ble forlovet med en fyr ved bibelskolen, og de planla bryllup. Til og med gammelkjæresten fikk innbydelse til bryllupet. En venn av ham ute på feltet bemerket, "Ekkelt, er det ikke, å ha tapt!"

Stille og modent svarte gutten, "Hun er ikke gift ennå." Han hadde bedt for henne i tro, og ventet bare på å se hva Gud ville gjøre.

Hjemme nærmet bryllupet seg, men den kommende brud ante trøbbel. Hver gang de var sammen, endte de opp i krangel. Hun følte dette ikke kunne fortsette slik, så hun ba til Herren og sa, "Herre, jeg kommer til å ta det som et svar fra Deg om vi ender opp i krangel neste gang vi er sammen. Da kan ikke han være den jeg skal ha."

Neste gang ble det diskusjon og krangling igjen, så hun gjorde slutt på forholdet. I Sin tid førte Gud henne sammen med gutten fra misjonsfeltet. Nå var de begge mer moden og rede til å tjene Herren sammen.

"...har dere tro som et sennepskorn..." (Matt. 17,20).

Min egen mor (da Beth Christie) og en venninne ved Moody Bible Institute, hadde planlagt å reise ut som misjonærer sammen. Men en kommende pastor ble forelsket i venninnen, og stakk av med henne for å gifte seg. Min mor bestemte seg der og da for at hun ikke ville la noen mann få henne vekk fra å tjene Gud på misjonsmarken.

I løpet av det siste semesteret ved Moody, ble en ung misjonsstudent, Guy Playfair, interessert i henne. Han hadde enda et semester igjen før han skulle reise ut til Nigeria, Vest Afrika, mens hun var på vei til Kamerun i en annen misjonsorganisasjon. De få samtaler de hadde, var under de sosiale samvær skolen arrangerte.

Da Guy begynte å ta det alvorlig med Beth, avviste hun ham resolutt. Han våget seg til å spørre om han fikk lov til å skrive brev til henne etter at hun hadde reist til Kamerun. Hun svarte, "Nei, bare et julekort."

Guy reknet med at han var utkuttet. Men han var bestemt. Det var noe ved Beths oppførsel og hennes iver for misjonen, som sa ham at hun var den han skulle ha. Han overgav henne til Gud, og ba Ham passe på henne for ham til de møttes igjen.

Beth dro ut til Kamerun, og senere Guy til Nigeria for å starte sitt pionerarbeid. Da han reiste hjem på ferieår, spurte han Dr. Bingham (lederen og grunnleggeren for Sudan Innlands Misjon, SIM) om tillatelse til å gifte seg med noen som allerede var vant med det tropiske klima. (Misjonens reglement var slik at en skulle vente et år så en kunne bli vant til den nye situasjonen.)

"Hvor er den unge damen?" spurte Dr. Bingham.

"Jeg vet ikke," sa Guy. "Jeg vet bare at hun er i Kamerun."

"Vel, hvor var hun sist du hørte fra henne?"

"Jeg har ikke hørt en ting," var alt Guy kunne si. Likevel fikk han vridde en tillatelse ut av Dr. Bingham, "om alt er som det skal være," er det greitt å gifte seg med ei dame som alt har tjent Herren i Afrika.

Hvem andre møtte Guy utenfor hovedinngangen, da han besøkte Moody Bible Institute, enn Beth og hennes partner! Han fulgte dem til jernbanestasjonen den kvelden, og klarte å få adressen til Beth. To uker senere dukket han opp ved hjemmet hennes i Iowa med søknadsskjema for SIM i lommen.

Gud hadde passet på Beth for ham, på tross av to frieri fra misjonærer i Kamerun. De reiste tilbake til Afrika for å arbeide som et team.

Vi tar aldri feil ved å vente på Herren. Han ønsker at vi skal stole på Ham. Han er aldri for sen.

Hyrdinnen som forvalter

Låne, gi - i hvilken utstrekning?

Under vår misjonsutdannelse har vi fått en slags frykt for å produsere "rike kristne" - det vil si, slike som bekjenner seg som kristne for å oppnå materielle goder fra misjonærene. Dette er en riktig frykt. Men hvordan takler vi det? Kaster vi brukte klær eller graver ned de svært ettertraktede tomme hermetikkboksene for å unngå å gi gaver til indianerne?

Der er noen skriftsteder vi ikke kan gå utenom. Peter sa til den lamme mannen, "...Sølv eller gull har jeg ikke, men det jeg har gir jeg deg..." (Ap.gj. 3,6) "Det jeg har" kan nok utvides til å bety daglige behov også, enkelte ganger.

"...lån uten å vente noe igjen..." (Lukas 6,35).

"...og vend deg ikke bort fra den som vil låne av deg" (Matt. 5,42).

Hva svarer vi folk som kommer på døren for å låne penger? Avviser vi dem når vi kunne ha hjulpet dem? Skulle vi ha gitt dem det med det samme? Som hyrdinner trenger vi visdom i slike tilfeller.

I den første tiden misjonen arbeidet i Bolivia, kom en bolivianer på døren vår og spurte om han kunne få låne et pengebeløp. Misjonæren som møtte ham i døren, svarte, "Jeg har ikke så mange penger, men kanskje la Senora Dorotea har." Dermed følte Dorothy seg nærmest nødt til å låne ut pengene - mot sin egen samvittighet. Hun så aldri igjen en peso av den summen.

Denne, sammen med andre episoder, fikk oss til å be inderlig til Herren om visdom. Når var det rett å låne ut? Når var det rett å holde tilbake? Vi ville ikke at pengesaker skulle skape problemer mellom oss og folket vi arbeidet blant.

Kort tid senere hørte vi om noen misjonærer i Brasil som hadde hatt lignende problemer. De hadde tatt over etter eldre misjonærer i en større by. Da de eldre misjonærene skulle reise, fortalte de de nyankomne at nesten alle i byen skyldte dem penger, og at de skulle ta imot alt som ble tilbakebetalt, i stede for dem.

De nyankomne misjonærene ønsket å ha et korrekt forhold til innbyggerne fra første stund. Men hvordan kunne de det når folket sto i gjeld til dem? De tok tid og ba spesielt for denne situasjonen; og etterhvert følte de at Gud gav dem et nytt prinsipp: "Har vi nok til å låne ut, har vi nok til å gi!"

Vanen tro, kom en av innbyggerne en dag, tilsynelatende for å gjøre seg kjent med de nye misjonærene. Men før han gikk, kom han med det som egentlig var ærendet. "Med det samme jeg er her, tror du du kan låne meg (så mange) cruzeiros?"

Misjonæren hadde nok til denne beskjedne summen, og sa, "Siden jeg har nok, vil jeg gi det til deg. Vi pleier ikke å låne ut penger." Gjesten ble ganske overrasket og prøvde å insistere på at han ville betale det tilbake, men misjonæren holdt på sitt. Nesten stolt, tok mannen imot pengene og gikk.

Tydeligvis begynte jungeltelegrafene å arbeide. Bare to ganger til kom noen på døren for å låne penger. De følte seg fornærmet når misjonærene ville gi dem det som gave. Det ble snart slutt på denne uskikken. Dette tilfellet var i rette tid for meg i 1945, mens jeg var i San José sammen med misjonærbarna. Mer enn en gang kom det folk for å låne penger, vanligvis større beløp enn det vårt knappe budsjett hadde råd til. Jeg måtte ganske enkelt si dem at jeg ikke hadde nok. Jeg følte ikke at jeg skulle si, "Men jeg vil gi deg de få pesos jeg har." Jeg følte at Gud hadde spurt etter akkurat den summen de ba om. Men det var ikke alltid så enkelt. Min største oppdagelse var at når jeg la hvert enkelt tilfelle frem for Herren, hadde Han alltid et svar!

Noen utlendinger har gjort vanlige mennesker til tiggere ved ikke å utnytte enkelte stikkord i deres kultur. De har sikkert et klart svar til en innfødt som ber om ting. I en stamme, f.eks., setter familien til side en bestemt del for egne behov. Resten blir solgt. Når det er solgt, blir det ikke regnet for løgn å si, "Jeg har ikke noe." På samme måte er det i det indre av Bolivia. Når en nabo ber direkte om penger, eller vil låne penger, og det ikke er noe ekstra, utenom til eget bruk, er det riktig å svare, "No hay" (Der er ikke noe), og noen vil legge til, for å gjøre det helt klart, "Solo tengo para mi gasto" (Jeg har bare til eget bruk). Dette blir ikke sett på som gjerrighet, og heller ikke vil den som ber føle seg som en tigger. Men som Guds tjenere kan vi ikke bare benytte den enkleste måten. Det er viktig at vi legger hvert enkelt tilfelle frem for Herren, og på samme tid være våken for et svar fra deres egen kultur.

En dag kom ei kone på døren vår med et sølvfat som var omhyggelig tildekket. Hun var i desperat behov for penger og ville legge igjen fatet som pant. Dette var en ny en for meg. Jeg hadde summen, men hadde akkurat lest i Ordspråket at en ikke skulle "gå i borgene" for en fremmed (Ordspr. 6,1-5; 11,15; 17,18 og 22,26). Jeg måtte være alene med Herren for å finne ut hva Han ville jeg skulle gjøre.

Jeg benyttet meg av det spanske ordet "Permiso" (Vil du ha meg unnskyldt et øyeblikk?), og gikk inn på soverommet. Dette Permiso ville holde henne ved døren; hun tenkte sikkert at jeg måtte sjekke komfyren og kom straks tilbake.

På mine knær ba jeg inderlig til Gud om visdom. Mens jeg ba, kom jeg på å ha sett en symaskin i forværelset til denne kona. Og Herren gav meg fred for en idé Han gjorde meg oppmerksom på.

"Syr du?" Spurte jeg henne da jeg kom tilbake til entreen.

"Ja," svarte hun og så perpleks på meg, "men mest for menn."

"Men hvis jeg klipper kjoler for jentene her (misjonærbarna som jeg underviste og tok meg av for tiden), vil du sy det for meg?"

"Ja, så klart," svarte hun og ble interessert.

"Da vil jeg gi deg betaling på forhånd for noe av syarbeidet jeg vil du skal gjøre for meg." Denne kona ble vår sydame og sparte meg mye verdifull tid. Mer enn noen gang så jeg hvor nødvendig det var å legge hver enkelt situasjon frem for Herren, og be om Hans løsning.

Byttehandel - kulturen

Da vi flyttet til San José, bestemte jeg meg for å spørre en nabo hvem det var som solgte egg, kjøtt og ved, og hvor mye de betalte for slike ting. (Fordi vi ikke hadde kjøleskap, kunne vi lagre bare talglys, parafin, ris, mel, løk og slike ting.) Dette måtte vi bruke til byttehandel. De starter alltid høyt. Du tilbyr lite, og som en slags lek, blir dere enig om noe midt i mellom, som dere begge visste kom til å bli prisen.

"Å, Senora, takk for at du spurte," svarte nabokona, villig til å hjelpe. "Vi hadde noen utlendinger her engang som fikk alle prisene i byen til å gå opp."

"Hvordan kunne de gjøre det?" spurte jeg forundret.

"Hvordan? Jo, de bare betalte den første prisen som ble nevnt! Dermed kunne ikke vi kjøpe noe til vanlig pris heller. 'Prisen på egg har gått opp,' sa de, 'jeg kan få fem pesos mer for dusinet hos utlendingene.' Så vi kunne ikke handle til vanlig pris lenger."

Jeg opplevde nok at selgerne satte meg på prøve! Men når de så at jeg heller ville gå uten å handle enn å betale de høye prisene, behandlet de meg som resten av folket i byen.

"Ærendsgutten"

Noen år senere, i en annen del av Bolivia, kom vi opp i en annen situasjon. Etter at vi hadde arbeidet med Yurafolket en tid, skulle min partner og jeg en tur til Cochabamba. Vi gjorde den feilen at vi gjorde for mange oppmerksomme på våre planer.

Da vi sto på flystripa i landsbyen, kom mange troende for å ønske oss god tur, men det kom også mange som ville at vi skulle kjøpe bestemte ting for dem i byen. To eller tre sendte med oss penger. Vi var helt uforberedt på dette, så vi forlangte ikke penger av de som ikke gav oss noe. Vi forsto ikke at ved å ta imot alle disse ordrene, ikke bare brukte vi kostbar tid, men også lånte ut mer penger enn vi egentlig hadde.

Om enn for sent, la vi dette problemet frem for Herren for å få visdom til å gjøre rett i fremtiden. Vi visste Han ville ordne det på beste måte. I det minste kunne vi si med bestemthet at vi måtte ha pengene på forhånd.

Den verste vi opplevde ved å leke "ærendsgutter", var en gang vi skulle få tak i materialer til et moskitonett for en yura-mann. Han tok imot varene og sa gledesstrålende at han skulle betale senere. Men det var det siste vi så av han. Vi sørget ikke over pengene vi tapte, som det står i Skriften at når vi låner ut, "skal vi ikke håpe å få noe tilbake." Men vi følte tapet av vennskap. Hver gang vi var ved hans "havn" ved elven, forsvant han inn i skogen. Slik fortsatte det. Vi ville jo fortelle ham at vi hadde ettergitt ham gjelden og få ham til å høre på bibelundervisningen igjen. Men han lot seg ikke overtale til å vise seg når vi var der.

Hvor sant det er at "låntakeren blir långiverens trell." (Ordspr. 22,7)!

Hyrdinnen og gjestfrihet

De fleste av oss foretrekker å være den som gir, heller enn den som tar imot. Det er en rett innstilling. Men i dag er det slik at de kristne ofte trenger formaninger til å være gjestfrie. Vi som har vært på misjonsmarken, vet av erfaring hva det vil si å gi og ta imot gjestfrihet når det er nødvendig.

På en misjonsskole ble studentene spurt om hvem som ville invitere en av lederne, som var på besøk, til lunch. en av studentene rakte straks hånden i været. Lederen fortalte meg senere om lunchen.

"Tro meg om du vil, de hadde ikke annet enn bønner! Jeg mener ingenting annet - ikke brød eller annet tilbehør - kun bønner. Men vi hadde så godt fellesskap! De kom ikke med noen unnskyldning, bemerket ikke noe om den nøysomme menyen. De var så lykkelige i Herren at de så ikke ut til å være opptatt med fattigdommen sin. Det var virkelig en stor velsignelse for meg."

Å gå forlangt

Det er blitt sagt at "når Satan ser at du har fått tak i en sannhet, går han etter deg og skubber deg til du går for langt med den." "For langt" betyr her at vår gjestfrihet ikke er for Herren, men av en humanitær eller "julenisse" godhet.

I 1958 ble Larry og jeg kalt hjem fra Bolivia for å hjelpe til på språkskolen. Den lille familien vår hadde en hard tid noen måneder mens vi prøvde å komme igang med en husholdning i USA. Samtidig måtte vi også ta oss av og gi mat til gjester som kom for å besøke skolen. Ofte så det ut som vi ikke hadde nok mat til å mette dem. Men når vi følte vi ikke hadde noe å invitere dem på, gav Gud oss alltid ideer om hvordan vi kunne servere det vi hadde - et under i seg selv. Jeg tenkte ofte etter at gjestene hadde gått hvor lite vi egentlig hadde å ta av, og likevel kunne menyen godt ha stått i et ukeblad!

Ofte gav Gud oss tro til å invitere folk, så etterhvert ble jeg vant til det og gikk for langt. Det var lett for meg å invitere folk som vi ønsket å slå av en prat med. En dag talte Herren til meg om denne lysten jeg hadde til underholdning. Det var en annen historie! Så jeg er blitt mer nøye med å snakke med Herren om dette.

Systematisk givertjeneste

"Forøvrig kreves det av husholdere at de må finnes tro." (1. Kor. 4,2).

Selv om jeg vokste opp i et hjem for misjonærbarn, som ble drevet i tro, visste jeg lite om å leve ved tro selv, helt til jeg kom opp i en situasjon på bibelskolen som jeg ikke kunne takle. Teoretisk sett, kunne jeg bli bedt om å forlate skolen. Det var første gang jeg ble "fristet" til å ta av "Herrens penger" som jeg hadde lagt til side av penger jeg hadde mottatt.

Jeg hadde en følelse av at jeg ikke kunne røre det som jeg alt hadde gitt til Ham. Resolutt tok jeg hendene vekk og takket Gud for seieren. Så vendte jeg meg til Ham i min nød. "Men, Herre, hva vil Du gjøre med denne regningen som må bli betalt i ettermiddag?"

Etter at formiddagsundervisningen var over, gikk jeg til posthyllen min. Posten hadde kommet, og de andre fikk brev, men det var ikke noe brev til meg. Vi hadde lunch, og jeg skyndte meg tilbake til rommet mitt. Da jeg passerte posthyllene, så jeg et brev i min hylle. Å, hva var det? Det var ikke noe der tidligere, så det måtte ha blitt lagt i feil hylle. Tante Maggie hadde aldri skrevet til meg før, men der lå et brev fra henne som inneholdt den eneste pengegaven hun sendte meg! Mer enn nok til å dekke utgiftene mine, og akkurat i tide for betalingsfristen!

Dette var min første indikasjon på at Gud kunne utføre noe for "lille meg", akkurat som Han hadde gjort for pappa i mange år i Afrika. Senere har jeg aldri blitt fristet til å ta noe fra Herrens penger.

Mange år senere, ute på misjonsfeltet, etter tretten år som enke, måtte jeg studere i Bibelen om givertjeneste. Jeg skulle ikke komme inn i noen trelldom på dette området. For "Gud elsker en glad giver" (2.Kor. 9,7).

I det Gamle Testamentet var det to tanker som fanget oppmerksomheten min: 1) Abraham gav tiende før Moseloven var gitt, og det gjorde Jakob også (1.Mos. 28,22). Det så ut for at det var et prinsipp for takknemlighet mer enn et påbud. Det var fullstendig frivillig fra deres side. Og 2) under loven måtte levittene gi tiende av tienden som ble gitt til dem. Prestene måtte igjen gi tiende av disse pengene til Ypperstepresten (4.Mos. 18,26-28).

Dette kom som en overraskelse på meg. Det at jeg ble støttet økonomisk av andre menneskers tiende, betydde ikke at jeg ikke skulle få være med å gi. Jeg hadde allerede erfart at "Det er saligere å gi enn å ta i mot." Så jeg takket Gud der og da for at Han vil at også vi som er fulltidsarbeidere skal få del i velsignelsen ved å gi.

I det Nye Testamentet fant jeg tre retningslinjer:

1) "Men likesom dere er rike i alle måter...bli nå også rike i dette kjærlighetsverk" (2.Kor. 8,7). For meg er ikke dette bare det å gi penger, men også "å være gjestfri...uten knurr", å gi tid, kjærlighet og seg selv som et "levende offer."

2) "...for Gud er ikke uordens Gud...men la alt skje sømmelig og med orden" (1.Kor. 14,33 og 40). En del av dette "alt" ble for meg givertjenesten min. Når jeg ikke var systematisk på dette området, opptrådte jeg mer som en "Santa Claus" (julenisse) - jeg gav kjødelig en gang, og holdt tilbake en annen gang.

3) "På hver første dag i uken legge hver av dere hjemme hos seg selv, til side det han får lykke til..." (1.Kor. 16,2). Her fant jeg grunnlaget for å legge til side en bestemt del: ettersom en får lykke til, dvs. etter hvor mye en selv har mottatt som gave eller lønn. Hvor stor del sier ikke Paulus noe om. Ti prosent var en god begynnelse fra barndommen av, og det gjorde at jeg kunne være systematisk. Dermed kunne jeg gi ekstra om det var noe spesielt jeg ville gi til.

Da Larry og jeg ble gift, gav Gud oss de samme tanker om å være systematisk i givertjenesten. Noen ganger hendte det vi hadde grunn til å gi mer enn den bestemte prosenten vi brukte. Selv om vi ikke var rike, frydet vi oss over at vi aldri kunne gi mer enn Gud.

Så en dag, mange år senere, kom Larry med en ny idé. Han var innlagt på sykehuset for å gjennomgå en større undersøkelse. "Kjære," sa han, "Jeg har tenkt på at det vi gir regelmessig, burde bli en større sum enn det vi har gitt til nå. Hva syns du om at vi gir xx prosent fra nå av?"

Jeg svelget. Vi visste vi kom til å få store utlegg fordi vi ikke hadde noen forsikring. For et tidspunkt å tenke på slikt! Mer enn en gang hadde jeg tenkt at vi kanskje burde sette oss

høyere mål i givertjenesten, men jeg hadde ikke sagt noe om det. Nå hadde Larry både tenkt og bedt over det, men han ville ikke ta noen beslutning før vi begge hadde fått fred for det samme og var enige.

Jeg skjønnte straks hva dette kunne bety for oss, og visste at Gud ville være trofast samme hva det kom til å bety. Så jeg var i stand til å svare, "Samme hva du mener, kjære...så er det greit for meg." Gud hadde forberedt meg på å ta denne utfordringen.

"Jeg har spurt Herren," fortsatte Larry, om Han vil gjøre det klart at det er dette Han vil. Jeg har bedt Ham vise oss det ved at alle regningene kan bli betalt den dagen jeg blir utskrevet fra sykehuset, pluss nok til å gi Ham en spesiell takknemlighetsgave i tillegg."

Det var nesten som et lite "Prøv meg på denne måten" som det står i Malakias 3,10. Vi ba sammen, og gikk ut på løftet.

Det var ikke bare lett for meg de ukene Larry var på sykehuset - å bestemme meg for hvordan jeg skulle bruke pengene. En kjær sjel gav meg bensinpenger så jeg kunne besøke ham på sykehuset (Språkskolen lå den gang i Fredonia, Wisconsin, og han hadde blitt overflyttet til Chicago). Noen gav oss en bag med mat som var en god avveksling fra det gratis maismelet og potetene vi fikk fra bonden i nabolaget.

Da regningene begynte å komme, følte jeg at jeg ikke kunne bruke noe til mat lenger. Så lenge vi skyldte penger, var det som å ete av det som tilhørte andre. Men Gud var god og sendte oss mat på forskjellige måter, og gjorde at barna var fornøyde med maismel og poteter i alle varianter. Vi var bestemt på at vi ikke skulle "bli noen noe skyldig" (Rom. 13,8). Vi var like bestemt på å være forsiktede i den minste ting. "Den som er tro i smått, er også tro i stort..." (Lukas 16,10).

Først kom regningen fra anestesilegen. Jeg sendte ham de første 5 dollar jeg hadde, for å forsikre ham om at vi ville betale. Spiskammeret vårt var tomt; men når vi mottok gaver, kom Herrens del først, så vi hadde gleden av å gi selv om vi trengte penger. Akkurat da det så ut for at barna og jeg skulle komme til å sulte, kom det penger som var øremerket til mat. Vi måtte være ærlige å bruke det til mat, dermed slapp vi å sulte!

Når vi hadde slike "fattige" tider, pleide jeg å sjekke meg selv på fire områder:

1) Hadde jeg gitt Gud det som jeg hadde lovt Ham?

2) Samlet jeg opp penger jeg burde ha gitt?

3) Brukte vi penger vi skyldte noen andre? Det som betydde mest var "de små ting." Ofte har vi sett med smerte på noen venner som var i gjeld, men som hadde en livsstil som krevde mye mer enn de hadde. De så ikke ut til å skjønne at de kunne ordne seg på en bedre måte - ikke gi julegaver som mottakeren visste de ikke hadde råd til.

4) Sløste jeg med maten? Til alle tider har små barn fått små porsjoner. Bedre å la dem få en gang til enn å kaste noe.

Når disse fire punktene var klarert mellom Gud og meg, kunne jeg gå til Ham og be om våre daglige behov, ja, også Larrys sykehusregninger som var ventet.

Da dagen kom da Larry skulle utskrives, dro vi til Chicago for å snakke med doktoren. Alle regningene hadde kommet, også den fra kirurgen som hadde vært så vennlig å halvere sitt beløp. Det var like før jul, så jeg kjørte Larry for å besøke noen av slektningene sine. Alle gav de oss penger til julepresanger, ja, også noen penger til barna.

Akkurat på den dagen - tidsfristen for å betale sykehusregningene - fikk vi så mye at vi manglet bare 80 dollar på det vi måtte ha for å dekke regningene (utenom pengene til barna). Vi overnattet i Chicago og takket Gud for den uventede gaven som vi hadde fått. Selv om vi manglet 80 dollar pluss "takknemlighetsgaven," frydet vi oss over at Gud var i virksomhet. Vi bare minnet Ham på hva vi trengte, og slappet av med Hans fred i hjertet.

Den neste dag, søndag, kom vi hjem og hentet posten fra forrige dag. Midt i mellom alle julekortene lå et brev fra en kirke som støttet oss. De hadde sendt oss en uventet julegave på 100 dollar. De 80 dollar var dekket, og resten tok vi som takknemlighetsgaven. Alt det som kom inn senere, følte vi oss fri til å bruke - med unntak av vår nye present som Gud "hadde gitt oss lykke til" å gi. Vi tjener den største matematikeren i universet! Våre bønner hadde blitt

besvart i rette tid, vi kom hjem for å få det bekreftet. Ikke rart Han hadde gitt oss en slik fred i hjertet!

En advarsel her. Det er ikke sikkert Gud leder deg på samme måte som Han ledet oss. Systematisk givertjeneste må avhenge av hva hver enkelt får tro for i samtale med Herren, og i lys av Ordet. William MacDonald (fra Emmaus Bible School) utfordret et ungt par til å sette seg ned og finne ut hvor mye de trengte for å leve alminnelig bra, og så gi resten til Herren - Dette var litt av en revolusjon for et par som tjente godt med penger. Men Herren velsignet dem rikelig ved at de fulgte MacDonalds forslag. En slik metode er også systematisk - og "orden."

For dette paret, som hver hadde god inntekt, var det en flott løsning å budsjettere på denne måten. For oss, Johnsons, som ikke vet fra måned til måned hva vi kommer til å få, er det bedre med en viss prosent. Men begge metodene er gode og åndelige.

Lære å leve i overflod

I mitt ferieår i 1949, dro jeg til en liten by i Colorado. På den første delen av turen måtte jeg reise forbi det kjente Royal Gorge - en typisk turistrute. Først var jeg fristet til å bli flau over å være sammen med alle turistene, kanskje noen ville tro jeg brukte Guds penger på luksus!

Men snart bestemte jeg meg for å avvise slike tanker, og lot Paulus sine ord, "Jeg vet også å ha overflod" (Fil. 4,12), brenne seg inn i mitt hjerte. Det var klart at jeg ofte nok hadde lært det motsatte, "å leve i ringe kår." Nå hadde jeg gleden av å slappe av i fred og ro, og takke Gud for alt Han hadde gitt meg. Mitt hjerte strømmet over av takknemlighet, og jeg kunne virkelig glede meg over de ti minutters stopp og nyte utsikten like mye som de andre passasjerene på ekskursjons-toget.

Samme året reiste jeg tilbake fra ferien med et misjonsfly sammen med nye misjonærer som var på vei ut til feltet. Første natten fikk vi overnatte gratis i en militærleir i Brasil. Neste natt måtte vi sove i et dårlig hotell. En av mine medpassasjerer reagerte på dette. "Jeg tror ikke det er rett å bruke Herrens penger på hotell!" sa hun surt. "La meg sove i flyet!"

Vi prøvde å få henne til å forstå at det ikke var mulig å overnatte i flyet. Det så ikke ut til at hun forsto at hennes "knurr og tvil" (Fil. 2,14) var mer til anstøt enn den "uåndelige" overnattingen på hotell.

Plutselig gikk det opp for meg, "Men dette er jo akkurat som jeg hadde det!" Hun hadde samme fristelse som jeg hadde hatt tidligere i ferien. Med takk til Gud kunne jeg dele med henne hva Gud hadde lært meg på turen i Royal Gorge. "Takk for alt (også når en har rikelig!), for dette er Guds vilje i Kristus Jesus til dere" (1.Tess. 5,18).

Mine første skritt i tro

Da jeg sa ja til Gud at jeg ville bli misjonær, reket jeg med å måtte leve i tro. Det var en del av opplegget. Min far hadde demonstrert det i troesmisjonen (SIM) i Afrika. Så da jeg ble ledet til å gå inn i New Tribes Mission, stemte det fordi det også var en troesmisjon.

Etter at jeg var blitt tatt opp som student i 1942, spurte grunnleggeren (Paul Flemming) meg, "Har du noen kirker som står bak og støtter deg?"

Jeg gikk fem på, og svaret jeg gav viste hvor naiv jeg var: "Jeg trodde dette var en troesmisjon!"

Paul lo, han syntes det var et godt svar og ble ikke det minste brydd. Han hadde selv reist ut til feltet i tro. Her sto jeg og var på vei ut til Bolivia - den første formelle studenten som var tatt opp ved denne nye misjonen, uten å ha gjort noe for å få støtte. Men hadde ikke Gud alltid sørget for min far?

I de dager fikk vi ikke noen liste over hva vi trengte når vi kom ut på misjonsfeltet. Men Gud la planene for meg under det siste semesteret på bibelskolen. En misjonær som var venn av mine slektninger, bodde i nærheten da hun var hjemme på ferie. Hun kom ofte og besøkte

meg. Hver gang hadde hun med seg forskjellige ting som jeg ikke hadde tenkt på å ta med til Bolivia - en hollandsk støpejernsovn, en støpejerns-tekjele osv. To av mine skolevenner fikk tak i et koppesett og en av lærerne laget til en dusj. En venninne gav meg en diamantring, et arvestykke, som jeg skulle selge for å få penger til reisen.

Jeg var overveldet da bønnegruppen for Sør Amerika ved skolen, gav meg 10 dollar. De gav mer enn de hadde råd til - de kunne neppe betale sine egne skolepenger. En av den gav meg et halsbånd laget av fargede sikkerhetsnåler. De små gavene gjorde like stort inntrykk på meg som de store. Hvorfor skulle Gud røre ved deres hjerter slik at de gav meg ting jeg ville få bruk for før jeg hadde bedt om det?

Så var det alle løftene. Misjonsforeningen i kirken til en av mine venninner lovte meg ti dollar i måneden. En annen misjonsforening lovte meg kasseroller og panner og tre dusin kopphåndduker. Venninnen min fra denne gruppen, kom med tre av disse hånddukene like etter juleferien - nydelig brodert av hennes mor. En tredje venninne sa, "Tre av oss vil gå sammen og kjøpe noe av brudeutstyret ditt." (Jeg skulle gifte meg like etter jeg var kommet ut til feltet.)

Jeg så aldri noe til de ti dollar fra misjonsforeningen, og ingen andre lovte meg noe. Jeg så heller ikke noe til kasserollene og pannene eller koppehånddukene, untatt de tre jeg alt hadde fått. Ikke fikk jeg brudeutstyret, så Gud lærte meg ganske tidlig at jeg ikke skulle stole på mennesker.

Enda en omgang med overraskelser, og jeg ville sette seil fra New Orleans. Etter endt eksamen ved bibelskolen (januar 1943), var jeg hos familien Paul Flemming i Chicago i tre eller fire uker, og hjalp til på kontoret. I løpet av den tiden oppdaget fru Latham at jeg ikke hadde pakket ekstra med sengetøy. Så hun inspirerte damene i bibelgruppen sin til å være med på et gavedryss. Etter å ha talt opp alt jeg hadde, og med noen få personlige eiendeler, kjøpte jeg billett i New Orleans, - det balanserte med det jeg fikk for diamantringen. Jeg var forundret over å se hvordan mine ting utfylte Bob sine nede i Bolivia. Det som han hadde, hadde ikke jeg, og motsatt, akkurat som noen visste hva jeg trengte mens jeg ikke hadde peiling. Det var noen som visste!

Når jeg forteller dette, er jeg redd det kan være noen som tror de må kopiere det jeg gjorde. Jeg vil inderlig be dere hver enkelt å gå til Gud for å få vite Hans vilje for dere personlig. Gud handler forskjellig med oss mens Han lærer oss troens vei. Husk at Paulus sydde telt noen ganger, mens han mottok gaver andre ganger.

Advarsel mot å bli overmodig

Advarsel: Det som er tro for noen kan være overmot for andre!

En venn av misjonen måtte til byen men hadde ikke penger til billett. Hun følte at hun måtte dra, så hun la i vei likevel, og på stigtrinet i bussen lå pengestykket hun trengte. Dette ble tatt frem under et "ordet fritt" samvær i vår misjon.

Senere prøvde en av misjonsstudentene å imitere hennes tro. Han fortalte at han la i vei sammen med vertinnen sin til jernbanestasjonen, bestilte billett, og ble helt oppradd da Gud ikke viste ham pengene på disken! Vertinnen spurte hva som var i veien, betalte billetten med en tilknapet mine, og er sikkert fremdeles nokså avmålt med å ta misjonsstudenter med til stasjonen. Hun visste forskjellen på bibelsk tro og menneskelig overmot!

Vi er blitt fortalt om en vaskekone i New York som gav nesten alt hun tjente til misjonsarbeid. Og Gud tok seg av alle hennes behov på en vidunderlig måte.

En morgen hun leste i Bibelen før hun gikk på arbeid, kom hun til verset, "Gi oss i dag vårt daglige brød." Da sa hun i sitt hjerte, "Å, Gud, jeg vet alt om det der. Gi meg et annet vers." Så hun valgte et annet, og dro på arbeid.

Denne morgenen glemte fru Latham arbeidet for å gi henne frokost. Den andre hun vasket for måtte gå tidlig, så hun fikk heller ikke lunch. Da kvelden kom, hadde hun ikke spist noe og var veldig sulten. Nå husket hun det som skjedde om morgenen.

"Far, tilgi meg!" ba hun. "Nå kommer jeg til Deg for å be om Du vil gi meg det daglige brød."

Hun var akkurat ferdig med å be da hun hørte skritt utenfor bakhjørnet der hun bodde, og husvertinnen kom i døren med et brett.

"Kan du bruke dette?" spurte hun. "Vi hadde invitert gjester, men de kom ikke, og nå vet vi ikke hva vi skal gjøre med all denne maten!"

Om hun kunne bruke det! Hun lot aldri overmodighet ta plassen for troen mer.

Mer enn en gang har jeg gått i samme felle som denne vaskekonen. Jeg har tatt Hans omsorg som en selvfølge. Det var som å tvinge Gud til å få folk til å slutte å gi. Først var det de troende i den lille byen vi bodde i som kom med mer pisang og egg enn jeg klarte å ete. Jeg likte ikke å kaste noe, så jeg fortalte dem historien om Moses da folket "holdt opp med å bære frem gaver" (2.Mos. 36,6). Det de oppfattet var at de skulle slutte med å gi meg ting. Derfor gav de pisangen til kyrne, mens jeg måtte gå ut og kjøpe det!

Vi trenger å bli minnet på ting av og til, om at " (vår) hjelp kommer fra Herren, himmelens og jordens skaper" (Salme 121,2). Den siste delen skulle virkelig gi oss inspirasjon til å stole på Ham! Han som skapte himmel og jord ser etter oss, og vil nok ikke svikte oss når mennesker svikter. Menigheter blir splittet og slutter å støtte oss. Enkelt personer har vanskeligheter i forretningen og er ute av stand til å gi. "Men min Gud skal etter sin rikdom fylle all deres trang i herlighet i Kristus Jesus" (Fil. 4,19).

Vær hyrdinne for dine barn

Vi vil helst spare våre barn for våre økonomiske problemer, og de behøver heller ikke å være inne i alle detaljene. Men det er viktig å fortelle dem så mye at de etter hvert forstår prinsippene som er nedlagt i Skriften. Lær dem:

1) Å leve ved tro: Først forteller vi dem hvordan Gud sørger for familien, og senere når de får sin egen inntekt, må de skjønne at alt de får er fra Gud. "...det er han som gir deg kraft til å vinne deg rikdom..." (5.Mos. 8,18). Vi skulle minne hverandre på alle vers som forteller oss om hvordan Gud sørger for oss - ikke bare ved måltidene, og ikke bare for materielle ting. (Merk: Vi lærer ikke småbarna hele verset, men bare så mye at de forstår poenget, som det vi siterte sist.)

2) Kjærligheten til penger er roten til alt vondt (1.Tim. 6,10): Fortellingen om Akan er en god bakgrunn for dette. Det er godt å lære barna at når de får noe ekstra, skulle de se det som gaver fra den levende Gud, men de må huske på at det er kortvarig, det er ikke slik at Gud må gi oss slike ting! (Mor, du kan lære barna dine dette ved måten du reagerer på når et fat blir knust!) Fortellingen om Job er god når du skal lære dem at, "...Herren gav, Herren tok, Herrens navn være lovet" (Job, 1,21). Til de minste barna sier jeg at Job egentlig sa, "Takk, Gud, for at jeg fikk ha det så lenge!" (En gang etter at jeg hadde fortalt dette på søndagsskolen, fikk jeg høre at en liten gutt hadde tatt den ødelagte lastebilen sin til moren dagen etterpå, og sagt, "Mamma, Mary ødela lastebilen min, men jeg sa, 'Takk, Jesus, for at jeg fikk ha den så lenge.'" ("Av diebarns munn"!)

3) "Gi Gud det som Guds er": Når vi gir Gud Sin del, viser vi ganske enkelt at Han er vår eiermann. Det var Han som gav det til oss.

4) Takknemlighet: Når vi lærer våre barn å takke for ting hjemme, lærer vi dem i virkeligheten å takke Gud. Han drar Seg aldri unna når det gjelder å sørge for våre behov eller å løse våre problemer. Men det er som med Israel - hvis vi glemmer å gi det videre, vil de heller ikke lære det. "Når du så eter og blir mett...da vøkt deg for å glemme Herren din Gud" (5.Mos. 8,10-11).

5) Å hate gjeld: ...et prinsipp som er veldig viktig å lære barna tidlig. De små kan lære det med andre barns leker - gi dem tilbake så snart som mulig. På samme måte, lær dem å ha respekt for misjonens eiendom og det som tilhører andre.

6) Egentlig er vi rike! Vi følte det godt å lære barna dette, som en del av å lære dem takknemlighet. Bøkene som barna leser, eller du leser for dem, skulle ikke inneholde noe som får dem til å lengte etter penger, men heller vise dem hvor lykkelig de kan være som lever enkelt - som The Sugar Creek Gang (Gjengen i Sukkerbekken) - serien og The Little House on the Prairie (Huset på prærien) - bøkene, hvor folk ikke bare lever nøysomt, men noen ganger i virkelig fattigdom. Likevel var de lykkelige og så med glede tilbake på de årene.

En gang mens vår datter Margie gikk på skolen, besøkte hun en venninne - i et hus som var svært flott og moderne. Da hun kom hjem, utbrøt hun, "Å, mamma, du skulle ha sett det huset! Det er mye finere enn vårt!"

Jeg var lei meg for at hun sammenlignet, fordi jeg visste at hun var glad i hjemmet sitt - et tilfeldig steinhus som vi bodde i akkurat da. Herren minnet meg på en bemerkning jeg hadde hørt i byen om et lignende hus, "Den mannen vil bli bundet til grindstolpen i mange år for å klare å betale huset sitt!"

Så jeg sa til Margie, "Jeg lurte på hvor mange penger de skylder på huset ditt."

Dette hadde hun ikke tenkt på. Men for henne var gjeld noe forferdelig. Hun kjente til bibelverset, "Bli ikke noen noe skyldig." Dermed motsto hun fristelsen til å være misunnelig på sin neste.

Måten Gud vil at vi skal overlevere lærdommene til våre barn på, har ikke forandret seg. Der må fremdeles bli "I tide og i utide." Med andre ord, "Og du skal innprente dine barn dem, og du skal tale om dem når du sitter i ditt hus, og når du går på veien, og når du legger deg, og når du står opp" (5.Mos. 6,7).

Blir det å leve i tro lettere etter hvert?

En yngre hyrdinne spurte meg, "Blir det lettere å leve i tro?" Det var et vanskelig spørsmål å svare på.

Det eneste jeg kan si er at egentlig blir det ikke lettere, for det vil hele tiden være et liv i offer. Gud vil kanskje gi oss et problem akkurat når vi tror vi vet alt om det! Men troen blir sterkere etterhvert som vi vinner erfaring.

"Fast føde er for...dem som ved bruken har sine sanser oppøvd..." (Hebr. 5,14). Til dette sier jeg et klart Amen!

George Müller begynte å trene opp sin tro med små behov. Senere stolte han på Gud til å få bygget store bygninger, i tillegg til undrene med at Gud sendte foreldreløse barn til ham.

David begynte med å forsvare sauene sine. Senere gikk han i mot Goliat. Det at han hadde lært å stole på Gud når han gjetter sauer, gjorde at han kunne stå fast i mot Goliats blasfemi. David visste at Gud ikke ville godta slikt! Det gjaldt Guds navn og Guds folk.

Amy Carmichael, mektig brukt av Herren til å redde barn i India fra grusomme skikker, begynte i det små, og startet på denne måten et stort pionerarbeid i tro. Hun forteller at først ba hun sammen med sine medarbeidere om hva hun skulle be om. Når vi er sikker på Guds vilje, og uten selviske motiver, kan vi be med all tillit.

Da Israel gikk igjennom ørkenen, var de ikke alltid sikker på at Gud ville sørge for dem. Men de kunne se tilbake og vite at det var sant når Moses minnet dem på, "...Disse førti år...har dere ikke manglet noen ting" (5.Mos. 2,7).

Det gikk plutselig opp for meg at jeg også kan snakke om førti - ja, mer enn førti - år i misjonsarbeid. Det betyr mer enn førti år med Guds trofasthet. Han har alltid holdt Sin del av avtalen. Alltid!

Hushjelp for hyrdinnen

Misjonæren som har brukt mye tid "bare til å leve", vil snart møte et problem: Hvis det er meningen at hun skal nå ut til andre, være hyrdinne, må Gud ha en måte der hun ikke forsømmer pliktene i hjemmet. Skal hun prøve å få hjelp på samme måte som er vanlig i kulturen hun nå bor i? Det ville bety å ha en "husgutt" eller "husjente" i Papua Ny Guinea eller Afrika, ei skolejente i Indonesia, ei jente eller iallfall ei vaskehjelp i Latin Amerika. For enkelhets skyld vil vi kalle dem "hushjelp" alle sammen.

Misjonsstudenter hjemme sier, "Jeg vil aldri ha hushjelp. Jeg foretrekker å gjøre arbeidet selv." De nye misjonærene sier, "Jeg kommer aldri til å sende klesvasken min ned til steinene!" og ser for seg de lekre klærne sine bli skurt mot de ujevne steinene i elven. Hun har nok ikke opplevd tiden med vaskebrett, som kunne gi klærne hardere behandling enn elvesteinene!

Fra denne siden av havet kan vi nok ikke forutsi hva vi kommer til å gjøre. I noen land kan en få tak i vaskemaskiner. Og Gud har ikke gått lens for måter å få hjelp på.

Det første jeg så av at misjonærkvinner ansatte hushjelp, fungerte godt. Hushjelpen gjorde at misjonæren kunne få fri til å gjøre arbeid som hun følte Herren hadde sendt henne ut for å gjøre - å lære språk, gå på besøk, gi medisinsk hjelp eller lingvist- og oversettelses-arbeid. Misjonæren tok i mot hjelp i tro, og i samsvar med den nasjonale kulturen, slik at "bare å leve" ikke tok all hennes tid.

Men senere så jeg en misjonær som var mer opptatt enn noen, enda hun hadde hjelp. Hun fulgte henne rundt i månedvis etter at hun ansatte henne, for å forsikre seg om at hushjelpen gjorde alt på rette måte. En annen var avslappet i forhold til hushjelpen sin, men så avslappet at hun ikke fikk noe ut av den ledige tiden. "Hva gjør hun egentlig?" spurte en som var på besøk.

Vår kultur reagerer på at misjonærene skal ha hushjelp. Menigheten hjemme vil kanskje sette seg i mot det av to grunner: 1) "For en lat misjonær!" eller 2) "Har de råd til hushjelp, trenger de ikke våre penger!"

Vi kan ikke vente at menigheten hjemme skal forstå at hushjelpen er en erstatning for alle hjelpemidlene de tar som en selvfølge: støvsuger, vaskemaskin, innlagt vann, varmt vann, rent vann (som ikke trenger å bli kokt), elektrisk komfyr eller supermarkedet. Det vil si, ingen hjemme kan forstå hvor mye tid hushjelpen sparer misjonæren ved å gå fra hus til hus for å kjøpe egg et sted, løk et annet sted eller til den som sist slaktet for å få tak i kjøtt - for ikke å nevne barnepass. Behovet varierer selvfølgelig fra sted til sted.

Derfor er det svært viktig at hver enkelt misjonær får dette avklart personlig sammen med Herren! Han kjenner til alle fordeler og ulemper i din spesielle situasjon. Gir Han deg tro for at du skal ha hjelp, vil Han også sende midlene. Sier Han at det ikke passer for deg, gir Han deg styrke, energi og evne til å organisere gjøremålene så du kan fullføre arbeidet for Ham.

Tanker rundt å bestemme seg for å ha hushjelp

1) Hva er vanlig i kulturen? Om du bor i en by; hva er vanlig for forretningsfolk? Hvis de bruker hushjelp, vil du ikke være et utskudd i kulturen om du har hjelp også.

Bor du ute i en stamme; hva vil virke best her? Hva gjør handelsfolk eller folk utenfra? Hvis du er den første som noengang har hatt en person fra denne stammen som hushjelp, tenk ut på forhånd hva du vil betale med: såpe? fiskesnøre? andre varer? Til og med en brukt kjole eller bluse kan holde som betaling for tre ukers klesvask. Dette er nok rett i områder hvor penger ikke er verdt noe fordi det ikke finnes butikker eller handelsmenn der.

2) Er det en mulighet at du bare sender klesvasken til noen? Eller må du ha hjelp på heltid? Da jeg hadde ansvaret for de seks misjonærbarna (som mor og lærer), var jeg så heldig å ha vaskehjelp som reparerte og strøk klærne også - bare for en almisje. Jeg hadde til og med en sydame når jeg trengte det. En hushjelp ville ha vært mer til bry enn til nytte for meg, for alle barna hadde også hver sin lille oppgave i huset.

3) Rekne ut utlegget: Det følger ansvar med å ha en ansatt.

Betaling: Sjekk opp i reglene som gjelder for å ansette folk i området. Hvis du sa opp en ansatt etter to måneder i Bolivia, ble det ventet at du skulle betale en bonus i tillegg. Finn ut hva som er vanlig betaling for slikt arbeid. Du vil vel ikke ha problemer fordi du betaler altfor lav eller høy lønn.

Tid: Vil han eller hun virkelig gi deg så mye fri at du får gjøre det Herren vil? Eller kommer hushjelpen til å ta mer tid fra deg i det lange løp? En som er flink til å organisere kan lære opp en hushjelp slik at hun kan overlate arbeidet helt til henne/ham.

Noen råd for dem som har hushjelp

1) Det viktigste av alt, se på ham eller henne som en person: For en anledning til å nå ut med ditt hyrdinne-hjerte! Mange slike arbeidere har møtt Herren i et misjonærhjem.

Har du et takknemlig hjerte til din hjelper, vil du prøve å gi dine ordrer på en forsiktig måte. På spansk, for eksempel, kommanderer en ikke noen så ofte som på engelsk. Å si, Vas a lavar los platos (Du skal vaske koppene) er mindre krav enn kommandoforamen, Vask koppene. En kan også si Du kan..., Kan du...? eller Vil du...? så lenge du ikke overdriver det. (Blir det ekstremt kan det virke som du tviler på hjelperens evner eller vilje.) En upersonlig form er også vanlig: "Dette bør gjøres etterpå."

2) Beskyld ikke en hjelper for å stjele: Det er altfor lett å mistenke en leid hjelp for å ha tatt noe du har satt på feil plass. Men har du brukbare bevis, bør du nevne på en uanstrengt måte at du ikke kan finne den tingen, uten direkte å si "Har du sett den?" Og så gå. Det er stor sannsynlighet for at tingen vil dukke opp mens du er borte! Det er ikke så vanlig at en hjelper som du har vist tillit, vil stjele fra deg. En beskyldning vil få dem til å tape ansikt. En misjonær forårsaket at en uskyldig troende hjelper ble satt i fengsel fordi hun svarte direkte når politiet spurte, "Hvem mistenker du?" Det var noen omstendigheter som misjonæren tok som bevis helt til den som virkelig var skyldig, ble funnet med varene. Denne troende hjelperen ville aldri mer gå tilbake til hjembyen sin, av ren ergrelse.

Mer enn en gang har misjonærer som har overnattet i gjestehuset, forlagt pengene sine og straks mistenkt den leide hushjelpen. Vertinnen som kjenner den ærlige hjelperen, har måttet roe ned misjonæren og hjelpe henne til å tenke, "Nå, hvor kunne du ha lagt det? La du lommeboken i fruktkurven da du kom hjem?" Og ganske riktig, den var fremdeles i fruktkurven. Eller pengene lå under hodeputen. Eller pennen lå sammen med klesklipene. Og hushjelpen hadde ikke rørt noen ting.

Våre øyeblikkelige reaksjoner er slik når vi plutselig oppdager at vi har mistet noe, og det avslører egentlig hvor vi har vår skatt! Om hushjelpen er troende eller ikke, er det bedre at vi godtar et tap, enn å anklage en uskyldig. "...Hvorfor lider dere ikke heller urett?" (1.Kor. 6,7).

3) Ta i betraktning at du har språkbegrensninger: En ufrelst amerikansk kvinne klaget engang til meg om sin "ulydige" hushjelp. Hun hadde bedt jenta pakke et kjøttstykke inn i aluminiumsfolie og legge det i stekeovnen.

Aluminiumsfolie fantes ikke i butikkene i Cochabamba på den tiden, så jeg kunne tenke meg at den stakkars jenta ikke visste hva hun skulle gjøre med det. Så skjedde det at hun brukte altfor mye folie og pakket inn alt sammen, både kjøttet og kasserollen.

"Hun visste hva jeg mente!" påsto damen. Men hun hadde en svært dårlig spansk med amerikansk aksent.

Ofte har jeg hørt folk si, "Hun visste hva jeg mente!" En misjonær kan nok ha et godt språk, men ikke være i stand til å forestille seg hvordan hushjelpen vil tolke forskjellige ordrer. (Hvem har hørt om å koke vann i tre minutter eller å koke suppe på kjøttfrie kyllingben?) Ved et tilfelle fortalte jenta meg at hun hadde gjort akkurat som hun var bedt om, men at misjonæren var blitt sint på henne. I stede for at misjonæren regnet med språkbarrierene, følte hun at jenta prøvde med vilje å være ekkel mot henne.

4) Hvis ting fortsatt betyr mye for deg: ...overgi dem til Herren før noe blir ødelagt. Vaskekona vil vanligvis ikke ødelegge klærne dine i elven, uten du glemmer å nevne hva for klær som ikke må tørke i solen. Hun vil kanskje føle seg fri til å bruke noe av såpen din til å vaske sitt eget klesskift. Om dette blir en del av jobben, ta det med i beregningen, så vil du ikke tenke, "Hun stjal såpe fra meg!"

5) Gi ikke vaskekona eller hushjelpen de skitne, skitne jobbene: ...uten at du først tar det aller verste selv. Med det mener jeg skitne bleier eller klær med blodflekker. Slikt kan virke svært fornærmende. Det kan heller gjøre at du mister en flink hjelper, enn om du på annen måte fornærmer henne. (Etter at du har tatt "det verste", kan du legge slike klær sammen med de andre som skal vaskes.) Slik skitt som vi har på gulvet eller koppene er ikke noe problem. Det er respektabel skitt!

6) Bestem hvor og sammen med hvem hushjelpen skal spise: Finn først ut hva som er vanlig i kulturen. Spør så Herren hvordan du som misjonær skal innrette deg. Kanskje det er best at hun spiser sammen med dere bare av og til, kanskje hver dag. På et gjestehus blir det kanskje upraktisk for dem å spise sammen med alle de andre.

Guttetjenere hos damer; jenter hos menn

Som en orientering for folk ute på misjonsmarken, trenger både menn og kvinner en advarsel: Pass på hvem du smiler til i et fremmed land. Advarselen til menn er å være spesielt på vakt overfor kvinnelige hjelpere. Å smile, vitse og vifte med kopphåndduken er vanlig i den amerikanske kulturen, men kan bli tolket som flørting i deres. Videre, det er fristende for mannen å benytte hushjelpen i språktreningen, men det er best å la det være. Hun kan tenke at det er fordi han vil være alene sammen med henne. (I et slikt tilfelle fortalte jenta på byen at hun ble foretrukket fremfor kona. De måtte si henne opp.) En kan selvfølgelig arrangere det slik at begge ektefellene har språkstudier sammen med henne.

I Papua Ny Guinea ble det ventet at misjonærkona skulle ha en gutt som hjelp i huset. Selv om dette kan ha vært vanlig hos familier med et annet yrke, var det ikke alltid like heldig for misjonærene. To ganger i løpet av tiden misjonen har arbeidet der, har vi fått høre at tjenestegutten trodde misjonærens vennlighet var en "kom igjen" til ham personlig. Den ene gangen ventet gutten til ektemannen dro vekk i weekenden. Etter arbeidstid gikk gutten (en mann!) hjem for å rydde, og kom så tilbake igjen og bød seg selv frem for den sjokkerte misjonærkona. Heldigvis klarte hun å forklare ham at hun ikke var ledig. Nå om dagen er det mange misjonærer i Ny Guinea som ansetter jenter eller yngre gutter. En stammemisjonær sier at hun med vilje ikke velger den samme guttungen hver gang. Hun sier hun kunne stille krav til dem, lære dem å skrubbe negler for å bli skikkelig ren, og bli altfor nøyaktig med at de skulle lystre ordre. De visste at om de ikke holdt mål, kunne hun alltid få en annen gutt!

Hva om hjelperen din vil tjene Herren?

La oss gå ut fra at du har gjort alt riktig med hushjelpen din. Du har vært en sann misjonær med et eksemplarisk liv, slik at hushjelpen din er blitt kristen. Du har til og med undervist henne om åndelige ting, og nå har hun kommet dit hen at hun vil bli en fulltidsarbeider for Herren.

Hva kan du gjøre? Du er i ferd med å miste en veltrenet hushjelp! Du kan ikke gå tilbake på det du så trofast har lært henne fra Skriften og si, "Ikke gå!" Som med andre

midlertidige velsignelser, må vi være takknemlig for den hjelp Gud har latt oss få ha, men hold ikke for fast på den så vi ikke stiller oss mellom dem og Guds vilje for dem.

Da Paul Flemming, grunnleggeren for NTM, var i ferd med å miste sin første sekretær, skrev han til oss der ute at hun kom ut til Bolivia. Denne sekretæren hadde virkelig vært et bønnesvar og en uvurderlig hjelp for ham i fire eller fem år.

"Hva kan jeg gjøre?" skrev han. "Jeg sier til alle at Gud kan bruke dem i denne viktige jobben, så jeg kan ikke si til sekretæren min at hun ikke kan reise!"

Den eneste riktige holdning i en slik situasjon er å være hyrdinne. Du kan ikke si, "Du tjener jo Gud allerede ved at du hjelper meg!" Du kan heller hjelpe jenta til å finne en plass der hun kan tjene. Lær henne alt du kan mens hun ennå er hos deg, og kanskje du vil få se at hun åpner en vei som andre av hennes eget folk kan følge etter.

Fester og spesielle feiringer

Hvordan forholder hyrdinnen seg til feiringer i andre land eller når hun kommer hjem på ferieår? Hvis en ikke har tenkt igjennom dette på forhånd, kan en møte mange fallgruver.

En misjonær kunne uten å være klar over det bli med på en av de innfødtes fester, og mange år senere oppdage at sangene de sang hadde de lært under demon-treet.

Det kan også skje at en misjonær mister besinnelsen under karnevalsfeiringen (Mardi Gras) når hun får ei bøtte skittent vann slengt igjennom stuevinduet. Eller blir dusjet mens hun er ute på gaten.

I Papua Ny Guinea kan en misjonær bli "beviset" på at vi er rike amerikanere, som er årsaken til den materialistiske religion, når de ser fødselsdagsselskapene eller julegavene lagt frem på utstilling mellom kostbare dekorasjoner. Misjonærene som lever som konger midt iblant fattigdommen, kan virkelig bli til vanære for evangeliet; og en enkel, uoverveid feiring kan få begeret til å flyte over.

Her må en være på vakt og tenke igjennom hva som passer seg. Gjør du det, vil du spørre Gud om en idé. Med et hjerte som ønsker å ta hensyn både til partneren, familien og folket vi er kommet for å nå, må vi kunne finne en god måte å feire på.

Den første julen jeg var ute, tenkte jeg ikke! Jeg tok det som en selvfølge at jeg skulle ordne med juletre for partneren min, Audry (Bacon) Hoogshagen, en av de andre enkene etter de første misjonærene. Jeg fant en buske i skogen like ved som så akkurat ut som et minijuletre. Så tok jeg sund et gammelt perlebånd og brukte perlene til små "juletrelys". Stolt satte jeg det på bordet i stuen.

Noen kom bort til huset og spurte hva det var for noe. Det var tydelig at de ikke delte min begeistring.

På min dårlige spansk prøvde jeg å forklare hva et juletre var. Men da de gikk, ristet de på hodene, og jeg forsto at jeg hadde mislyktes. Jeg ville slippe å forklare det flere ganger, så jeg flyttet juletreet til soverommet og gikk tilbake til arbeidet mitt. Ikke lenge etterpå ble jeg stående med åpen munn i forundring over hva jeg så. Den lille busken min viste seg å være en "rør-meg-ikke"! Den hadde visnet og var nær ved å dø. Det var litt av en overraskelse for meg å oppdage at det gikk an å feire jul uten tre også!

Det var jul i San José, Bolivia, og jeg var alene og "tante Jean" for seks misjonærbarn. Vi hadde så lite penger den gangen at jeg ba til Gud om å få ideer så vi kunne ha en slags julefeiring. Som svar på den bønningen fikk jeg se at isteden for penger og gaver, kunne jeg gi dem spesielle privilegier.

De fire jentene fikk lov til å ta på seg bestekjolene sine (tre av dem var laget av stoff jeg hadde klipt av brudekjolen min!), og de to guttene pyntet seg opp også. Ingen, utenom meg selv, gjorde husarbeidet den dagen, og selvfølgelig ingen lekser! Vi sang julesanger og takket Gud for at Han sendte Jesus til jorden for vår skyld.

Ved frokostbordet fant alle barna noe ekstra på tallerkenen sin: en boks søt hermetisk melk - én til hver! Ideen var at de skulle koke boksen i et par timer før de åpnet den, da ble det som karameller. Dette ble en fulltreffer! Privilegiet var at de skulle få spise den når de selv ville, uten at noen rasjonerte det eller sa at det var for nært neste måltid.

Betty Ann Dye skrev om sine følelser i et brev til moren. "Tenk at alt sammen er mitt! Og jeg kan spise det når jeg vil!"

Det skulle så lite til å gjøre barna lykkelige. Ingen spurte etter juletre eller lys, kanskje også fordi det ikke fantes noen lys i byen. Jo lykkeligere barna var, jo mer takket jeg Herren for Hans bønnesvar.

Nå når julenissen, trær og kranser har invadert forretningsverden i mange land, behøver kanskje ikke misjonærene å gjemme sitt på soverommet som noen har gjort. Det avhenger av hvordan det virker i nabolaget. Hvis juletreet smaker av avgudsdyrkelse, eller på en plass som Borneo hvor demoner er nedbedt i bestemte trær som er plantet for den hensikt, da ønsker vi ikke å la julefeiringen ha noe med et tre å gjøre. Folk som har lest Jeremias 10,3 og ment at det er skrevet om juletreet, har antagelig ikke lest sammenhengen, som viser at dette refererer til en avgud. Vi tilber ikke juletreet, men med et hyrdehjerte må vi tenke over hva det betyr for folket og omgivelsene.

Halloween - hjemme og ute på feltet

Da vi var i Bolivia, var vi aldri fristet til å feire den amerikanske festen Halloween. Etterhvert som vi ble kjent med mennesker rundt om i byene, fant vi ut at de hadde nok av tro på spøkelses og fantomer. Det var ikke noe de hadde for moro. Den 31. oktober, kvelden før Allehelgens søndag, var virkelig en hellig kveld for dem, det vil si, for de ikketroende. De la ut mat på gravene for at virkelige spøkelses skulle komme ut og ete det. Ingen ville våge seg i nærheten av en gravplass den kvelden!

Oppe i San Juan var det en fest en annen kveld som ble feiret mer likt vår amerikanske Halloween. Venner av oss hadde fortalt oss at det skulle være en fest den kvelden, og at det var viktig at vi gjemte kyllingene våre høyt oppe i treet! Noen fra byen kom til å jakte på alle kyllinger og ender de måtte finne, for å ta med hjem og spise i de tidlige morgentimer. De visste ikke selv hva denne festen ble feiret for, men den ble sett på som god underholdning, en slags "narre - gi" lek.

La meg føye til her at som barn hadde jeg storkoste meg på Halloween-festene i vårt SIM-hjem for misjonærbarn. Jeg skjønner nå at det var en god løsning for å ta seg av tjuefem barn i alderen to til seksten. Vi var selvfølgelig klar over at det ble gjort narrestreker med oss ute mens vi var inne og fisket etter epler, jaktet på peanøtter eller gjorde andre leker (ikke noe nifst eller makabert). Etterpå hadde vi et minnerikt festmåltid. Men neste morgen oppdaget vi at porten vår var blitt tatt og båret to kvartal bortover gaten, og at en annen port var blitt heist opp i en telefonstolpe!

Disse minnene kom tilbake til meg i San Jose den kvelden disse troende vennene forklarte hva som skulle skje. Så du kan være trygg for at vi gjemte de få kyllingene vi hadde høyt oppe i treet, før vi gikk og la oss!

Neste morgen var vi spent på om vi fant kyllingene våre. Jo, de var der alle sammen. Etter at vi hadde kledd på oss og spist frokost, kom noen og banket på døren. Det var Don Justo, som var ansatt av misjonen. Han bodde sammen med kona si på den andre siden av byen, men hjalp oss med å hogge ved og andre jobber når han ikke var ute i kontaktarbeid.

"Hvor er jeepen?" spurte han.

"Jeepen?" Partneren min og jeg så på hverandre. Hvordan hadde ingen av oss oppdaget at misjonsjeepen var borte fra bakgården? Don Justo måtte le av hvor forvirret vi var.

"Jeg vedder på at de fantene tok den fordi de ikke fant kyllingene deres!" sa Don Justo. "Men bare ta det med ro, jeg skal finne den. Den kommer ikke til å være bortgjemt så lenge." (San Juan skrøt av å ha noen oksekjerrere rundt om på gardene, men ikke en eneste bil eller lastebil.)

Don Justo gjettet riktig. Endatil før han hadde funnet den og fått den tilbake, fikk han høre hva som hadde skjedd. Omtrent åtte menn fra byen hadde skubbet den ned skråningen og ut av byen. Så hadde de skjøvet den inn på en sti hvor den var godt skjult. Neste morgen ventet hele byen spent på om misjonærdamene kunne ta en spøk. Heldigvis så vi det morsomme i det - som en gammel Halloween spøk.

Reaksjonen vår på denne spøken ble til et vitnesbyrd for innbyggerne i byen. Som misjonærer ville vi ha tapt vårt rykte både blant troende og ikketroende, om vi hadde tatt denne "natte-spøken" som virkelig tyveri. Det som betydde noe, var vår reaksjon.

Oppe i høylandet fant jeg ut at de hadde en tredje måte å feire Halloween på. På Alle helgens søndag laget de noen husker, og alle, både troende og ikketroende, pyntet seg i søndagsklær og hadde det moro med å gyngse seg i huskene, og noen dyttet fart på hverandre. Resten av dagen ble feiret som vår minnedag - en dag da de ordnet gravene til slektingene sine. De troende brukte ofte anledningen til å dele ut traktater og holde friluftsmøter.

Det var under disse festene at jeg lærte å bedømme feiringen for hva det mente for lokalbefolkningen nå - og ikke gå inn på å finne ut hva som var opprinnelsen til den.

La oss se det på denne måten: Tenk om en utlending spurte oss hva som var meningen med onsdag eller torsdag? Vi kunne bli skremt om vi fant ut at ukedagene er oppkalt etter gamle avguder i dette tilfelle, Odins dag og Tors dag. Men ingen i dag tenker på disse gudene, som hadde med krig og torden og lyn å gjøre. Vi ville bare si at det er den fjerde og den femte dagen i uken. De betyr ikke noe annet for oss i dag.

(Det er trist, men disse "uskyldige dagene" med Halloween i Amerika har forandret seg i de senere år. Den økende satanisme med sine ofringer har gjort dagen til noe annet. Må Gud ha miskunn med vårt folk og land!)

Fortelle våre barn om julenissen

Den gang Larry og jeg fikk vårt "tilbakekall" fra misjonen (spørsmål om å komme hjem fra misjonsmarken) for å hjelpe til ved språkskolen, var vår førstefødte åtte måneder gammel, omtrent ved juletid. Jeg lurte på hvordan jeg skulle forklare den amerikanske julefeiringen for ham når han ble eldre. Men faktisk ble det Halloween feiringen to år senere, som aktualiserte spørsmålet.

Noen dager før Halloween kom en liten venn med en rar maske på seg, for å besøke sønnen vår. Verne ble redd og sprang bort til meg. Neste dag kom en slekting av oss på besøk og hadde med en Donald Duck maske til Verne. Verne tok den på seg og gikk kry ut i gangen for å vise den til vennen sin. Han kunne ikke skjønne hvorfor vennen sprang vekk fra seg! Fra det øyeblikket forsto han hva en maske var for noe. Det var ikke nødvendig å forklare det nærmere; han bare så på det som en ny type leketøy.

Jeg ventet meg et kulturproblem denne julen, men Herren hadde allerede gitt oss svaret.

Da slektingene kom sammen i Chicago for å feire en skikkelig svensk jul, kom øyeblikket da de skulle dele ut pakkene. Inn kom en stor julenisse - onkel Roy i egen person - for å ta seg av utdelingen. Heldigvis fikk vi se onkel Roy fra siden i det han kom inn i rommet, så det var lett å se hvem som var bak den store masken som hang altfor langt ned på haken. Verne begynte å le, "Ha, ha! Onkel Roy har hatt på seg maske!"

Da Verne var fem år gammel, kom han hjem fra barnehagens juleselskap og var nokså tankefull.

"Mamma," sa han, med en alvorlig mine, "det finnes julenisse på rett! Det sa læreren min også! Ja, læreren min fikk en kost i dag tidlig og det sto på den at den var fra julenissen!"

Ansiktet mitt ble like alvorlig som hans. Sette var ikke noe å le av for en femåring. "Nå, hvem tror du det kan være som vil at læreren din skal ha en ny kost? Tror du det kan være Mr. Brown?" (Mr. Brown var skolens vaktmester.)

Uttrykket i ansiktet til Verne forandret seg. Jeg kunne nesten se at noe demret for han. Etter en lang pause kom det, "Ja...jeg vedder på at det var Mr. Brown," sa han lettet.

Noen kristne kommer inn i slags trelldom når det gjelder julefeiringen. En misjonær følte til og med at det var galt å synge julesanger. Så hun la en alvorlig demper på julefeiringen for hele misjonsteamet. En annen så på juletre og dekorasjoner som hedenskap midt i en by hvor alle de nasjonale naboene også hadde det. Som en kunne vente, besøkte et av barna i denne familien en annen familie og fikk oppleve deres julefeiring. Barnet kunne ikke forstå hvorfor deres familie ikke kunne feire Jesu fødselsdag.

Når foreldre lærer barna sine at julefeiringen ikke er rett på grunn av bakgrunnen for den, eller på grunn av forretningsstandens utnyttelse av den, vil de få store problemer med å

forklare hvorfor slektningene og andre kristne eller kirker feirer den med pynt og det hele. Dette vil bli alt for mye "teologi" for et barn å finne ut av.

Som misjonærer behøver vi mye visdom fra Herren for å sette gode eksempler som både er akseptable i kulturen vi oppholder oss i og til velbehag for Herren. Hva er bedre enn å feire en anledning der barna kan fryde seg over å minnes at Kristus kom til verden?

Å gi gaver

Å gi gaver som en form for feiring, er like gammel som det Gamle Testamentet David ga gaver da han gledet seg over at arken var kommet tilbake til Jerusalem. Både i Esters bok og i Nehemias, ser det ut for at alle var med på å gi gaver for å feire at Gud hadde vært god mot sitt folk:

"...deres bedrøvelse hadde vendt seg til glede og deres sorg til høytid. Derfor skulle de gjøre disse dagene til gjestebudsdager og gledesdager og sende gjestebudskost til hverandre og gaver til de fattige"

(Ester 9,22).

"...et fete retter og drikk søte drikker og send gaver av det til dem som ingen har laget noe til for..." (Nehemias 8,10).

Det er lett for oss å henge oss opp i det med gaver, for mange setter seg i gjeld hvert år for å overgå seg selv i å gi julegaver. De glemmer at de "ikke skal bli noen noe skyldig" som det står i Romerbrevet 13,8. Det er også de som gir ekstra dyre gaver til rike mennesker fordi de venter å få minst like dyre ting igjen. Dette er ikke etter Skriften, og ikke meningen med å feire ved å gi gaver. "...å gi til den rike volder ham bare tap" (Ordspr. 22,16).

Men våre rike slektninger skulle ikke bli glemt når vi gir gaver. En rik dame sa om sine slektninger, "jeg sender gaver til alle dem, men de vil ikke engang sende meg en lommeduk eller en potteskjuler! Om de bare kunne vist at de brydde seg!"

Mange mennesker setter mere pris på et glass med gelé, en boks med kjeks eller et julebrød, enn de gjør med noe de kanskje ikke har bruk for i det hele tatt! Noen som ikke hadde råd til å kjøpe gaver, ga små lapper med løfter at de ville gjøre noe for dem i stede: være sammen med dem en time for uken, eller avlaste dem med forskjellige plikter en gang for måneden, en gang i uken eller noe lignende. De viste at de brydde seg!

Spesielle fridager

Spesielle fridager er viktig i vår kultur både for oss og for barna våre. Men å feire fødselsdager eller jul med overdådig pynt og mat, er dårlig gjort overfor det folket vi har gitt våre liv for å nå. For å ta hensyn til deres barn har noen misjonærer feiret uten at de innfødte skulle få se det. Det ville være vondt for de stakkars tilskuerne å se på all "stasen" til misjonærene.

Her er det igjen nødvendig at en har et hyrdinnehjerte som tenker på samarbeidspartneren, barna eller folket, og ikke på seg selv. Det er vanligvis moren eller den enslige kvinnen som må legge sin form for feiring over på alteret for Jesu skyld. Vil en invitere de innfødte, er det lurt å studere deres form for feiring først. Det er ikke noe galt i å feire en fødselsdag med et grillparty ute, det har jeg sett i det indre av Bolivia, men jeg ville ha betenkt meg på å leie en sanggruppe for å feire fødselsdagen til ei tenåringsjente, som ofte blir gjort i overklassen i de store byene!

Med litt omtanke for de andre og med planlegging under mye bønn, vil nok Gud gi deg det rette svaret i enhver situasjon. Må Han gi deg seier for hver ny utfordring du står overfor.

Hyrdinnen og hva hun snakker om

Det var en annen hyrde, David, som innså at han trengte hjelp til å vokte tungen sin. I Salme 141,3 skriver han, "Herre, sett vakt for min munn, vokt mine lepers dør!"

I Ayoré stammen kan en kvinnetunge være nok til at hele stammen bryter opp og flytter. Blant yanomamöene kan det være nok til at en mann går ut og dreper noen, bare for å bevise for henne at han ikke er noen feiging!

Blant oss selv vet vi alt for godt hvor stor makt tungen har. Om det ikke var for Guds nåde, vet vi av erfaring at tungen ikke kan bli temmet (Jakob, 3,8). Den er "full av dødelig gift." Men, takk Gud, som kvinnelige misjonærer kan tungene våre også bli brukt som slike instrumenter Gud hadde ment at de skulle være.

Det står så mye i Ordet om tungen - virkelig verdt å ta tid til å studere. Her er noen få eksempel fra Skriften som er verdt å ta til seg:

Det var sagt om Samuel at Herren var med ham, "og han lot ikke noen av alle hans ord falle til jorden" (1. Sam. 3,19).

Den gode hustru i Ordspr. 31,26:

"Hun åpner sin munn med visdom, og kjærlig formaning er på hennes tunge."

Om Herren selv er det sagt: "Aldri har noe menneske talt slik som denne mann" (Joh. 7,46).

De "undret seg over de livsalige ord som gikk ut av hans munn" (Luk. 4,22).

"Han som ikke skjelte igjen når han ble utskjelt" (1.Pet. 2,23).

Det er to måter vi kan ta disse henvisningene på: 1) "Det der er altfor perfekt for meg. Jeg kan aldri oppnå noe slikt.! Eller 2) "Takk Herre, for slike vitnesbyrd! Herre, vil du ta over min munn, min tunge og min tenkemåte, slik at det som flyter ut av meg er av deg!"

Åpenhet - til hjelp eller skade:

Under misjonstreningen vår lærer vi å være åpne. Vi lærer å si fra hvis vi mener at partneren vår, eller en medmisjonær "leker med ilden" på en måte som kunne føre til synd. I dag er det blitt populært å snakke om "å holde kommunikasjonslinjene åpne." Men samtidig behøver vi advarsler om ikke å gå for langt på dette området - være prippen, fryde seg i en negativ tjeneste, skade mer enn å hjelpe. Vi vil se nærmere på noen av disse forholdene:

1) Mellom partnere eller mann og kone: Vær forsiktig så du ikke bruker prinsippet om åpenhet til å kritisere og dømme, eller til å føle frihet til å si rett ut hva du tenker. Kanskje har du hørt en bemerkning om henne/ham. Eller kanskje det er ting med din partner du gjerne ville ha forandret. Tenk først, "Vil dette hjelpe eller såre partneren?" Trø forsiktig! Hvis det ikke har noe med synd å gjøre, er det nødvendig å si noe om det? "Kjærligheten skjuler."

Tenk deg at du var i ferd med å fortelle noe om partneren din til andre - noe som ville få dem til å le - men som virket nedsettende. Samme hvor morsomt der er, sjekk deg selv først: Ville jeg ha fortalt det om det var min beste venn som hadde gjort det?

Med andre ord, å være åpen overfor andre gir oss ikke tillatelse til å si alt. Spør deg selv tre spørsmål: Er det sant? Er det snilt gjort? Er det nødvendig?

2) Intime ting: Vår kultur har i dag blitt så åpen at nesten ingenting er privat lenger. Noen av oss fra gamle dager kan nesten ikke tro alt som blir "betrodd" i trappeoppgangene nå til dags! En barnefødsel blir skildret i detalj til hvemsomhelst. Du tror de ønsker å høre det, men mennene er flau, og de enslige er også flau.

Det er det samme hvor mye kulturen er preget av dette, tenk først. Hva om den neste forteller det videre til feil person? Du forteller en venn at en baby ikke var planlagt. Denne

vennen sier det til en annen som en dag i tankeløshet sier det til barnet ditt. Din tankelausethet kan resultere i at barnet blir dypt såret.

Du kan hjelpe en venn ved at du stopper henne midt i å betro intime ting. Jeg måtte gjøre dette en gang en venn begynte å fortelle meg om sitt privatliv sammen med ektemannen. Det var ikke fordi hun søkte hjelp - bare løs prat. Jeg kjente ektemannen, og ønsket ikke å ha slike ting i tankene neste gang jeg møtte ham! Så jeg avbrøt henne med et høflig, "Det er best du lar dette være mellom deg og din ektemann..."

For noen år siden reiste jeg sammen med noen venner i en bil, en av dem var en virkelig gudfryktig mann. En av kvinne pratet ustanselig. Midt i en ny historie, tok hun en pause og sa, "Jeg lurer på om jeg skal fortelle dere dette." Den gudfryktige mannen i baksetet grep anledningen og sa, "Tenk nå, hvis du ikke bør fortelle det, vil vi ikke høre det." Dette virket forfriskende på meg. Vår vanlige reaksjon ville være, "Å, kom med det nå!" Men måten denne herren reagerte på har kommet tilbake til meg mange ganger når jeg har hatt bruk for det.

Også når vi skal avlegge et vitnesbyrd, er det lett å fortelle noe om en partner eller ektefelle som har en nedsettende tone. Hvis det er til Herrens ære at dette blir sagt, spør vedkommende om lov først. Hvis ikke kan tilhørerne gå med det inntrykk at dette måtte være en dårlig partner, i stede for å få med seg poenget i vitnesbyrdet ditt.

3) Hemmeligheter mellom oss og Herren: Til og med når jeg veileder en person, er jeg redd for å røpe hemmeligheter jeg har med Herren,- kanskje Fienden vil komme inn å få meg til å falle akkurat på dette området. Men noen ganger har Gud tilskyndet meg til å meddele erfaringer fra min fortid - enten en feil eller en seier - som var akkurat det denne personen trengte akkurat da. På en måte så er det som om Herren gir meg tillatelse til å fortelle det. Mens det er andre ting jeg ikke er fri til å fortelle... dyrebare ting mellom Han og meg.

I 1949 hørte jeg (gjennom en tolk) en pastor fra Norge fortelle om vekkelsen først på 40-tallet som hadde startet i hans egen menighet, og hadde spredt seg som ild i tørt gress. Det begynte med de unge. Lederen for disse ungdommene fortalte lederen fem år senere at han hadde sett noe som lignet en ildstøtte som beveget seg nedover helt til den rørte ved hodene til de unge. Dette var like før ungdommene begynte å rope til Gud og bekjenne sin synd, og vekkelsen startet. Han sa, "Gud har nå gitt meg tillatelse til å fortelle dette til dere..." Etter fem år! På samme måte gikk det tre år fra vekkelsen startet til vaktmesteren sto sammen med pastoren bak talerstolen og sa, "Pastor, jeg vet ikke hvor mange ganger dette golvteppet var vått av tårer i årene før vekkelsen kom. På mine knær ropte jeg til Gud om å sende oss vekkelse." Disse opplevelsene var noe helliget mellom dem og Gud, at de kunne ikke meddele det før flere år senere. Hvor ofte er det ikke at vi går rett ut fra Hans nærhet med "opplevelser" vi må snakke om, ja, vi kan "kaste perler for svin."

Hvorfor sa Jesus til Peter, Jakob og Johannes at de ikke skulle fortelle om opplevelsen på forklarelsens berg "før menneskesønnen hadde stått opp fra de døde"? Hadde han ikke sagt det, kunne de ha bust ut med det - hellig og innviet som det var - og ha tiltrukket seg oppmerksomhet de ikke skulle ha, og på galt tidspunkt. Sannheten var at de ikke hadde den rette ærefrykt for Herren ennå; for det var like etter denne opplevelsen at de diskuterte hvem av dem som var den største (Mark. 9,34). Senere, da Peter skrev sitt brev 2. Pet. 1,16 - 18), kjente han Jesu storhet, og han kunne fortelle det på rette måte.

Holde på en betroelse

En misjonær må opparbeide seg tillitsforhold til andre personer, på lik linje med hvem som helst annen. Og kanskje må en misjonær mer enn noen annen, være i stand til å holde på en betroelse.

En gang hørte jeg en kristen arbeider vitse med at hun ikke klarte å holde på en hemmelighet. "Ikke fortell meg noe du vil jeg skal holde hemmelig. Jeg klarer ikke å holde noe hemmelig."

Jeg antar at å skryte av en slik svakhet ikke er verre enn å ta lett på andre synder i livet sitt. Men rundt oss er det fullt av mennesker som lengter etter noen de kan støtte seg til, en skulder å gråte på, noen en kan dele sine dypeste problemer med. Vi kan starte med å gjøre oss selv verdt andres tillit. "...den som ripper opp en sak, skiller venn fra venn" (Ordspr. 17,9).

Etter at Larry og jeg var gift, følte jeg det var klokt aldri å spørre om hva som foregikk på komitemøtene. Ren nysgjerrighet skulle ikke få makt over oss. Jeg fant snart ut at jeg kunne være glad for å ha tatt denne bestemmelsen. Ei jente med et problem kom til etter et møte hun hadde hatt med komiteen. Hun begynte slik, "Jeg antar Larry fortalte deg alt komiteen sa til meg i dag tidlig?" Hvor glad jeg var for at jeg ikke hadde fått ham til å komme med antydninger om hva som foregikk.

Kanskje du sier, "Hva om jeg fikk vite noe ved en tilfeldighet, som jeg ikke hadde noe med?" Et godt spørsmål.

Kvinner som har jobb som vaskehjelp på kontoret, f. eks., må respektere taushetsplikten. Det betyr at hun ikke skal lese det som ligger på skrivebordet eller i skrivemaskinen. Men dersom en misjonær ved en tilfeldighet skulle komme over nyheter som hun ikke burde vite om, har hun to muligheter: 1) Hun kan ganske enkelt holde stilt, kanskje be over det, men på ingen måte fortelle det videre før det blir kjent fra andre kilder. Eller 2) Hun kan fortelle det til den som arbeider på det kontoret at hun vet om det, men vil holde det for seg selv til det er offentlig kjent.

En dag mens jeg hadde ansvaret for kjøkkenhjelperne i Cochabamba, ble jeg innkalt av et par av komitemedlemmene for å gi noen opplysninger bare jeg kunne gi. Dette hadde med et svært alvorlig og høyst konfidensielt tilfelle.

I rommet ved siden av, bak en tynn vegg, arbeidet en sekretær overtid. Hun kunne ikke hjelpe for at hun hørte hvert ord, selv om hun prøvde ikke å lytte til samtalen. Hun visste at dette ikke var en sak for hennes ører, så hun kom ut og sa fra at hun var der.

"Jeg er virkelig lei for det," sa hun, "men jeg kunne ikke hjelpe for at jeg hørte hvert ord du sa. Jeg prøvde ikke å høre etter, men jeg kom til at det var best å la dere få vite om det. Jeg går nå, og dere kan stole på at jeg ikke vil fortelle noe av det jeg hørte til andre. Dette er ikke noe jeg har noe med."

Jeg føler at hun gjorde det rette. Hun ville ikke være "en som blander seg i andres saker" (1. Pet. 4,15). Holde på en betroelse, opparbeide seg tillit og unngå det en ikke har noe med, skulle være en livsstil for hyrdinnen.

Delta på møte

Det første ferieåret mitt, i 1949, var jeg enke og fri til å reise på møter for misjonen. Dorothy Dye og Audrey Bacon var også hjemme, men måtte ta seg av barna sine. Det betydde at i løpet av de seks månedene jeg var hjemme, ble jeg bedt om å tale her og der og reiste på kryss og tvers i Statene.

Jeg husker at jeg ba til Gud om hvordan jeg skulle tale. Folk ville høre om arbeidet ute på misjonsmarken. De ville ikke ha en utleggelse. Likevel følte jeg meg fri overfor Herren til å dele ting som jeg hadde på hjertet ved personlige vitnesbyrd, ved siden av at jeg fortalte om det Herren hadde gjort for å føre Ayoré-indianerne dit hen at de fikk høre evangeliet forkynt.

I 1958 måtte jeg igjen spørre Gud hva jeg skulle si når jeg sto på talerstolen i forskjellige kirker. (Ledelsen følte vi behøvde en ferie siden Larry hadde reist ut tidlig i 1950, og jeg hadde ikke vært hjemme siden 1949.) På veien fra Bolivia til språkskolen måtte vi tale i en kirke som støttet oss. Nå når jeg var gift, hva var min rolle da?

Jeg husket et negativt eksempel. Det var ei misjonærkone som spilte piano, sang, spilte igjen og etterpå talte hun. Forsamlingen fant det ganske komisk. Hun hadde en slags "tre-ring-circus". Men etter kommentarene å bedømme, var ingen blitt oppbygget. Ektemannen gikk endelig frem på talerstolen. men hadde bare noen minutter igjen av den tiden de hadde fått tildelt.

Guds svar til meg var at Larry kunne tale og komme med utfordringen. Det var ikke min oppgave. Men jeg kunne avlegge mitt vitnesbyrd og også fortelle noe fra feltet, eller en sannhet som Herren hadde lært meg - kanskje noe om hvor "menneskelig" misjonærer er så de forstår at det er nødvendig å be for dem. Det kan også være anledninger der en forteller litt om språk, litteratur eller oversettelses arbeidet. Eller jeg kunne kommentere lysbilder for Larry siden han hadde problemer med øynene når han skulle se på. Når jeg skulle tale til kvinner eller barn, kunne jeg gjøre alt jeg hadde på hjertet. Husk at noen kvinner er trofaste forbedere. Jeg ville ha gitt eksempler og forklaringer som fikk dem til å skjønne hva misjonsarbeid egentlig dreier seg om.

Samtidig måtte jeg venne meg til hora americana (amerikansk tid i motsetning til mañana tid) og oppdaget at når en ble bedt om å tale i fem minutter, kunne en ikke bruke ti - som en enslig misjonærkvinne som ble bedt om å synge solo, og brukte anledningen til å komme med et lengre innlegg. Vi tror kanskje at vi har noe forferdelig viktig å komme med, men å bruke mer tid enn tildelt, er som regel et utslag av stolthet eller at en ikke bryr seg.

En gang på en konferanse, ble jeg bedt om å komme med eksempel på hvordan den Hellige Ånd arbeidet ute på feltet, som direkte svar på bønn. Jeg var glad for anledningen jeg fikk. Mange eksempler kom til meg. Jeg fikk tildelt fire minutter. Gulp!

Først av alt bestemte jeg meg for å fortelle skikkelig om ett eksempel i stede for å skumme over en hel masse. Men det kunne også ta mer enn fire minutter. Så jeg "tørrtrent" hjemme. Jeg satt foran kjøkkenuret og fortalte historien til de fire veggene, akkurat som jeg ville ha fortalt det til en forsamling. Jeg så på klokken. Tjue minutter! Jeg måtte be til Gud og prøve å kutte ned fortellingen til de fire minuttene jeg hadde fått, og oppdaget at det virkelig var mulig!

Som hyrdinner må vi la Gud hjelpe oss til å la den velsignede Hellige Ånd ha kontroll over tungene våre, slik at "...alt dere gjør, i ord eller gjerning, gjør det alt i Herren Jesu navn, med takk til Gud Fader ved ham!" (Kol. 3,17).

Åndelige gaver

Misjonskandidater er som regel rede til å bli kalt misjonærer når de er kommet til språkskolen eller orienteringskurset. De kan allerede ha et hyrdinnehjerte som ønsker å nå ut til andre. Så er det plutselig noen som sier, "Hva er din nådegave?" Og en kvinne kan få følelsen av å være uåndelig fordi hun ikke vet hva slags nådegave hun har.

Ei jente som kom for å få hjelp, var blitt "forfulgt" av en annen student fra samme klasse på misjonsskolen. Han følte seg sikker på at hans nådegave var å undervise, så hvorfor skulle ikke hun også vite hva hennes nådegave var? Hun prøvde å si at hennes gave var "å hjelpe", men ble nedstemt med at det var en altfor enkel løsning. Hun lekte nå med tanken om å prøve en annen mulighet: "Skal jeg ta enda et år på college og fullføre lærerutdanningen min, og så si at min nådegave er å undervise?" Alt dette hovedsakelig for å få ristet av seg denne studenten!

Dessverre var ikke denne jenta alene om å være i villrede om nådegavene.

Hva er grunnen til forvirringen?

1) Et naturtalent blir ofte forvekslet med en åndelig gave: I årboken på colleget min mor gikk (omkring 1908), står det en enkel setning under hennes bilde som forteller meg noe om hennes talent. Det står, "Kunne holde orden i klasserommet." Så når folk tror at min nådegave er å undervise, føler jeg at det egentlig er noe jeg har arvet og ikke noen av de nådegavene det er talt om i Skriften. I neste omgang, da vår datter på seks kom hjem fra skolen og satte opp alle dukkene og teddybjørnene på stoler, og stilte seg opp foran dem for å undervise dem det hun selv hadde lært den dagen, ja, da kunne jeg se for meg den nye læreren hennes, Margie. Det var samme stil og samme måte å snakke på. En slapp å lure på om Margie hadde naturtalent til å undervise. Men dette er ikke i seg selv noen nådegave.

2) Utdannelse kan bli forvekslet med nådegaver: Vi har mekanikere som har lært seg faget av ren nysgjerrighet og med en naturlig interesse i den retning. Mens andre måtte lære det på en tyngre måte, ved å gå på skole for å bli mekanikere. Det er musikere som synger og spiller fordi det er "medfødt", og andre må øve og øve for å lære det samme. Selvfølgelig vil de naturlige talenten hos noen være med i treningen, men trening vil aldri gi deg noen nådegave.

Hvis opplæring skulle være kriteriet, ville vi ha ventet at Paulus ble apostel for jødene og Peter for hedningene!

Jeg har fått høre at min nådegave er språk. Folk vet ikke at vårt hjemlige Canadiske College Institutt (en femårig høyskole som også inkluderer et college-år) krever fem år latin og fem år gresk før vi får begynne. Senere ble det også forlangt lingvistikk-opplæring. Og selv om jeg bruker det jeg lærte i Herrens tjeneste, betyr det ikke at dette er min nådegave.

3) På hvilket stadie i livet vil vi bli klar over vår nådegave? Burde jeg ha vært klar over hvilken nådegave jeg har da jeg var et barn på ti år? Jeg kan peke tilbake på tiden da jeg ble døpt, omtrent i tiårsalderen, og jeg svarte på alle spørsmål jeg ble stilt av komiteen i menigheten, både bibelske og andre. Jeg visste da at den Hellige Ånd bodde i mitt hjerte, og jeg husker hvor glad jeg følte meg da jeg gikk hjem den kvelden og en skolevenninne gjorde narr av meg fordi jeg hadde "dukket meg". Jeg følte at jeg bar noe av "Kristi vanære". Jeg spør, burde jeg ha visst hva som var min nådegave da? Eller da jeg var 18? Eller da jeg reiste ut til misjonsmarken?

Bare når vi fungerer i Kristi legeme, kan noen virkelig oppdage hva vår nådegave er. En gudfryktig mann foreslår at folk kan begynne å hjelpe andre hvis de ønsker å vite hvilken nådegave de har. Noen ganger kan det gå mange år i forskjellige tjenester før en blir klar over

hva for tjeneste Herren er med i og velsigner. Når Gud får æren ved vår tjeneste for andre, gjør Han oss ikke bare rik på frukter, men denne tjenesten blir til stor glede.

Gud kan hellige våre naturgaver eller vår utdanning

Noen mennesker har latt naturgaver og utdanning stå i veien for å stille seg frivillig til disposisjon for misjonstjeneste, på samme måte som andre har ment at fordi de manglet slike gaver, ikke kunne bli brukt. Vår menighetskultur er slik at det er vanskelig for medlemmene å satse på misjonstjeneste, hvis f. eks. han eller hun har musikalske talenter eller utdanning. Endatil pastoren kan si, "Vi trenger deg her! Dette er også en misjonsmark."

Har vi kommet til Herren som vi er, og lagt våre talenter og utdanning på Hans alter, vil Han kanskje en dag velge å gi det tilbake til oss. Men det må bli Hans valg. Poenget er at vi ikke tviholder på våre talenter og vår utdanning, men lar den Hellige Ånd bestemme om vi skal bruke det eller ikke.

Noen ganger må Gud først vise oss at uten Ham, vil både våre naturgaver og utdanning være langt fra fullkomne. Kanskje Han vil sende en mye bedre pianist, solist eller lærer, for å vise oss at vi ikke var så prektige som vi trodde. Det Han virkelig ønsker er at vi, med eller uten talenter, overgir oss til Ham.

En misjonær i Brasil la sine musikk talenter ned på Herrens alter for å gå inn i jungelen der hennes sangstemme ikke ville bli verdsatt. Før hun dro, ble hun bedt om å synge på portugisisk, språket hun holdt på å lære. Den morgenen sang hun virkelig av hjertet (hun hadde trent på uttalen lenge). En ung mann var så beveget at han kom til Kristus denne morgenen. Hun kom aldri til å synge offentlig mer. Hun døde der inne i jungelen av "svart-vanns-feber". Noen år senere møtte jeg denne unge brasilianeren. Han var blitt en leder blant de troende på stedet, en som bar rikelig med åndelig frukt. "...salige er de døde som sør i Herren...deres gjerninger følger dem" (Åp. 14,13).

Når Gud velger å gi tilbake ting vi har overgitt til Ham, blir det mye mer verdifullt - "nyttig for Herren."

Problemer p.g.a. at en bekymrer seg for sine nådegaver

De er virkelig en fare i av vi blir altfor opptatt med hva som er vår nådegave. Merk deg disse tre tendensene og problemene de fører med seg:

1) Jeg kan ikke gjøre noe før jeg vet hva som er min nådegave: Faren her er at personen vil sitte rett ned og ikke gjøre noe som helst før en får se en eller annen skrift på veggen - på samme måte som noen venter på et kall før de kan reise ut som misjonærer. Hvor mye arbeid forblir ugjort all denne tiden?

2) Begrense min tjeneste til bare det som er min nådegave: Noen mennesker vil gripe til det de håper er sin nådegave og slå seg til ro med å tjene Herren på den måten. De vil ikke føle noe ansvar for andre områder som Skriften taler klart om at det er for alle - slikt som gjestfrihet, å gi, og lignende ting.

3) Antar jeg har en nådegave jeg ikke har: Kvinner har fått fortalt av sin overbevisende nabo, eller har funnet ut selv, hva deres nådegave består i. Men har blitt desillusjonert senere når det ikke ble de resultater en hadde ventet seg. En som trodde at hennes gave var å formane, begynte å formane i stor utstrekning og ble ytterst upopulær. En annen som hadde blitt fortalt at hennes gave var gjestfrihet, brukte opp alle sine penger på å underholde gjester. Slik kan en bli ganske forvirret.

Åndelige gaver viser seg selv gjennom tjeneste

Før vi trekker noen konklusjon, la oss se hva Skriften sier om hva som forventes av oss kvinner - til enhver tid - samme hva slags nådegave vi har! Slike direktiver finner vi i avsnittet om den gode hustru i Ordspråket 31 og i 1. Tim. 5,4-14 og Titus 2,3-5.

- ◇ ha ord for gode gjerninger
- ◇ elske sin mann og sine barn
- ◇ vise gjestfrihet
- ◇ ta seg av nødlidende
- ◇ alltid legge vinn på å gjøre godt (spesielt for enkene)
- ◇ leve i bønn og påkallelse dag og natt
- ◇ hennes manns hjerte stoler på henne (hun har hans fulle tillit)
- ◇ føder barn (se også Jesaia 54,13 om "den ufruktbare kvinne" og hennes åndelige barn)
- ◇ eldre kvinner skal lære de yngre å stelle sine hus og hjem
- ◇ skaffe mat
- ◇ stå tidlig opp
- ◇ være forsiktig med penger - orden på økonomien
- ◇ gi til fattige og nødlidende
- ◇ holde familien med klær mot kulden
- ◇ gode klær, som viser god smak
- ◇ frykte Herren
- ◇ bære frukt
- ◇ kjent for styrke, ære, visdom og godhet

Og noen "nei - nei":

- ◇ ikke være lat
- ◇ ikke gå fra hus til hus
- ◇ ikke fare med sladder
- ◇ ikke fare med uvedkommende ting
- ◇ ikke leve etter sine lyster
- ◇ ikke gjøre ektemannen noe vondt
- ◇ ikke gi fienden anledning til å spotte

Vi klarer selvfølgelig ikke å gjøre alt dette på en gang, men ser du det samme som jeg i den overstående liste? Gjestfrihet, å gi, hjelp, tjeneste, oppmuntring (formaning), vise omsorg og også å undervise! Mange av de åndelige gaver er nevnt som en del av dagliglivet! Dette er kanskje uventet siden vi senere, når menigheten skulle finne ut hvilken type av kvinner de skulle foretrekke...en kvinne som allerede har "ord på seg for gode gjerninger..." (1. Tim. 5,10). Den enke som dette kan bli sagt om, blir ved den Hellige Ånd godkjent ved at hun bærer åndelig frukt.

En av Guds folk

George Müller sa en gang at han ikke hadde troens gave. Det han gjorde var å vise Guds folk at Gud arbeider som svar på bønn og bønn alene. Likevel er han kjent blant folk som en som Gud hadde gitt troens nådegave.

Min ektemann, Larry, mener ikke han har noen spesiell nådegave. Han bare tar på seg all slags forefallende arbeid som rådgiver for studentene. For han betyr dette å møte dem med

et hyrdehjerte og ønsker at de alle må få være noe for Herren. Likevel hender det svært ofte at det kommer brev fra forskjellige misjonsfelt med takk for at han var til så stor oppmuntring for dem da de var på språkskolen. Etter som årene har gått, har det blitt vanlig for folk i misjonen å si at Larry har nådegave til å oppmuntre. Men Larry ser ikke på det som noen gave, siden han ønsker at studentene skal se de privilegier og plikter de også har til å oppmuntre andre.

Når vi gjør Guds vilje, ledet av den Hellige Ånd, bruker vi våre åndelige gaver. For noen er disse gavene tydelige. For oss andre er det slik at vi lar Gud selv lede oss til å bruke våre nådegaver - enten ved at vi hjelper, har tro, visdoms tale, gjestfrihet eller oppmuntrer andre - ting som kommer til uttrykk når vi lever i lydighet mot Ham.

La oss ta det med ro og holde frem i tjenesten, og la Gud vise oss vår nådegave hvis og når Han måtte ønske det.

Bli ikke nedslått om bare noen ordinære ord blir skrevet på din gravstøtte, som "Hun gjorde det hun kunne." Om ikke noen andre, så kan iallfall din ektemann, dine barn eller dine åndelige barn eller samarbeidspartner "stå opp og prise deg lykkelig." Og alle som har sett at du brukte gaven Gud gav deg - selv om du ikke var i stand til å navngi den - kan si, "Denne kvinnen hadde virkelig et hyrdinnehjerte!"

Super- eller hyper-åndelig

Folk pleier ikke å forfalske småpenger, og slik er det med Satan også. Det virker som han har en etterligning for alt som er verdifullt. Særlig etterligner han åndelighet og hellighet - "uten det kan en ikke se Gud."

Kristenlivet er en fin balanse mellom det praktiske og det åndelige. Å gi noen et glass vann kan være like åndelig som det er praktisk. Men er vi "altfor himmelvendt for jordiske goder," kaller vi det hyper-åndelighet. Apostelen Paulus var himmelvendt, men han sydde telt også! Kan du forestille deg at han tjente penger for å mette medarbeiderne sine? Det var ikke noe hyper ved hans åndelighet! Det var åndelig for ham å gjøre dette!

Hyper-åndelig i klesveien

Det er et faktum at mange av oss snubler over vårt utseende, akkurat som det å være stilig er galt. Skriften sier klart at vårt ytre ikke skal være hovedsaken. Men legg merke til verset som sier, "...salv ditt hode og vask ditt ansikt...så ikke menneskene ser at du faster..." (Matt. 6,16-17). Kan vi ikke anvende dette på oss selv? For oss kan det bety. "Ordne håret ditt. Stell deg, slik at ikke menneskene som ser deg straks sier, 'Der går en misjonær!'"

En tid da jeg var svært ivrig med å leve for Herren, gjennomgikk jeg en periode der jeg var nærmest hyper-åndelig. Vanskeligheter jeg hadde gått igjennom i livet hadde gjort meg spesielt mottakelig for alt som virket åndelig. Det begynte med håret mitt. Jeg hadde bedt over hvordan jeg kunne se eldre ut eller bli mer respektert som en misjonær når jeg var ute i en by alene. Jeg var jo bare 23 år da jeg ble enke. Jeg trodde at svaret var å glemme alt som hette permanent og hår- klipp og se mer "grå" ut.

Så var det smykker. Jeg hadde undervist en sengeliggende invalid i noen uker, og følte at hun nå var klar til å ta i mot Kristus som sin Frelser. Akkurat da jeg tenkte at hun vill si det, så hun opp på meg og sa, "Hvor mye kostet perlene dine?" Jeg kunne ha kastet dem inn i ovnen! Hun hadde droppet tanken på det aller nødvendigste fordi hun var blitt distraherert av perlene mine.

Fra den dagen sluttet jeg å bruke smykker eller diamantringen min når jeg var ute i distriktet. Rart jeg ikke hadde lagt merke til det før at ingen andre der brukte noe slikt! Så jeg gjemte slike ting unna til jeg skulle til byen, hvor jeg ikke ville gjøre meg bemerket på samme måte. Så langt var ikke "åndeligheten" min hyper.

Men senere kom det en tid da jeg begynte å tro at det lange håret mitt var åndelig. Hadde jeg ikke latt det vokse for Herrens skyld? Og stemte ikke det akkurat med det som sto i Skriften? "Men dersom en kvinne lar håret vokse langt, er det henne til ære" (1. Kor. 11,15).

Noen måneder senere var jeg sammen med en misjonær som jeg så på som svært åndelig. Etter at vi hadde hatt en lærerik samtale, og gått hver vår vei, tenkte jeg, For en åndelig kvinne! Men hun har kort hår!

På dette tidspunktet forsto jeg at jeg måtte dømme meg selv. "Hvem er du som dømmer en annen manns tjener?" Noe måtte være galt! Jeg begynte å ta opp dette med utseende på nytt.

Jeg hadde prøvd å bruke hatt på møtene for bokstavelig å oppfylle dette med at kvinnene skal tildekke sitt hode - men en vertinne kom til å befri meg fra det med at hun antydte at jeg brukte solhatt. Senere fant jeg ut at oppe i høylandet tok Quechua-kvinnene av seg hattene som tegn på respekt, enten det var for en av byens autoriteter eller når de var på møte. En misjonær blant quechuaene kunne derfor ikke bruke hatt på møtene, da det ville bli sett på som respektløst! Kulturforskjellen på dette området var vanskelig for meg å godta.

I mellomtiden pleide jeg å få håret mitt trimmet i kanten en gang om året. Jeg brukte å sette det opp med en kunstig hårring. Partneren min, Margie Dye, gjorde det for meg akkurat som jeg ville ha det. Det vil si, helt til en skjebnesvanger dag da vi var på vei nedover elven for å undervise yuraene, men det dårlige været gjorde at vi måtte vente noen dager hos noen andre misjonærer. Jeg spurte om Margie ville klippe håret mitt - og mente den årlige trimmen.

"Hvor kort?" spurte hun.

Siden hun ofte hadde klipt meg før, sa jeg, "La samvittigheten din bestemme."

En gang senere sa hun, "du skulle ha hatt bedre vett enn å si det til meg!"

Det var akkurat ordene Margie hadde ventet på. Mens misjonærvertinnen vår stille oppmuntret henne bak min rygg, Kuttet Margie håret mitt fort - altfor kort til å bli satt opp i en rull. Så kom de med et speil. Jeg husker at jeg rødmet av skam over mine korte lokker, mens jeg sent om sider forsto at jeg bare måtte godta det som var gjort.

Det var begynnelsen på slutten av min hyper-åndelige mening om hårfasonger. Jeg oppdaget også at siden jeg nå var blitt eldre, (mennene i byen plystret etter Margie nå, og ikke etter meg!) behøvde jeg ikke å se ekstra gammel ut, som jeg hadde bedt til Gud om tidligere.

En tid senere etter at dette skjedde, gikk jeg nedover gaten i La Paz, Bolivia, like bak en kvinne som jeg straks identifiserte som en misjonær. Ubevisst tenkte jeg på hvilken misjon hun kunne tilhøre. Jeg sa til meg selv, "Men hvordan kan jeg vite at hun er en misjonær, når det er så mange amerikanere og andre utlendinger her i La Paz?"

Jeg tok meg selv i å legge merke til: nedslitt, gammeldagse hæler på skoene; ung kvinne i klær som passet på en eldre (tenkte jeg); og hun hadde håret oppsatt i en ring! Da takket jeg Herren for min befrielse.

Senere fant jeg det morsomt å lese en sannhet uttrykt i Joyce Vick's lærerike bok, *Where in the world are you going?* (Hvor i all verden skal du?) Hun sier: "Sjuskete, loslitte klær, håret tatt sammen i nakken med en skoreim og mangel på garderobe kan kanskje være et bevis på at vi er misjonærer, men aldri på at vi er åndelige."

Er det hyper-åndelig å faste og be?

Fristelsene til hyper-åndelighet er mange.

Det var en misjonsstudent som hver dag sa til den han skulle gjøre praktisk arbeid sammen med, "Jeg føler Herren vil at jeg skal gå inn å dele fellesskap med min kone." Han sa det med en alvorlig og from stemme, og han visste godt at i den tiden de skulle gjøre praktisk arbeid, var det ikke lov å ta kaffepauser. "Fellesskapet" var selvfølgelig over en kopp kaffe!

Ei jente som var ny på feltet, gav uttrykk for at hun alltid fastet og ba. I virkeligheten slanket hun seg, spiste frukt foran måltidene og antageligvis ba hun mens de andre spiste. Partneren hennes ble pålagt å fylle opp skapet med mat og frukt for å gi gjester som kom innom, og alltid forklare hvorfor de to aldri spiste sammen! Videre brukte denne "faste-og-be jenta" timer inne på soverommet sitt til å sy, og hadde ikke noen form for fellesskap med sin partner. Dette kaller jeg hyper- eller super-åndelig Hun ble ikke lenge ute på feltet.

På den andre siden, hadde jeg en gang en partner som fastet og ba for en tid. Jeg hadde henne på en åndelig pidestall (en farlig plass å sette noen) fordi Gud hadde gitt henne noen forunderlige bønnesvar.

Etter et par uker ble jeg fristet til å kalle henne lett "hyper-åndelig," og lurte på om jeg skulle snakke med henne om det. Mens jeg ba og mediterte kom et vers fra Amos 2,12 for meg, "Men dere fikk nasireerne til å drikke vin..." Det viste meg at jeg måtte holde meg unna hvis Gud arbeidet.

Da enda en uke hadde gått, der jeg måtte gjøre alle innkjøp - også "pulverkaffen" hun tillot seg under fastetiden, forsto jeg at denne fullstendige mangel på fellesskap ville føre til problemer. Vanligvis hadde vi hatt en god bønnestund etter måltidet. Nå spiste jeg alene, mens

hun var i den andre enden av huset. Det var som Herren gav meg frihet til å nevne bare dette med mangel på fellesskap.

Akkurat da jeg skulle til å begynne på det neste måltidet, kom hun for å hente drikken sin, så jeg nyttet anledningen.

"Kan du ikke drikke den her sammen med meg?" spurte jeg. "Jeg savner så bønnestunden vi hadde i lag." Hun var enig, og glad gjenopptok vi våre bønnestunder.

Ikke lenge etterpå ble byrden hun følte for å faste og be tatt av henne. Senere fikk hun se at Gud svarte på bønnene hun hadde båret frem på denne måten. En i familien hennes hadde blitt frelst. Jeg var glad jeg ikke hadde blandet meg inn i det.

Er det åndelig fordi det er naturlig?

Noen har en tendens til å sidestille naturlige ting med åndelige. Naturlig mat høres godt ut, og jeg er absolutt for det, med god grunn. Men en av studentenes mor fortalte meg at sønnen hennes hadde påpekt at hun leste bøker om naturmat mer enn Bibelen.

"Jeg var en helsekost-tilhenger og Bibelen var som å tygge strå," fortalte hun meg. "Da foreslo sønnen min at vi skulle be om at Bibelen måtte bli mer virkelig for meg."

De ba og Gud svarte. Nå blir helsekostbøkene liggende urørt mens du kan neppe få henne bort fra Bibelen.

Det er når helsekosten blir en åndelig sak for oss at vi tar på oss en falsk åndelighet. Eller vi kan komme til å bedømme andre menneskers åndelighet etter hva de spiser. Sunn fornuft i hva kroppen vår trenger er en ting, men la oss ikke tro at en person som spiser grovbrød er mer åndelig enn en som spiser finbrød.

På samme måte er det med den naturlige fødsel og maten babyen får: Den uheldige mor som ikke er i stand til å amme babyen sin, har blitt utsatt for bemerkninger som: "Hun kunne hvis hun bare ville!"

Tanken bak disse naturlige ting er at Gud skapte oss for å fungere på en bestemt måte. Og om noen ikke fungerer akkurat slik, må det være en åndelig defekt som er årsaken til det - så de prøver å holde fast på det.

Det er lettere enn vi tror å lage oss en rettferdighet og så dømme vår neste ved den!

For åndelig til å synde?

En annen måte hyper-åndelighet ter seg på er følelsen av at vi har nådd åndelig modenhet på et bestemt område og kan ikke feile.

Vent et øyeblikk! Hvem sa det?

Faren ligger hvor vi virkelig har opplevd seier over en besettende synd, eller en merkbar forandring i karakteren etter at vi ble frelst.

En misjonsstudent var uvanlig hjelpsom - tok på seg oppgaver og tok over der hun ikke hadde noe å gjøre. Vi prøvde å hjelpe henne, før hun kom til å skape problemer ute på feltet. Til slutt ble hun klar over det selv, og forklarte det slik: Hun måtte oppdra sine yngre søstre og hadde blitt holdt for å være sjefete. "Da jeg ble frelst, ble det en forandring på det. Folk visste at jeg var blitt annerledes." Det var som hun trodde hun aldri kunne bli sjefete igjen. For et knep av Fienden for å gjøre oss sløve!

En av mine nærmeste venner hadde et lignende trekk fra barndommen. "Alle kalte meg Sinnataggen, så da jeg ble frelst, visste alle om det! Jeg var ikke noen sinnatagg lenger."

Men ikke lenge etter hørte jeg henne avlegge sitt vitnesbyrd, og da kom det noen "sinnatagg-bemerkninger." Dette overrasket henne. I begge tilfeller virket det som de ikke var klar over at de kunne falle på det området igjen.

To ting er viktig å huske på så vi ikke skal bli hyper-åndelige på dette område. Det ene, at vi som kristne er i stand til å gjøre nesten hvilken som helst synd. Det er "av Guds nåde at det

går bra!" Og det andre, "...den som mener seg å stå, han se til at han ikke faller!" (1. Kor. 10,12).

Åndelig modenhet

Motpolen til hyper-åndelighet er uåndelighet, som heller ikke er noe for oss. Det er åndelig modenhet vi streber etter.

Så "la oss gå videre mot det fullkomne" (Hebr. 6,1). Skremmer dette deg? Heldigvis så betyr det fullkomne her modenhet. Strev etter det! Fienden vil få oss til å ta det med ro for å unngå hyper-åndelighet, mens våre sjeler lengter etter et mer intimt samfunn med Gud.

En av studentene i jente-internatet ble ertet (plaget!) av en annen for sin "hyper-åndelighet" - at hun var i treldom fordi hun alltid hadde sin andaktsstund, at hun ikke skulle sitte åpenlyst på det lille rommet de delte å lese sin Bibel. (Det fantes ikke noe bønnenrom der.) Det som lå under for ertingen var at en ikke skulle vise sin åndelighet.

På en moden måte la hun det frem for Herren. Oppførte hun seg super-åndelig eller fariseisk og "gjorde sin gudsyndelse for mennesker"? Nei. Hun hadde ikke noe annet sted å gå til mens romvenninnene var på soverommet. Etter at hun hadde bedt og samtalt om det med meg, sa hun, "Jean, det ville være å gå i kompromiss om jeg gir etter og slutter med bibellesingen!"

Hun hadde rett. Hun visste i sitt hjerte at hun ikke gjorde det for å vise seg, heller ikke for å være fariseer eller slave. Gud vitnet i hennes hjerte at hun skulle fortsette. Det viste seg at hennes liv bar mye frukt til Guds ære.

Det skulle være helt naturlig å snakke om åndelige ting, og normalt for misjonærer som arbeider sammen. Det varmer hjertene våre når noen deler en ny åndelig lærdom fra dypet av sitt hjerte. Så det er viktig for en som ikke er vant til å dele å begynne med det fra nå av. (F.eks. Si, jeg har aldri tenkt på dette før, men her står det... Eller, er det ikke rart hvor lite vi egentlig takker Gud for ting. Jeg må takke Ham for...) Hvis ikke kan det bli slik at i stede for å nyte fellesskapet med Herren, så kan det virke ekkelt å snakke om åndelige ting eller å be sammen. Da vil ethvert fellesskap bli temmelig overfladisk.

Sjekk deg selv: Gjør jeg det lett for andre å snakke med meg om Gud? Eller finner jeg det lettere å snakke med andre om alt annet enn Gud? Når vi blir oppfordret til å "oppbygge hverandre med salmer og sanger og åndelige viser," kan det ikke bare bety på møte. Å lese, synge og dele er derfor ikke hyper-åndelig. Det bare beviser hvem det er som har ført oss sammen, og hvem vi tilhører.

Merk: For bibelstudie om super- eller hyper-åndelighet, vil jeg ta med referanser som: 1. Sam. 15,13; Dom. 17 (særlig vers 2); Jesaia 1,11-15; Jesaia 58,5-7; Mat. 6,1-7; Luk. 6,46; og 1. Kor. 4,6.

Forstå fiendens taktikk

Satan er en reell fiende, og "vi er ikke uvitende om hans tanker" (2. Kor. 2,11). På samme tid er han en beseiret fiende, på grunn av Golgata. Vi behøver ikke gi ham en tomme. Men la oss ikke bli sløve fordi vi vet vi har overtaket. Vi er fremdeles i kjødet, og kan bli lurt til å tro at vi kan vinne over ham i egen kraft.

Å refse eller motstå Satan

I 1949 var jeg hjemme på en kort ferie. Jeg hadde reist fra Ayoré stammen, som nå hadde slått seg ned der de kunne få høre evangeliet forkynt, men de led fremdeles av forskjellige sykdommer på grunn av møtet med sivilisasjonen. Jeg hadde et hjerte som var svært følsomt overfor Herren, jeg lengtet etter å se underet skje blant ayoréene og jeg var mottakelig for alt Herren ville gi meg av åndelig karakter.

I denne sinnstilstanden kom jeg i forbindelse med læren om å refse Satan. En gjestetaler, som hadde vært til stor velsignelse for mange, hadde tatt opp denne læren og underviste nå i treningsleiren vår. Hovedsakelig underviste han om Den troendes autoritet slik som det er fremlagt av Jessie Penn-Lewis, og han solgte hennes bøker.

Min første reaksjon til disse tankene var et stort spørsmålsteget. Hvorfor lærte da Judas brev klart at vi ikke skulle refse noen av høy rang? "Men ikke engang overengelen Mikael våget å felle en spottende dom da han trettet med djevelen om Mose legeme, men sa: Må Herren straffe deg!" (Judas 9). Videre husket jeg at da engelen refset Satan i Sakarias 3, 1-5, sa han tydelig to ganger, "Herren refse deg." Engelen refset ham ikke selv.

Kanskje fordi jeg var fysisk nedslitt og åndelig sulten, lyttet jeg til slike opplevelser som tilsynelatende virket gode. Det gjorde at jeg mistet min dømmekraft. Da predikanten dro videre, etterlot han leiren full av studenter som for en tid regelmessig refset Satan i sine bønner. Jeg begynte også å gjøre det, men ikke offentlig. Snart begynte jeg å få en følelse av at jeg ikke hadde bedt skikkelig hvis jeg ikke hadde refset Satan på en eller annen måte i bønnen min. Men det var som en trelldom som jeg ante ikke kunne være rett.

En dag da en fyr sto og ba i kapellet, kom det uten han tenkte over det, "Vi refser deg, Fader..." Det gikk kaldt nedover ryggen på meg. Det gikk opp for han hva han hadde sagt, og han sa, "Jeg mener Satan." Akkurat hva jeg hadde fryktet! Det hadde plaget meg at en kunne snakke til Gud og så til Satan i samme åndedrag. Det var noe fundamentalt galt med denne læren, og jeg bestemte meg for å finne ut hva det var.

Kort tid senere, besøkte jeg Columbia Bible College, hvor jeg hadde god tid for meg selv mens klassene var samlet. Jeg brukte tiden til å studere et par emner. Et av disse var "å refse Satan."

Jeg tillot meg selv bare å bruke Bibelen og en konkordans og bønn. Jeg gikk gjennom hele Bibelen for å få med alt jeg kunne finne om emnet. Jeg slo opp ord som djevel, Satan, demon, ond ånd, refse, motstå og alle sammenhenger der det sto omtalt. Resultatet var en herlig lettelse. I steden for andre menneskers opplevelser og utenom-bibelske resonneringer, forsto jeg nå hva Bibelen sa og hva den ikke sa.

Det jeg fant ut var ganske enkelt. Vi blir bedt om å motstå Satan (Jakob 4,7; 1. Pet. 5,9). Vi er ikke bedt om å refse ham (som i Judas 9 og eksemplet i Sakarias 3,2). Hva var så forskjellen mellom å refse og å motstå? Jeg hadde hørt noen refse Satan - ta autoritet over han - og likevel bruke ordet motstå. Dette kompliserte saken. Så jeg sjekket i Websters leksikon: å motstå betyr å være motstandsdyktig ("som mot syre," sto det). Et godt eksempel på å motstå, er en vann tett eller støtsikker klokke. Klokken kjemper ikke mot vannet eller støtet. Den har ganske enkelt en kvalitet som står mot vann eller støt.

Slik sto Herren Jesus i mot Satans fristelser på en positiv måte: "Det er skrevet... Det er skrevet... Det er skrevet..." Når vi fyller oss med Guds Ord, blir vi mer og mer motstandsdyktige mot Satans piler. Peter sier vi skal "Stå i mot, faste i troen" (1. Pet. 5, 9) - den tro som "kommer av forkynnelsen som en hører, og forkynnelsen som en hører, kommer ved Kristi ord" (Rom. 10,17).

Og hva betyr å refse? Det var dette jeg hadde prøvd å gjøre - "å anklage strengt" akkurat som jeg hadde autoritet over Satan. I stedet for å erkjenne at Han som er i dere er "større enn han som er i verden," handlet jeg som om jeg selv var større enn han som er i verden.

Det var med stor lettelse jeg gav ansvaret tilbake til Herren og lot Ham ta seg av å refse det som var nødvendig. Jeg kom ut av trelldommen. Jeg var fri til å gå til Herren slik Han hadde lært meg tidligere, uten å føle på at jeg måtte ta basketak med Satan for å nå frem til Ham.

Bibelsk kontra ubibelsk motstand

Kort tid etter dette mottok jeg et brev fra Ruth Paxson, en gudfryktig misjonær og lærer for Inter-Varsity (universitet) studenter. I brevet lå blant annet et hefte skrevet for elevene hennes, som hadde tittelen Stå Satan imot. Med det samme tenkte jeg at hun kanskje lærte det samme som det jeg nettopp hadde blitt utfridd fra; men jeg så fort at her var et svar på læren, men ikke på en negativ måte. Hovedinnholdet i budskapet hennes var, "Hvordan står vi Satan imot? Ved en hellig vandring! Ved å ta Guds fulle rustning på, Ef. 6 - sannhet, rettferdighet, tro..." Jeg takket Gud for hennes positive svar! Hvordan kunne Satan få rom hos oss hvis vi hadde en slik rustning på i vår daglige vandring? Dette var Skriftens svar.

Omtrent en uke senere dro jeg på besøk til noen eldre venner som hadde blitt fanget av det samme lærdoms vær som blåste over landet. Den ene var en kvinne i New York, som troende venner ba mye for; hun snakket om Satan i tide og i utide. Den andre bodde i Chicago; hun hadde alt hatt et "nervesammenbrudd." Jeg fikk anledning til å se henne, men ikke på nært hold. Hun sa om og om igjen, "Å, vi må stå Satan imot! Vi må stå Satan imot!" Dette hadde blitt en tvangstanke for henne.

Da jeg kom ut fra den siste visitten, tenkte jeg på hvor nær jeg hadde vært å bli fanget av det samme. En kan ikke leke med ilden uten å bli brent! Jeg avla dette vitnesbyrdet da jeg kom tilbake til treningsleiren vår, og lederen formante alle til å høre på meg. "Hør etter, for det gjelder livet!" sa han.

Noen år senere hadde denne læren på ny en liten vekkelse blant misjonsstudenter. Tre karer prøvde å hjelpe en romkamerat som var plaget av mareritt. (Fysisk sett, hadde han god grunn til å ha mareritt, med vanskeligheter som holdt han våken mye av natten. Han hadde vært gjennom svært dramatiske hendelser siste sommer.) De tre vennene refset Satan over ham, men den natten opplevde han et annet mareritt.

"Dagen etter møtte jeg de tre karene," fortalte han oss, "og jeg måtte si dem at det skjedde ikke noen forandring, så de ba for meg igjen, og denne gangen la jeg merke til at de ikke refset Satan personlig. De ba Gud om å refse ham. Jeg har ikke hatt mareritt siden."

Jessie Penn-Lewis' første bøker inneholdt mange sannheter, men de som ikke er grunnfestet i Skriften, bør være svært forsiktige med å lese dem. Noen ga meg en artikkel hun hadde skrevet om "Hvordan be for misjonærer." Der sto det, "I Matt. 12,29, sier Herren, 'Bind først den sterke mannen,' og så 'plyndre hans hus.'" Å bruke deler av setningen "om han ikke først har bundet den sterke" som et påbud, lød ikke godt for meg akkurat da, så jeg slo det opp for å finne ut om det kunne stå forskjellig i de andre evangeliene. Ganske riktig, de var ikke noe påbud til oss om å binde Satan. Da jeg snakket om dette med en gudfryktig mann, sa han, "Det ville være overmodig av oss å ta dette ut av denne sammenhengen, som et påbud til oss."

Det er lett å godta et slagord, som kanskje står i Bibelen, men blir brukt som et slags trylleord, for å få Gud til å arbeide for oss. Noen har lett for å tro at den slags formuleringer er

mer åndelig enn vanlig bønn til Gud med egne ord som vi mener. Som et eksempel: En nyomvendt spurte meg, "Hva mente herr A - da han sa, 'Vi må inderlig nedbe blodet over bilen før vi legger ut på tur?'" Dette uttrykket kom ikke fra Bibelen, og var altfor høytflyvende for henne. Hadde han brukt enklere ord, kunne hun også ha vært med på å be. "Far, vokt oss på reisen fordi vi er dine. Vi ber om det i Jesu Navn."

Du sier kanskje, "Men hva med alle opplevelsene av bønnesvar disse menneskene har når de 'binder Satan'? Eller når de 'inderlig nedber blodet'?"

Jeg har ikke vanskeligheter med å tro at det er gudfryktige mennesker som Gud leder til å be på denne måten ved spesielle anledninger. Gud i sin miskunn, kjenner våre hjerter når vi kaller på Ham, og Han arbeider i forhold til vårt hjerterop mer enn i forhold til måten vi former dette ropet på. Men det er mange skriftsteder som ber oss om å gå direkte til Gud i Jesu Navn. Og uten at det er bevis på demonbesettelse eller tvangstanker, vet jeg at jeg må holde meg unna å refse Satan. Hvorfor? Det skulle jeg også få lære snart.

Satan vil ha kontakt med oss

I løpet av denne tiden var det en student som gjennomgikk en vanskelig periode fysisk. Han hadde mye å gjøre med lingvistikk-studiene, og dette holdt ham oppe om kveldene, men han tok også på seg arbeid tidlig om morgenen for å hjelpe andre studenter. Snart kunne vi merke at han var helt nedkjørt til sammenbruddets rand. En av studentene sa til kona hans at hun måtte refse Satan over ham. Dette pågikk så lenge at både kona og studenten gikk alt for langt i å refse Satan, og kom inn i en trelldom. "Jeg er redd for å legge meg til å sove," sa kona til meg, "for jeg er redd jeg ikke har refset Satan nok." Hun virket takknemlig for skriftstedene jeg ga henne sammen med mitt personlige vitnesbyrd.

Like etter jeg hadde pratet med henne, dro mannen min og jeg til Chicago til en misjonskonferanse. Da vi var på vei, ble det en ekkel lyd i bilen vår. Jeg kjørte og Larry satt og studerte notatene sine for å forberede seg til konferansen. Larry sa at jeg skulle slippe gassen. Lyden var der fremdeles. "Trø inn gassen." Ingen forandring.

Vi visste ikke hvor vi kunne få hjelp, så vi fortsatte, og Larry var tilbake i notatene sine, mens jeg ba en stille bønn. Men før jeg rakk å minne Gud om at vi måtte være i Chicago til en bestemt tid, kom en sterk fristelse over meg: "Nå, dette er virkelig noe å refse Satan for!"

Jeg er glad for at en fristelse ikke er noen synd i seg selv. Og jeg ga ikke etter for denne fristelsen. Men jeg var forskrekket over at den kom. Det var som om Fienden selv sa til meg, "Hvorfor ikke ta litt kontakt med meg om dette?" Dette skremte meg, men ga meg litt bedre innsikt i hvorfor jeg tidligere hadde vært tiltrekk av denne læren.

Jeg motsto fristelsen av hele mitt hjerte ved å henvende meg til Herren i en oppriktig bønn, "Å, Herre Gud, min Far," ropte jeg inni meg. "Du har vært min hjelper gjennom alle disse år. Jeg vil ikke henvende meg til Satan nå!" Jeg fortsatte å be inderlig mens jeg kjørte. Jeg minnet Herren på hvordan Han hadde hørt da vi ba om å få en bil, om hvordan Han hadde sørget for hjelp når noe gikk galt, og jeg avsluttet med lovprisning og takk.

Den kvelden, da vi var på vei hjem, spurte Larry, "Si meg, hva skjedde med den lyden?" Lyden? Jeg hadde glemt alt sammen. Jeg kunne ikke engang si når den ble vekk!

Kan vi anklage Satan for vår synd?

En moden kristen kan ikke bare avvise sine forseelser eller åpenbare synder, med å si, "Djevelen fikk meg til å gjøre det!" En som holder hårdnakket fast på en synd, vil kanskje prøve å legge skylden over på Satan heller enn å overgi seg til Gud. Dette er farlig! I Ordet står det slik, "Vær derfor Gud undergitt! Men stå djevelen imot, så skal han fly fra dere." (Jakob 4,7).

En tidligere student i en av misjonens institutter var bedt om å gå ut av treningen inntil hun var mer moden på et spesielt område i livet. Hun ble bitter på lederen som hadde snakket

med henne, og bitterheten utviklet seg til hat. En venninne prøvde å hjelpe henne, men fikk bare til svar, "Det bor demoner i meg."

Venninnen fikk overtalt denne studenten til å bli med på besøk til oss - en reise på ni timer - enda jenta ikke var særlig motivert for å få hjelp.

Det var vanskelig å forstå at dette var samme jente som jeg hadde møtt tidligere. Det var tydelig at noe dramatisk hadde skjedd. Det som før var ei nydelig jente, var nå blitt et stakkarslig syn. Det ville ikke være lenge før hun havnet på en institusjon for mentalt syke. Vi pratet sammen. Jeg pratet med henne alene. Hun prøvde så godt hun kunne å få meg til å være enig i at hun var besatt av demoner, men det ville jeg ikke.

"Han er større som er i dere, enn han som er i verden," sa jeg. "Satan kan ikke besette deg uten du med vilje gir etter for ham." Og dette tror jeg bestemt, og jeg henstiller så sterkt jeg kan til engstelige kristne å lære 1. Joh. 4,4 utenat, og å holde fast å det.

Bitterheten og hatet denne jenta hadde mot lederen strømmet ut av henne. Jeg måtte bare forklare henne at dette var kjødet hennes, vanlig synd - samme hvor mye hun ville gi Satan skylden for det. Jeg tror hun visste det, men at hun var i opprør; hun var ennå ikke i stand til å ta oppgjør med synden. Etter to samtaler, takket hun meg for at jeg hadde gitt henne av min tid, men lot meg få vite at jeg ikke hadde vært til noen hjelp. Så reiste hun hjem.

Det neste som skjedde, var at vi fikk telefon langveis fra, fra lederen som var involvert. Han spurte etter hva som hadde kommet frem mens jenta var hos oss. Hun hadde ringt ham fra sitt hjem og truet med å drepe ham! Hva skulle han gjøre?

Når hjertet er hardt, hva annet kan vi gjøre enn å be? Vi ba ham komme sammen med andre på skolen som hadde kjennskap til saken, mens vi ville være sammen med et ektepar som hadde vært på denne skolen da dette skjedde. Vi ba inderlig til Gud; sammen i troen gikk vi inn for Nådens Trone. Og Gud svarte.

Jenta sitt hjerte ble igjen vendt til Herren, og det siste vi hørte var at hun underviste barn på et leirsted og var lykkelig gift med en fin troende mann.

Demoner i virksomhet

Demonbesettelse, undertrykkelse eller tvangstanker, kommer i en helt annen kategori.

Jeg tror at vi ikke ville ha problemer med å skjønne hva det var, om vi kom i forbindelse med noe slikt. Både troende og ikketroende visste hva demonbesettelse var i Skriften. Den besatte kunne utføre overnaturlige ting. Vi ser ikke mye av slikt i vårt land, for slike mennesker vil snarest mulig bli tatt hånd om på en institusjon.

Jeg mener ikke at all mental forstyrrelse har med demoner å gjøre. Det kan være mental tretthet, fysisk utbrenthet og mange andre slike forstyrrelser. Likevel er det nødvendig å advare kristne mot å la noe bli en tvangstanke; det vil si, aldri gi etter for Satan på noe område. Bibelen advarer oss, "Og gi ikke djevelen rom" (Ef. 4,27).

Jeg har snakket med to kvinner som "ga etter" for djevelen. Den ene var gift med en predikant. Hun var på institusjon på grunn av mentale forstyrrelser. Jeg kan ikke si om hun var frelst eller ikke. Over flere år hadde hun "gitt etter" for en tvangstanke. Hun mente at sønnen hennes kanskje ikke var hennes - at han kanskje var blitt byttet med en annen på sykehuset. Sykepleieren hennes, en kristen kvinne, inviterte meg til te hos henne, og spurte om jeg ville be for maten. Så jeg sa til pasienten, "Vi skal be."

Til nå hadde pasienten vært svært hyggelig mot meg, men akkurat da snudde hun tvert om og stirret rett frem for seg. Så sa hun med en annens stemme, "Pass deg! du er under oppsikt!...Står vi sammen?...Ja." Hun kom til seg selv igjen og snudde seg mot meg og sa, "Nå kan du be." Tro meg, jeg ba!

En annen som ga Satan rom, hadde gått frem på et møte på grunn av en utfordring til å gå inn i misjonstjeneste. De som ville bli misjonærer, måtte bli fylt med Den Hellige Ånd. Senere fortalte hun meg, "Først hadde jeg ikke lyst til å gå frem; men så tenkte jeg at det kunne

være morsomt å bli misjonær, så jeg gikk frem for å bli fylt med Den Hellige Ånd." (Dette var vanlig i denne menigheten.) Etter denne opplevelsen tilbrakte hun åtte år på mentalsykehus!

Like etter at hun var utskrevet, møtte jeg denne kvinnen og oppdaget at hun ønsket å vitne om Jesus, men hun hadde ikke frelsesvisshet. Jeg fikk gjort en avtale slik at vi kunne prate sammen, og vi gikk igjennom Bibelen sammen, helt til hun fikk se at hun var evig frelst. Jeg spurte henne hva det var som hadde fått henne til å tro at hun var blitt fylt av Den Hellige Ånd tidligere.

"Fordi jeg lå rett ut på golvet i flere timer," svarte hun, "og den herlige følelsen jeg hadde da jeg kom til meg selv igjen." (Måten hun oppførte seg på etter "å bli fylt", måtte være bare innbilning, for hun ble straks innlagt på mentalsykehus.) Jeg måtte forklare henne at hverken bevisstløshet eller følelser hadde noe med det å bli fylt av Den Hellige Ånd i følge Skriften. Denne stakkars kvinne hadde åpnet opp for det ukjente, ønsket en "tripp." Hun hadde "hengitt seg," noe som er svært farlig å gjøre! Satan hadde utnyttet hennes svake øyeblikk og plaget henne i åtte år. Og hun hadde slett ikke noen bevis på at hun var blitt fylt av Den Hellige Ånd.

Nødvendigheten av å be i tro

Her vil jeg understreke det med å be i tro. Kjødet vil nok helst ha en formel å gå etter. Personlig føler jeg det er viktig å ta seg i vare for "oppskrifter," det vil si, slike "1, 2, 3, 4..." ekstra bibelinstruksjoner (Bare si det samme som den eller den gjorde, og flytt samme fot forover i samme retning, siden de opplevde suksess!). Vi er tilbøyelige til å gjøre alt annet enn å be - "i tro."

Et tilfelle som var avhengig av bønn, var en mann som anklaget seg selv for at en misjonærfamilie var blitt drept av indianere. Selv om han ikke hadde noe skyld i det, så han selv en mulighet for at han kunne ha gjort indianerne de prøvde å komme i kontakt med, sinte. Hans følsomme samvittighet kunne ikke gi slipp på denne tanken, og han bar på en tung byrde. Dessverre gjorde han det ikke opp slik han ville ha gjort med en synd, men ga stadig etter for fordømmelsestanken. Ved å bære på det, forfulgte han seg selv. (Når vi bærer på en fordømmelse, hjelper vi Fienden som er "...våre brødres anklager,...han som anklager dem for vår Gud dag og natt" (se Åp. 12,10). Denne misjonæren fordømte seg selv så lenge at det ble en tvangstanke for ham.

Det første tegnet på at det var noe unormalt ved denne mannen, var at kona hans la merke til at han hadde en unaturlig stemme når han sa, "Å, vi må be; vi må be! Å, vi må be!" Det neste var at han ble vill og mistet kontrollen. Det måtte mange menn til for å holde han og få ham med til en annen by der en annen misjonær bodde. Han ble satt i lasterommet på en båt som skulle til Buenos Aires, og videre til USA. De forsto at her var det bare bønn som kunne hjelpe, misjonæren som hjalp ham, sa til kona til denne mannen, "Du går inn på lugaren din, og jeg går inn på min; vi sløyfer alle måltidene helt til Gud gir oss et svar på hva Han vil gjøre."

Over 24 timer senere møttes de ute på dekket. Kona kom gledesstrålende og viste misjonæren et bibelvers, "Jeg vil gjenløse deg, sier Herren." Det var de samme versene misjonæren hadde fått, men fra et annet avsnitt. Begge tok til seg dette løftet og opplevde straks Guds fred.

I Buenos Aires ble den syke mannen satt i fengsel for sikkerhets skyld. Kona hans besøkte ham der, og var helt sikker på at han var fullstendig løst. Men da hun gikk mot cellen, ropte han, "Forsvinn herfra! Hva skal du her?" Han strakte armene ut så de formet et kors. Så lot han hodet falle ned på den ene skulderen, som om han hang på et kors, og sa, "I dine hender overgir jeg min ånd."

Kona sprang ut i fortvilelse. Hun trodde at han holdt på å dø. Men snart oppdaget hun at dette var slutten på den unormale oppførselen hans. Han var fullstendig løst. Han var plassert i lasterommet på en båt som skulle til New York, men han oppførte seg nå så rolig at de lot ham gå av sammen med kona si - sjømennene lo av at han var blitt plassert i lasterommet. Det siste

jeg hørte om han, var at han var pastor for en stor menighet som engasjerte seg i misjonsarbeid og ga full økonomisk støtte til mange misjonærer; også han som hjalp ham.

Det kan være tider da Gud ønsker mer enn at vi ber i tro, men jeg tror ikke Han vil at vi skal handle uten å be i tro. Vi anklager ikke Martin Luther for at han kastet blekkhuset etter Satan da Satan virket så reell for ham. Og det kan være tilfeller der vi må byde demoner i Jesu Navn, når det er tydelig bevis på at det er demonbesettelse (kanskje glassaktig blikk, kunstig stemme, overnaturlig styrke) og Guds folk må vente på Herrens svar. Men la det være sagt at en kristen vil aldri synes det er moro å stå overfor demoner, eller synes det er spennende, selv ikke om vi har fått autoritet over dem.

Jesus var klar når Hans disipler viste begeistring over at "...til og med åndene adlyder oss i ditt navn!" Jesus svarte dem, "...gled dere ikke over dette at åndene er dere lydige! Gled dere heller over at navnene deres er innskrevet i himmelen!" (Lukas 10,17 og 20).

Faren ligger hos Satan selv. Selv om han er en beseiret fiende på grunn av Golgata, må vi ikke tukle med ham, men bare handle under direkte ledelse av Den Hellige Ånd. Å handle lettferdig med Satan, ligger altfor nært det å ha fellesskap med ham. Han vil gjerne ha fellesskap med oss, samme hva det koster, til og med om vi skjeller ham ut.

Apostelen Paulus visste at en "Satans engel" ga ham problemer, men han tok det ikke opp direkte med Satan. Han vendte seg til Gud i bønn. "Om denne ba jeg Herren tre ganger..." (2. Kor. 12,8). I dette tilfellet svarte Gud Paulus i samsvar med sin vilje, og sa, "Min nåde er nok for deg, for min kraft blir fullendt i svakhet" (vers 9).

Må Gud hjelpe oss å motstå fristelsen å gå til Ham på noen annen måte enn gjennom Sønnen. Når Guds barn ber oppriktig i Jesu Navn, vil de nå frem til Ham som er "... den Salige og alene Mektige ...han som er kongenes konge og herrenes herre" (1, Tim. 6,15).

Hva er det nødvendigste i øyeblikket for hyrdinnen?

Det er nødvendig for en hyrdinne å forstå hva som er viktig å gjøre i øyeblikket. Det kan være i små ting, som å vise et barn oppmerksomhet, eller det kan være situasjoner der det står om liv og død, og Gud vill at vi skal gi en sjel en siste sjanse. Dette krever at vi har den innstilling at vi vil være tilgjengelige, fleksible og lydige - straks! Altfor ofte lar vi andre ting svekke vårt hyrdinne-instinkt og blir hindret fra å oppfatte at Den Store Hyrde sier det haster.

En gang i Bolivia hadde jeg anledning til å anbefale en bestemt menighet i en storby til en nyomvendt som skulle opp i høylandet. Jeg reknet ikke med å se ham igjen, men mange måneder senere møtte jeg ham på gata i denne byen, og jeg spurte hvordan det gikk.

"Jeg gikk til kirken en søndag etter at jeg kom hit," sa han, "og jeg prøvde å snakke med pastoren etterpå. Men han sa han var altfor opptatt til å snakke med meg akkurat da. Dagen etterpå fant jeg ut hvor han bodde og gikk for å besøke ham. Men han var på vei ut av huset for å bære søppelet til lastebilen. Igjen sa han at han hadde liten tid... at han ikke hadde tid til å ta imot besøk... at han måtte kjøre lastebilen tilbake til dem han hadde lånt den av."

Dette fikk den nyomvendte til å gi opp. Jeg var lei meg på hans vegne, men også på vegne av pastoren som syntes det var viktigere å tømme søppel enn å gi føde til en nyfødt i Kristus.

Hva er det som får oss som hyrder og hyrdinner til å sette opp våre timeplaner og våre ønsker foran menneskene som vi har gitt våre liv for å tjene?

Denne pastoren mente tydeligvis at hans ansvar var for menigheten i sin helhet, men følte ikke noe ansvar for den enkelte. Jesus underviste folkemengden, men Han vendte seg ikke bort fra enkeltpersonene som kom til Ham. Amy Carmichael skrev så sant om Guds tjenere som foretrekker å forkynne bare til forsamlingene. Hun forestiller seg at Faderen svarer, "Men noen frukter er håndplukket!"* Kan vi få ansvar for en forsamling om vi ikke vil ta oss av en og en?

Det skjer oftere enn vi er klar over at vi blir "tatt på sengen" i lignende tilfeller, som denne pastoren, ja, også i småting. Vår lille Margie på fire, kom lykkelig hjem fra barnehagen ved middagstid, ivrig etter å vise meg tegningen hun hadde laget. Jeg var akkurat kommet hjem fra undervisningen, og var opptatt med å få maten på bordet til vår korte lunsjpause. Margie fulgte etter meg bort til komfyren.

Jeg hørte, "Mamma, se! Mamma, se!" Hun prøvde alt hun kunne å fortelle meg hva det var for noe. Selv om jeg hørte, hørte jeg ikke likevel, og det visste hun. Til slutt gav hun opp. Jeg så opp og rakk akkurat å se to ivrige øyne som ble slått ned i det hun snudde seg og gikk. For et skuffet uttrykk!

Jeg klarte heldigvis å gjøre opp på en måte, og gi henne min fulle oppmerksomhet. Det tok bare noen få sekunder. Et spørsmål og et par bemerkninger var nok til å gjøre henne fornøyd, og hun var opptatt med andre ting. Jeg sa til meg selv, "La aldri de små øynene 'gi opp' å få din oppmerksomhet igjen!"

Tilbake til tiden i San José, da Dorothy Dye og jeg arbeidet sammen. Barna hadde nå en lærer i Roboré, så Dorothy og jeg arbeidet med ayoré-språket, helt til det ble mer bevegelse i kontaktarbeidet. En kveld fikk vi besøk av en liten eldre kvinne med navnet Doña María, og barnebarnet hennes på fire år.

Husarbeidet og språkstudiene fikk ligge så lenge og vi lyttet til hva Doña María hadde på hjertet. Hun hadde hørt om evangeliet, og nå hungret hun etter å få vite mer. En nabo, som

hadde vært ute på reise, hadde fått tak i et "Søndagsskoleblad", og han sa at bare en misjonær kunne forklare hva det handlet om. Så senere da hun reiste med fly inn til San José, og fikk høre at det fantes misjonærer der, kunne hun nesten ikke vente med å komme til huset vårt for å få høre evangeliet.

Jeg fant fort ut at dersom jeg snakket inn i øret hennes, kunne hun høre. Denne kvelden sugde Doña María ganske enkelt inn frelsens vei. Hun var flink til å lese, så vi gav henne et nytestamente. Neste gang hun kom, ble hun en troende. Gleden strålte ut av ansiktet hennes. Fra da av vokste hun stadig i troen.

På søndagsmøtene kunne ikke Doña María høre et ord, men hun lærte å synge og kjøpte seg en sangbok. Dilemmaet mitt ble nå å følge opp hennes hunger etter å få opplæring. Hun skulle være i byen å arbeide akkurat lenge nok til å betale en gjeld, og hun hadde fri bare under siestaen - en times pause når dagen er på det heteste. Uten at jeg fikk mine ti til tjue minutters pause, kunne jeg knapt fungere; men jeg innså det: Ville det bli et for stort offer? Jeg følte at Herren la inn på meg at jeg måtte undervise henne denne timen, og ikke la hungeren hennes dø ut.

Jeg fikk en annen utfordring også. Etter at jeg hadde brukt et par uker til å lære henne de grunnleggende sannheter, kunne jeg ikke få tid til å forberede noen spesialundervisning for henne. Men da var det som Herren gav en idé som passet akkurat i situasjonen: at jeg skulle prøve å fortelle Doña María hva Han hadde velsignet mitt hjerte med hver morgenen. Så jeg fortsatte å lese for min egen del, og når siestaen kom, prøvde jeg å dele det med henne.

Noen dager gikk det greitt. Andre dager virket sannheten å være altfor dyp for en åndelig baby som ikke hadde vokst opp med Bibelen. Men her lå utfordringen. Hadde ikke Gud sagt at til og med et barn skulle forstå dype sannheter som ble enkelt forklart?

Gud hjalp meg, og jeg var forundret over hvor fort hun tilegnet seg det hun lærte. Det var ingen som sa at hun ikke måtte røyke; likevel kom hun en dag og sa at hun hadde sluttet for hun følte at det ikke behaget Gud. Daglig skjedde det ting om viste at Den Hellige Ånd arbeidet i henne, og som tiden vi skulle være sammen minket, forsto jeg at her var det viktig å følge opp.

En dag ble jeg stanset opp for at det var et privilegium for kristne å lide for Jesu Navns skyld. Senere på dagen tok jeg Doña María med gjennom versene jeg hadde stanset for, i tillegg til andre vers. Hun satt der med et stille smil og en bestemt holdning. Hun hadde ikke fortalt meg at hun allerede opplevde forfølgelse for at hun besøkte meg så ofte.

Neste dag hun kom, strålte hun. Fetteren hennes på førti år, hadde sagt at dersom hun gikk til meg, ville han binde henne til en stolpe og slå henne. Hennes svar var, "Å, jeg vil bli så glad for å få lide for min Herre!"

Jeg ble redd for henne, og vi ba sammen. Etter undervisningen gikk hun hjem for å bli banket opp - omsluttet av Guds Ord og bønn.

Det ble aldri noe av denne trusselen. Mannen måtte ha mistet motet, for han prøvde aldri å stoppe henne igjen. Snart hadde hun betalt gjelden, og hun dro tilbake til det avsidesliggende hjemmet sitt sammen med barnebarnet.

Sju år gikk. En misjonær fra en annen misjon kom med beskjed om at han hadde besøkt Doña Marías by, fordi Doña Marías niese, som hun hadde ledet til Gud, hadde bedt om det. Misjonæren var helt forundret over å finne sju troende som ventet på å bli døpt, og hele området overmodent til å ta imot evangeliet - alt på grunn av vitnesbyrdet til denne lille gamle døve kvinnen. Både niesen hennes og andre hadde forfulgt henne til å begynne med. De hadde brant Bibelen hennes (hun hadde fremdeles nytestamentet) og truet med å banke opp barnebarnet hennes hvis Doña María ikke ville ta tilbake det hun vitnet om. Men hun besto prøven, og Gud lot henne få se niesen, broren og flere, bli frelst før hun døde.

Vi skulle alltid ha forståelse for hva som er viktigst - ikke føle det som et press, men være rede og oppmerksom på hva Gud vil vi skal gjøre. Den gang vi arbeidet med å få kontakt med ayoré-indianerne, måtte vi virkelig være på vakt. Selv om det ikke var andre i nærheten

der inne i jungelen, enn disse vi nesten ikke kunne snakke med, så måtte vi stå på og gjøre det vi kunne for å nå målet, å fortelle dem evangeliet!

Noen ganger kan det "å være oppmerksom" ganske enkelt være å la de andre snakke helt til Herren viser oss hva Han vil vi skal si eller gjøre. Jacob Loewen beskriver dette så godt i sin artikkel, "Lytte med det tredje øret." En person kan rett og slett oppføre seg provoserende mot oss fordi han prøver å skjule sitt hjertes hunger. Gud kan gi oss et forstandig "tredje øre."

Det er derfor det står i Skriften, "Utslukk ikke ånden." Det kan være at Han ønsker vi skal undervise andre kvinner, oppmuntre noen før de bryter sammen, advare en samarbeidspartner som "leker med ilden" eller å vitne for en som vi er kommet i kontakt med.

Jeg husker en opplevelse som understreket denne sannheten for mitt eget hjerte:

Jeg skulle til byen for å handle, og på veien oppover elven, fortalte de troende meg om en ny som var begynt å komme til møtene. Han hadde tidligere vært major i hæren, og var nå på forretningsreise i området. Denne mannen hadde vist stor åndelig hunger. En av de troende hadde vitnet for ham, og oppfordret ham til å lese i Bibelen. En kombinasjon av forskjellige omstendigheter - regnvær og avlyste flyruter - gjorde at jeg reiste på samme buss som denne majoren, over Andesfjellene til Cochabamba. De troende ba trofast om at han måtte bli frelst, og håpet at det måtte bli en mulighet for meg å komme i prat med ham under reisen. Dessverre satt han oppe, mens jeg var plassert i førerhuset.

Denne turen var nok planlagt spesielt av Herren som svar på disse troendes bønner. Først ble det et jordras, og alle passasjerene måtte forlate bussen og gå videre. Jeg gikk sammen med majoren, oppmerksom på å la samtalen dreie seg om åndelige ting. Men snart kom bussen og vi måtte finne våre plasser igjen.

Utpå kvelden sviktet forgassereren. Igjen måtte vi gå. (Høyt oppe i Andesfjellene var det viktig å gå for å holde varmen.) Gang etter gang klarte de å fikse bussen og de nådde oss igjen. Så kjørte vi et stykke, men snart sviktet den igjen.

En gang etter midnatt, pratet vi sammen igjen. Majoren virket svært nær Guds rike, men plutselig forandret han holdning. "Å, jeg vet ikke, Señora," sa han, "jeg har aldri gjort noe galt mot noen. Egentlig har jeg aldri syndet."

Jeg ble på vakt, og opplevde at jeg fikk en frimodighet som ikke var av meg selv: "Major, jeg trodde du var nærmere Guds rike enn det der!" Så siterte jeg fra 1. Joh. 1,10. "Dersom vi sier vi ikke har syndet, så gjør vi ham til en løgner..."

Dette fikk ham til å våkne. Jeg tror det ble hans siste kamp. Skriftstedet som kom til med etterpå, gikk rett inn. Fra da av kom hans åndelige hunger tilbake.

Enda en gang var det problemer med bussen, og vi gikk ute i kulden. Snart kom vi til et pensión (en slags restaurant) hvor det hang en kristen kalender på vegg. Jeg fortalte majoren detaljert fortellingen bak hvert av bildene for de tolv månedene i året. Han var full av spørsmål, og kunne ikke få vite nok - han var som et barn i sin undring. Akkurat da vi var ferdig med fortellingen for desember, kom bussen.

Til slutt festet de ei tønne bensin oppe på taket av bussen for å få bedre tilførsel til motoren. Med et stykke metall og en trå fra førstehjelp-vesken min og andre hjelpemidler, klarte vi å komme oss helt frem til Cochabamba, flere timer senere.

Til min overraskelse oppdaget jeg at folket på gjestehuset hadde ventet meg en dag tidligere, og hadde bedt ekstra for meg. De kjente til at sjåfører kunne sovne på slike lange turer, og hele bussen trille utfor fjellet. Men jeg forsto at det var en annen grunn til at Gud hadde kalt dem til å be sammen med den lille menigheten i Todos Santos. Jeg skrev til Todos Santos og fortalte at jeg trodde nå at majoren var en ny skapning i Kristus Jesus. Men de fikk aldri se ham igjen.

Da majoren skulle reise tilbake med buss to uker senere, sovnet sjåføren. Alle passasjerene ble drept, og majoren var en av dem. Da jeg fikk høre dette, dro jeg straks for å finne kona hans. Jeg fant henne kledd i sorte klær, i dyp sorg.

"Å, Señora," sa hun ivrig, "er du den kvinnen som snakket med mannen min på veien hit? Til vanlig tar han meg med på kino når han kommer hjem fra reisene sine, men han gjorde ikke det denne gangen. Han ville bare snakke om det du hadde fortalt ham på turen!"

Ikke rart at jeg følte Gud presset ekstra på under denne merkverdige turen! Han ville få meg til å si det jeg kunne mens jeg kunne.

Jeg husker den første tiden ute på misjonsmarken da den minste motstand mot å vitne fikk meg til å "toe mine hender" overfor den sjelen, og si, "Nå har hun i hvert fall ingen unnskyldning lenger!" Hvordan kan vi vite når Gud er ferdig med en person og mener han er uten unnskyldning (uten sannheten i Romerbrevet 1,19-20)? Jeg begynte etterhvert å lære "Så ut din sæd om morgenen, og la ikke hånden hvile når det lir mot kveld. For du vet ikke hva som vil lykkes, det ene eller det andre, eller om begge deler er gode" (Predikantens bok 11,6).

Det er sikkert at noen ganger føler vi at situasjonen er mer alvorlig enn andre ganger. Men for oss som kaller oss misjonærer - som skal ha et hyrdehjerte for både troende og ikketroende - skulle denne følelsen av alvor være en livsstil. Vi er ikke alene om oppgaven. Folk hjemme ber for arbeidet vårt. Gud taler til noen av dem om å be spesielt for oss, på samme måte som Han taler til oss om spesielle ting. De hjemme må også være til disposisjon, fleksible og lydige.

Hva skal vi så si om alvoret Skriften legger på oss når det gjelder en fortapt verden uten evangeliet? Tiden heretter er kort. Snart kommer Jesus igjen. Når dører lukkes rett foran ansiktene våre, la oss be Gud om å vise oss nye dører som er åpne.

"Natten kommer da ingen kan arbeide" (Joh. 9,4).

Da jeg var femten år, hadde jeg jobb som serveringsdame ved The Canadian Keswick Conference. Jeg var så heldig å møte Biskop Taylor Smith, en tidligere feltprest for alle bevæpnede styrker under dronning Victoria. Biskopen var nå åtti år gammel, og ute på sin aller siste reise. (For etter at han hadde reist og talt over hele Canada og etterpå i Australia, døde han på sjøen - han utfordret kristne helt til siste stund til å "stå fast og bære frukt.") Det var da far min fortalte meg historier om denne biskopen - en mann som hadde en gudgitt sans for hva som var nødvendig i øyeblikket.

Da Taylor var en ung kapellan i den engelske kirke, ble han sendt til Afrika hvor de britiske troppene kjempet i den Anglo - egyptiske krig. Han ble budsendt til en døende soldat og ledet ham til Herren. Denne soldaten var dronning Victorias nevø. Dronningen (som selv var blitt ledet til Herren av en borgerlig, da hennes egen kapellan ikke kunne gi svar på hennes spørsmål) sendte bud på Taylor Smith og spurte etter hvordan det var med hennes nevøs frelse. "Fortell meg alt du og den unge mannen snakket om før han døde."

Etter at Taylor hadde fortalt alt sammen, klappet dronning Victoria ham på skulderen med septeret.

"Du er kapellanen for hennes Majestets styrker i Stor Britannia, i hele Samveldet, i..." Og Taylor Smith ble straks utnevnt til biskop med mange ærestitler.

Som den nye leder måtte Taylor Smith intervju alle prester som ønsket å bli kapellan. Først ville han prøve å berolige mannen - ja, han kunne diskutere cricket med dem. Så ville han gå over til alvorligere ting. "Jeg er en døende soldat. Jeg har tre minutter igjen å leve. Fortell meg hvordan jeg kan komme til Himmelen!"

Presten satt vanligvis med en bønnebok og bladde igjennom den.

Igjen ville Taylor Smith si, "Jeg er en døende soldat! Jeg har to minutter igjen å leve! Hvordan kan jeg finne Gud?"

Mannen ville lete ivrig i sin bønnebok.

Så, "Bare ett minutt igjen å leve! Hvordan kan jeg få det rett med Gud?"

Nå ville mannen lese en bønn høyt fra bønneboken for å hjelpe den døende soldaten.

"Du er avvist," ville Taylor si.

Vi får kanskje aldri vite på denne siden hvor viktig det er for oss å ha denne sansen for hva som er det viktigste. Jeg har nevnt tilfeller der Gud gav meg et lite glimt av hvorfor Han la ekstra press på meg. Men det er sjelden Han gjør det.

Dersom vi hele tiden visste hva som gikk for seg i den himmelske rettssal, kunne vi bli nedtrykt over å se hvor ofte vi ikke var til å stole på, og noen andre måtte få vår krone. (Se Joh. åp. 3,11.) På den andre siden, kunne vi bli grepet av stolthet, som om vi var de eneste heltinnene i Guds overveldende arbeid.

Apostelen Paulus gir oss litt innblikk i hvordan denne sansen for det viktige var en livsstil for ham, i 1. Kor. 9,19-27:

"...jeg har gjort meg til alles trell, for å vinne så mange som mulig."

"For dem alle er jeg blitt alt, for i alle fall å frelse noen."

Vet dere ikke at de som løper på idrettsbanen, de løper alle, men bare én får prisen? Løp da...!"

Ja, løp på den måten! ...som om det var bare én pris, og det betyr alt for deg at du vinner den!

*His thoughts said...His Father said..., by Amy Carmichael (section 48)

baksiden

Denne praktiske boken med god bibelsk innsikt og personlige opplevelser, er kommet altfor sent. Da jeg leste gjennom sidene, ble jeg igjen minnet på det enorme behovet for "hyrdinner." Det er stort behov for gudfryktige kvinner som vil "stille seg i gapet" (Esekiel 22,30) i en tid der så mange er mismodige, deprimerte og i ferd med å gi opp.

Forfatteren minner oss om at "modenhet ikke kommer over natten, men overgivelse kan." Hennes egne erfaringer gir håp til mange nybakte misjonærer (enten de er gifte eller enslige) og kan tjene til å spare en for mang en hodepine. Jeg anbefaler denne boken på de varmeste til alle kvinner som ønsker at Herren skal bli æret i, og gjennom, deres liv som hyrdinner.

Mrs. Dottie Connor
Assistant Dean of Students for Women
Dallas Theological Seminary

Brown Gold Publications
New Tribes Mission
Sanford, FL 32771

ETUF - forlag

bordet og går frem og tilbake på golvet. Jeg prøver å se det for meg. Jesus kryper på alle fire? Kanskje, men

